

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΙΧΘΥΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών μαλακίων στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Αναστάσιος-Αλέξανδρος Παναγιωτίδης

ΒΟΛΟΣ 2011

**«Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών μαλακίων στην αγορά της
Ευρωπαϊκής Ένωσης»**

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

- 1) Κωνσταντίνος Πολύμερος**, Επίκουρος Καθηγητής, Μάρκετινγκ και Πολιτική στην Πρωτογενή Παραγωγή, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Επιβλέπων**,
- 2) Γεώργιος Δήμος**, Τακτικός Καθηγητής, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Μέλος**
- 3) Άρης Ψιλοβίκος**, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Μέλος**.

*Στους γονείς μου,
στην αδελφή μου
και στην ανιψιά μου*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω, καταρχήν, τον Επιβλέποντα Επίκουρο Καθηγητή μου κ. Κωνσταντίνο Πολύμερο για την πολύτιμη βοήθειά του και τη διαρκή υποστήριξή του κατά τη διάρκεια της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας μου.

Επίσης θέλω να ευχαριστήσω θερμά τον Καθηγητή κ. Γεώργιο Δήμο και τον Επίκουρο Καθηγητή κ. Άρη Ψιλοβίκο για την συνεργασία τους ως μέλη της εξεταστικής επιτροπής.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην οικογένεια μου για την αμέριστη συμπαράσταση, βοήθεια και προ πάντων κατανόηση και ανοχή καθ' όλο το χρονικό διάστημα των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών μαλακίων στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα του μυδιού (*Mytilus*) και του χταποδιού (*Octopus vulgaris*).

Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχουν διάφορες μεθοδολογικές προσεγγίσεις για τη διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας διαφόρων προϊόντων ή υπηρεσιών. Μεταξύ αυτών των μεθοδολογικών εφαρμογών είναι και η ανάλυση των δεικτών του διεθνούς εμπορίου. Ειδικότερα, οι δείκτες του Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος και του Μεριδίου Αγοράς είναι οι ευρύτερα διαδεδομένες επιστημονικές προσεγγίσεις για την ανάλυση της ανταγωνιστικότητας των παραγομένων προϊόντων, επιχειρήσεων, κλάδων παραγωγής ή ακόμα και ολόκληρων εθνικών οικονομιών. Στην παρούσα εργασία χρησιμοποιήθηκαν, ο δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (*Relative Export Advantage Index, RXA*), ο δείκτης του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (*Relative Import Advantage Index RMA*), ο δείκτης του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος (*Relative Trade Advantage Index RTA*), ο δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Συγκριτικού Πλεονεκτήματος (*Relative Export Comparative Advantage Index RXCA*) και ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών (*Import Share Index IS*).

Η εργασία αυτή διαρθρώθηκε κατά τρόπο ώστε, αφού αποτυπώθηκε η αγορά των αλιευτικών προϊόντων τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και σε επίπεδο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και σε εθνικό, διερευνήθηκε η ανταγωνιστική θέση των επτά κατηγοριών των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση των είκοσι επτά Κρατών-Μελών της (Ε.Ε.-27). Τα αποτελέσματα εφαρμογής των δεικτών του συγκριτικού πλεονεκτήματος του *Vollrath* (*RXA, RMA* και *RTA*) έδειξαν ότι η κατηγορία 0307 των

αλιευτικών προϊόντων, στην οποία ανήκουν το μύδι και το χταπόδι, εμφανίζει ανταγωνιστικό μειονέκτημα.

Στη συνέχεια, προσδιορίστηκαν οι κυριότερες συμμετέχοντες χώρες στο εμπόριο του μυδιού και του χταποδιού, με τη βοήθεια των πινάκων που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Στατιστική υπηρεσία (*Eurostat*). Έτσι, βρέθηκε ότι οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες της ΕΕ-27 σε μύδι και χταπόδι είναι η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ολλανδία και οι κυριότερες εξαγωγικές χώρες είναι η Ελλάδα, η Ισπανία, η Δανία, η Ιρλανδία και η Ολλανδία.

Λαμβάνοντας υπόψη το βασικό σκοπό της εργασίας υπολογίστηκε ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (*RXCA*) σε κάθε μία από τις παραπάνω χώρες εισαγωγής μυδιού και χταποδιού.

Τα αποτελέσματα των τιμών του δείκτη *RXCA* για κάθε μία από τις εξαγωγικές-ανταγωνιστικές χώρες, φανερώνουν ότι οι τιμές του παρουσιάζουν έντονες διακυμάνσεις μεταξύ των εξαγωγικών χωρών, σε συγκεκριμένες εισαγωγικές αγορές. Επίσης, για κάθε εξαγωγική χώρα υπάρχουν σοβαρές διακυμάνσεις της τιμής του δείκτη από έτος σε έτος για όλη τη χρονική περίοδο της μελέτης. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι το ελληνικό μύδι εμφανίζει ικανοποιητικό βαθμό ανταγωνιστικότητας στις αγορές της Ισπανίας και Ιταλίας, χαμηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας στις αγορές της Γαλλίας και Ολλανδίας και πολύ χαμηλό βαθμό στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου. Αντίθετα, το χταπόδι εμφανίζει ικανοποιητικό βαθμό ανταγωνιστικότητας στην αγορά της Ιταλίας, πολύ χαμηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας στην αγορά της Ισπανίας και απουσιάζει από τις αγορές των τριών υπολοίπων χωρών.

Στη συνέχεια υπολογίστηκε ο Δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών *I.S.I (Import Share Index)*, προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός διεισδυτικότητας στην ελληνική αγορά των

ανταγωνιστικών χωρών για το μύδι και το χταπόδι. Τα αποτελέσματα έδειξαν, ότι η Ισπανία κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό, τόσο για το μύδι όσο και για το χταπόδι, αλλά με πολύ μεγάλες διακυμάνσεις της τιμής του ποσοστού από έτος σε έτος. Ακολουθεί, με πολύ μικρά ποσοστά, η Ολλανδία με μεγάλες διακυμάνσεις της τιμής του δείκτη.

Η παρούσα μελέτη έδειξε ότι το ελληνικό μύδι και το χταπόδι χαρακτηρίζονται από ικανοποιητικό ή χαμηλό ή πολύ χαμηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας σε καθεμιά από τις πέντε εισαγωγικές χώρες, ανάλογα με τις τιμές του δείκτη *RXCA* που πετυχαίνει το προϊόν στην αγορά της εισαγωγικής χώρας. Οι μεγάλες διακυμάνσεις των τιμών του δείκτη υποδηλώνουν ότι η αγορά των προϊόντων αυτών λειτουργεί σε περιβάλλον εξαιρετικά ανταγωνιστικό και συνεχώς μεταβαλλόμενο. Συνεπώς, κατά το σχεδιασμό των ελληνικών εξαγωγών των παραπάνω προϊόντων πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι ιδιαιτερότητες των αγορών των εισαγωγικών χωρών, οι αλλαγές στρατηγικής των ανταγωνιστικών χωρών, οι αυξανόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών των εισαγωγικών χωρών και κυρίως η ποιότητα των εξαγόμενων προϊόντων.

Λέξεις- κλειδιά : Μύδι, Χταπόδι, Ανταγωνιστικότητα

Key Words : Mussel, Octopus, Competitiveness

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	v
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 Γενικά	1
1.2. Η Θαλάσσια Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες σε παγκόσμιο επίπεδο.....	1
1.3 Η Θαλάσσια Αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	5
1.3.1 Η Θαλάσσια Αλιεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	5
1.3.2 Οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	6
1.4 Η Θαλάσσια Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα	7
1.4.1 Η Θαλάσσια Αλιεία στην Ελλάδα.....	7
1.4.2 Οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα.....	9
1.5. Μαλάκια	10
1.5.1 Το χταπόδι (<i>Octopus vulgaris</i>).....	12
1.5.2 Το μύδι (<i>mytilus spp</i>).....	14
1.6 Σκοπός της εργασίας	16
2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ	17
2.1 Εισαγωγή	17
2.2 Ανάλυση Δεικτών	18
2.3 Επιλογή δεικτών	23
2.4 Πηγή δεδομένων	26
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	28
3.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων.....	28
3.1.1 Εξαγωγές των Ελληνικών αλιευτικών προϊόντων.....	28
3.1.2 Εισαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά προϊόντα από την ΕΕ-27.....	29
3.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού και χταποδιού.	33
3.2.1 Εισαγωγή.....	33
3.2.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού.....	35
3.2.2.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού στην αγορά της Ισπανίας	36

3.2.2.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού στην αγορά της Γαλλίας.....	39
3.2.2.3. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού στην αγορά της Ιταλίας.....	41
3.2.2.4 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού στην αγορά του Ην. Βασιλείου.....	44
3.2.2.5 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού στην αγορά της Ολλανδίας.....	46
3.2.2.6 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του μυδιού στην αγορά της Ελλάδας.....	48
3.2.3 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού.....	50
3.2.3.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού στην αγορά της Ισπανίας.....	52
3.2.3.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού στην αγορά της Γαλλίας.....	54
3.2.3.3 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού στην αγορά του Ην. Βασιλείου.....	57
3.2.3.4. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού στην αγορά της Ιταλίας.....	59
3.2.3.5 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού στην αγορά της Ολλανδίας.....	61
3.2.3.6 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του χταποδιού στην αγορά της Ελλάδας.....	63
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	65
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	73
6. ABSTRACT.....	77
7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	79

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικά

Η αλιεία είναι ο αρχαιότερος τρόπος εκμετάλλευσης των θαλάσσιων βιολογικών τροφοπαραγωγικών πηγών. Τα αλιευτικά προϊόντα αποτελούν σημαντική πηγή πρωτεϊνών για τη διατροφή του ανθρώπου. Η αύξηση του πληθυσμού της Γης και η σχετική βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης έχουν συμβάλλει στην αυξημένη ζήτηση για αλιεύματα. Σήμερα, πάνω από ένα δισεκατομμύριο κάτοικοι του πλανήτη, εξασφαλίζουν τις πρωτεΐνες της διατροφής τους από αλιευτικά προϊόντα.

Η αλιεία αντιστοιχεί στο 1 % περίπου της παγκόσμιας οικονομίας και από αυτή ζουν συνολικά περίπου 200 εκατομμύρια άνθρωποι. Η σημερινή αλιευτική παραγωγή καλύπτει το 15 % περίπου των παγκόσμιων αναγκών σε πρωτεΐνες. (Θεοδώρου Α, 2004.)

Όμως, η κατανομή των αλιευτικών πηγών είναι εξαιρετικά ανομοιογενής. Βιότοποι των αλιευμάτων (ψάρια, μαλάκια, μαλακόστρακα, εχινόδερμα, αμφίβια, θηλαστικά, σφουγγάρια και ανθόζωα) είναι τα γλυκά νερά (λίμνες, ποτάμια,), τα υφάλμυρα (εκβολές ποταμών) και θαλάσσια νερά (Παπαναστασίου Δ., 1980).

Η ανοικτή θάλασσα χαρακτηρίζεται σαν περιοχή χαμηλής παραγωγικότητας. Αντίθετα οι υφαλοκρηπίδες και οι παράκτιες υποτροπικές περιοχές διακρίνονται για την υψηλή παραγωγικότητα γι' αυτό και θεωρούνται κύριες περιοχές αλιείας.

Από τα θαλάσσια φυτά τα σπουδαιότερα σε εμπορική αξία είναι τα φύκια. Αυτά είναι ζωτικής σημασίας και χρησιμεύουν σαν τροφή του ανθρώπου, ζωοτροφή, λίπασμα και σαν πρώτη ύλη σε ορισμένες βιομηχανίες. (Θεοδώρου Α., 2004).

Τα αλιεύματα χαρακτηρίζονται σαν τροφή πολύ εύπεπτη που περιέχει ζωικές πρωτεΐνες μεγάλης βιολογικής αξίας. Περιέχουν όλα τα απαραίτητα για τον ανθρώπινο οργανισμό, αμινοξέα σε σημαντικές ποσότητες, είναι πλούσια σε ιώδιο, ασβέστιο, φώσφορο, βιταμίνες Α και D. Αποτελούν έτσι πολύτιμη τροφή στη διαίτα του ανθρώπου, (Παπαναστασίου Δ, 1980).

1.2. Η Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες σε παγκόσμιο επίπεδο

Ο τομέας της αλιείας σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ζωτικής σημασίας για τις οικονομίες των περισσότερων χωρών. Στην ενότητα αυτή γίνεται προσπάθεια καταγραφής των κυριότερων αλιευτικών πεδίων καθώς και των ποσοτήτων των αλιευτικών προϊόντων (θαλάσσιας αλιείας και υδατοκαλλιεργειών) πολλών χωρών.

Ο Πίνακας 1.1 δείχνει τα σημαντικότερα αλιευτικά πεδία παγκοσμίως. Παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος της παγκόσμιας αλιευτικής παραγωγής προέρχεται από πεδία του Βόρειου ημισφαιρίου, το πεδίο της θάλασσας Ιάβας του βορειοδυτικού Ειρηνικού και της Βόρειας θάλασσας του βορειοανατολικού Ατλαντικού. (Θεοδώρου Α., 2004)

Πίνακας 1.1: Κύριες περιοχές αλιείας και αντίστοιχες ποσότητες αλιευτικών προϊόντων το 2006 (σε 000 τόνους)

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΛΙΕΙΑΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
1. ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΟΣ ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ	21.600	28,72
2. ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ	12.000	15,96
3. ΚΕΝΤΡΟΔΥΤΙΚΟΣ ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ	11.200	14,89
4. ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ	9.100	12,10
5. ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΙΝΔΙΚΟΣ	5.800	7,72
6. ΔΥΤΙΚΟΣ ΙΝΔΙΚΟΣ	4.500	5,98
7. ΚΕΝΤΡΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ	3.300	4,39
8. ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ	3.100	4,12
9. ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΟΣ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ	2.400	3,19
10. ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΟΣ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ	2.200	2,93
ΣΥΝΟΛΟ	75.200	100,00

ΠΗΓΗ: F.A.O. (2009) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στον Πίνακα 1.2 φαίνονται, για κάθε ήπειρο, οι ποσότητες θαλάσσιας αλιείας για το 2007. Την πρώτη θέση κατέχει η Ασία με ποσοστό 51,64 % , πάνω από το διπλάσιο της Αμερικής που ακολουθεί με ποσοστό 24,27%. Την τρίτη θέση κατέχει η Ευρώπη με ποσοστό 14,72%, διπλάσιο σχεδόν της Αφρικής που ακολουθεί, με ποσοστό 7,92%, στην τέταρτη θέση, ενώ στην τελευταία θέση βρίσκεται η Ωκεανία με πολύ μικρό ποσοστό 1,45%.

Πίνακας 1.2: Παγκόσμια αλιεία το 2007 (σε 000 τόνους)

ΗΠΕΙΡΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
1. ΑΣΙΑ	46.510,3	51,64
2. ΑΜΕΡΙΚΗ	21.853,5	24,27
3. ΕΥΡΩΠΗ	13.260,4	14,72
4. ΑΦΡΙΚΗ	7.134,1	7,92
5. ΩΚΕΑΝΙΑ	1.305,6	1,45
ΣΥΝΟΛΟ	90.063,9	100,00

ΠΗΓΗ: F.A.O. (2009) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στον Πίνακα 1.3 παρουσιάζονται οι ποσότητες παραγωγής προϊόντων θαλάσσιας αλιείας, των κυριότερων χωρών του κόσμου για το έτος 2007. Το σύνολο της παγκόσμιας παραγωγής ανέρχεται σε 90.064 χιλιάδες τόνους, με την Κίνα να κατέχει ποσοστό 16,28%. Η παραγωγή της ΕΕ-27 είναι 5.174 χιλιάδες τόνοι και με ποσοστό 5,74% καταλαμβάνει την τρίτη θέση, ενώ στη δέκατη θέση είναι η Νορβηγία, με ποσότητα 2.378 χιλιάδες τόνους και ποσοστό 2,65%.

Πίνακας 1.3: Παγκόσμια παραγωγή προϊόντων θαλάσσιας αλιείας το 2007 (σε 000 τόνους)

ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
1. ΚΙΝΑ	14.659	16,28
2. ΠΕΡΟΥ	7.210	8,01
3. ΕΕ-27	5.174	5,74
4. ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	5.050	5,61
5. ΗΠΑ	4.767	5,29
6. ΙΑΠΩΝΙΑ	4.296	4,77
7. ΙΝΔΙΑ	3.859	4,28
8. ΧΙΛΗ	3.819	4,24
9. ΡΩΣΙΑ	3.454	3,83
10. ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2.378	2,65
11. ΛΟΙΠΕΣ	35.398	39,30
ΣΥΝΟΛΟ	90.064	100,00

ΠΗΓΗ: F.A.O. (2009) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στον Πίνακα 1.4 παρουσιάζονται τα μεγέθη παραγωγής των υδατοκαλλιεργειών το 2007. Την πρώτη θέση κατέχει η Κίνα με 31.420.275 τόνους και ποσοστό 60,85 %. Ακολουθεί η Ινδία με 3.354.754 τόνους και ποσοστό 6,50 %, το Βιετνάμ με 2.156.500 τόνους και ποσοστό 4,18 % και η Ινδονησία με 1.392.904 τόνους και ποσοστό 2,70 % .

Η ΕΕ-27 κατέχει την έκτη θέση με ποσότητα 1.302.627 τόνους και ποσοστό 2,52 % και τη δέκατη θέση η Ιαπωνία με ποσότητα 765.846 τόνους και ποσοστό 1,48 %.

Όλες οι υπόλοιπες χώρες κατέχουν το 14,03 % της παγκόσμιας παραγωγής υδατοκαλλιέργειας.

Πίνακας 1.4: Παγκόσμια παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας το 2007 (σε τόνους)

ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
1. ΚΙΝΑ	31.420.275	60,85
2. ΙΝΔΙΑ	3.354.754	6,50
3. ΒΙΕΤΝΑΜ	2.156.500	4,18
4. ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	1.392.904	2,70
5. ΤΑΥΛΑΝΔΗ	1.390.031	2,69
6. ΕΕ-27	1.302.627	2,52
7. ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ	945.812	1,83
8. ΝΟΡΒΗΓΙΑ	830.190	1,61
9. ΧΙΛΗ	829.842	1,61
10. ΙΑΠΩΝΙΑ	765.846	1.48
11. ΛΟΙΠΕΣ	7.242.853	14,03
ΣΥΝΟΛΟ	51.631.634	100,00

ΠΗΓΗ: F.A.O. (2009) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργία (F.A.O.), η παγκόσμια παραγωγή προϊόντων θαλάσσιας αλιείας το 2001, ήταν περίπου 90.744.000 τόνοι. Συνεπώς το έτος 2007 η παραγωγή παρουσιάζει μια μικρή μείωση 0,75 % σε σχέση με το 2001 φτάνοντας τους 90.064.000 τόνους. Όσον αφορά τις υδατοκαλλιέργειες, η συνολική παραγωγή το έτος 2007 ήταν 51.631.634 τόνοι. Εδώ παρατηρούμε μια αύξηση 45,44 % σε σχέση με το 2001 όπου η συνολική παραγωγή ήταν 35,5 εκατομμύρια τόνοι. Η συνολική παραγωγή προϊόντων θαλάσσιας αλιείας και υδατοκαλλιεργειών ήταν 126.244.000 τόνοι το 2001 και 141.695.634 τόνοι το 2007, δηλαδή παρουσιάζει αύξηση 12,24%. Η αύξηση αυτή οφείλεται στις

υδατοκαλλιέργειες που αποτελούν τον εντυπωσιακά ανερχόμενο κλάδο της πρωτογενούς παραγωγής. Οι υδατοκαλλιέργειες αποτελούν λύση στην όλο και μεγαλύτερη ζήτηση στην αγορά αλιευτικών προϊόντων (F.A.O., 2009).

1.3. Η Θαλάσσια Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση

1.3.1. Η Θαλάσσια Αλιεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ΕΕ-27 κατέχει την τρίτη θέση στην παγκόσμια κατάταξη ως προς την ποσότητα προϊόντων θαλάσσιας αλιείας για το έτος 2007 (Πίνακας 1.3). Σχεδόν ολόκληρη η θαλάσσια παραγωγή προέρχεται από τις θάλασσες που περιβάλλουν τα κράτη-μέλη της. Σύμφωνα με τον F.A.O. τα μικρά πελαγικά ψάρια (σαρδέλα, γαύρος, σκουμπρί κλπ.) αποτελούν το 50 % της συνολικής παραγωγής της αλιείας θάλασσας, ενώ τα ψάρια με τη μεγαλύτερη οικονομική και βιομηχανική αξία (μπακαλιάρος, γλώσσα, κλπ.) προέρχονται κυρίως από τη Βόρεια θάλασσα και τον Βορειοανατολικό Ατλαντικό ωκεανό.

Στον Πίνακα 1.5 παρουσιάζεται η ποσότητα των προϊόντων θαλάσσιας αλιείας για κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ-27 για το έτος 2007. Από τις παραγόμενες ποσότητες των αλιευμάτων, για πολλά από τα Κράτη-Μέλη γίνεται φανερό ότι ο τομέας της αλιείας αποτελεί αξιόλογη οικονομική δραστηριότητα.

Πίνακας 1.5: Παραγωγή προϊόντων θαλάσσιας αλιείας στην ΕΕ- 27 το 2007(σε τόνους)

ΧΩΡΕΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
1. ΙΣΠΑΝΙΑ	808.682	15,63
2. ΔΑΝΙΑ	653.023	12,62
3. ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	619.691	11,98
4. ΓΑΛΛΙΑ	512.276	9,90
5. ΟΛΛΑΝΔΙΑ	413.602	7,99
6. ΙΤΑΛΙΑ	286.645	5,54
7. ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	252.802	4,89
8. ΓΕΡΜΑΝΙΑ	248.763	4,81
9. ΣΟΥΗΔΙΑ	238.253	4,61
10. ΙΡΛΑΝΔΙΑ	227.145	4,39
11. ΛΟΙΠΕΣ	911.856	17,64
ΣΥΝΟΛΟ	5.172.738	100,00

ΠΗΓΗ: F.A.O. (2009) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Τα προϊόντα της θαλάσσιας αλιείας φτάνουν τους 5,17 εκατομμύρια τόνους.

Στην πρώτη θέση βρίσκεται η Ισπανία με παραγωγή 808.682 τόνους και ποσοστό 15,63 %. Τη δεύτερη θέση κατέχει η Δανία με παραγωγή 653.023 τόνους και ποσοστό 12,62 %, ενώ στην τρίτη θέση βρίσκεται το Ην. Βασίλειο με παραγωγή 619.691 τόνους και ποσοστό που φτάνει το 11,98 %.

Η Ελλάδα βρίσκεται στην δέκατη έκτη θέση με παραγωγή 96.094 τόνους και ποσοστό που φτάνει το 1,858 %

1.3.2. Οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο κλάδος της υδατοκαλλιέργειας στην Ευρώπη παρουσιάζει αξιόλογη ανάπτυξη κατά την τελευταία δεκαετία. Περιλαμβάνει ψάρια όπως τσιπούρα, πέστροφα, λαβράκι και σολομό και μαλάκια όπως μύδια, στρείδια κλπ.

Στον Πίνακα 1.6 παρουσιάζεται η ποσότητα των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας για κάθε ένα Κράτος-Μέλος της ΕΕ-27, για το έτος 2007

Πίνακας 1.6: Παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας το 2007 στην ΕΕ 27 (σε τόνους)

ΧΩΡΕΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ%
1. ΙΣΠΑΝΙΑ	281.240	21,59
2. ΓΑΛΛΙΑ	237.618	18,24
3. ΙΤΑΛΙΑ	178.992	13,74
4. ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	174.203	13,37
5. ΕΛΛΑΔΑ	113.258	8,69
6. ΙΡΛΑΝΔΙΑ	57.101	4,38
7. ΟΛΛΑΝΔΙΑ	56.761	4,36
8. ΓΕΡΜΑΝΙΑ	44.994	3,46
9. ΠΟΛΩΝΙΑ	35.628	2,74
10. ΔΑΝΙΑ	31.168	2,39
11. ΛΟΙΠΕΣ	91.664	7,04
ΣΥΝΟΛΟ	1.302.627	100,00

Πηγή : F.A.O. (2009) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από τους Πίνακες 1.4 και 1.6 φαίνεται ότι ο τομέας της υδατοκαλλιέργειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί μεν αξιόλογη οικονομική δραστηριότητα για αρκετές από τις χώρες της Ε.Ε.-27, όμως υστερεί κατά πολύ από πολλές χώρες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ασίας (όπως Κίνα, Ινδία, Βιετνάμ κλπ.) στον τομέα αυτό.

Συνεπώς θα μπορούσε ο τομέας αυτός να γίνει ένας δυναμικά ανερχόμενος, διότι η Ευρώπη διαθέτει καλό κλίμα, θάλασσες, υφάλμυρα και γλυκά νερά, εργατικό δυναμικό, τεχνολογία και τεχνογνωσία. Ο Πίνακας 1.6 δείχνει την Ισπανία με παραγωγή 281.240 τόνους και μερίδιο 21,59 % με την Ελλάδα στην πέμπτη θέση με παραγωγή 113.258 τόνους και μερίδιο 8,69.% στο σύνολο της Ευρωπαϊκής παραγωγής.

1.4. Η Θαλάσσια Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα

1.4.1. Η Θαλάσσια Αλιεία στην Ελλάδα

Η θαλάσσια αλιεία ήταν ένα από τα κυριότερα βιοποριστικά επαγγέλματα στον αρχαιοελληνικό χώρο, όπως μαρτυρούν οι τοιχογραφίες στους αρχαιολογικούς χώρους της Κνωσού και της Σαντορίνης.

Η μεγάλη ακτογραμμή της Ελλάδας με μήκος πάνω από 16.000 χιλιόμετρα, που οφείλεται στη διαμόρφωση των ακτών και στην ύπαρξη πολλών νησιών, ευνοεί την ανάπτυξη της αλιείας. Η αλιεία στη χώρα μας συμβάλλει με ποσοστό περίπου 1 % στο Α.Ε.Π., τα προϊόντα της αποτελούν σημαντικό τμήμα της διατροφής του πληθυσμού, παρέχει θέσεις εργασίας, και γενικά συμβάλλει στην ανύψωση της οικονομικής και κοινωνικής ζωής των κατοίκων των νησιών και των παράκτιων περιοχών.

Στον Πίνακα 1.7 φαίνεται η συνολική ποσότητα των προϊόντων της θαλάσσιας αλιείας στην Ελλάδα στην περίοδο 2005-2009 που περιλαμβάνει τα ψάρια, τα κεφαλόποδα, τα μαλακόστρακα και τα οστρακοειδή με τις αντίστοιχες ποσότητες τους.

Παρατηρείται μια σταδιακή μείωση της συνολικής ποσότητας των αλιευμάτων για την περίοδο 2006-2009, από 96.694,3 τόνους το 2006 σε 81.821,4 τόνους το 2009. Στο σύνολο των αλιευμάτων τα ψάρια αποτελούν κατά μεγάλη προσέγγιση το 85 %, ακολουθούν τα κεφαλόποδα με 8 %, τα μαλακόστρακα με 6% και σε πολύ μικρό ποσοστό τα οστρακοειδή με 1 %. Τα δύο μαλάκια, που θα μελετηθούν στην παρούσα εργασία, το χταπόδι και το μύδι, αποτελούν το 2,7% και το 0,4 % των προϊόντων θαλάσσιας αλιείας αντίστοιχα.

Στη χρονική περίοδο 2006-2009, ενώ οι ποσότητες των ψαριών, κεφαλόποδων και μαλακόστρακων παρουσιάζουν σταδιακή μείωση, οι ποσότητες των οστρακοειδών παρουσιάζουν σημαντική αύξηση με αξιοσημείωτες διακυμάνσεις στις τιμές τους.

Πίνακας 1.7: Παραγωγή προϊόντων θαλάσσιας αλιείας (σε τόνους) στην Ελλάδα, στην περίοδο 2005-2009

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΟΣ ΑΛΙΕΥΜΑΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΙΔΟΥΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ
2005	89.686,10	Ψάρια	76.906,30	85,75
		Κεφαλόποδα	6.509,80	7,26
		Μαλακόστρακα	5.707,50	6,36
		Οστρακοειδή	561,60	0,63
2006	96.694,30	Ψάρια	81.431,90	84,22
		Κεφαλόποδα	8.522,80	8,81
		Μαλακόστρακα	6.013,20	6,22
		Οστρακοειδή	726,60	0,75
2007	93.639,00	Ψάρια	78.925,00	84,29
		Κεφαλόποδα	7.839,20	8,37
		Μαλακόστρακα	5.682,10	6,07
		Οστρακοειδή	1.191,50	1,27
2008	83.821,00	Ψάρια	72.356,30	86,32
		Κεφαλόποδα	6.203,30	7,40
		Μαλακόστρακα	4.467,20	5,33
		Οστρακοειδή	794,10	0,95
2009	81.821,40	Ψάρια	70.064,70	85,63
		Κεφαλόποδα	6.292,50	7,69
		Μαλακόστρακα	4.234,00	5,17
		Οστρακοειδή	1.230,20	1,51

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Ο Ελληνικός αλιευτικός στόλος αποτελείται κυρίως από σκάφη που έχουν μικρή χωρητικότητα και ιπποδύναμη. Δραστηριοποιείται κατά μήκος της ηπειρωτικής ακτογραμμής, γύρω από τα νησιά, και σε ορισμένες περιοχές της Μεσογείου. Σύμφωνα με το Ι.Ο.Β.Ε. η ελληνική παράκτια αλιεία εμφανίζεται κυρίως με τη μορφή της παραδοσιακής οικογενειακής δραστηριότητας. Συνδυάζεται με άλλες ασχολίες και απαρτίζεται από άτομα μεγάλης, σχετικά, ηλικίας που δεν έχουν, συνήθως, κατάλληλη επαγγελματική κατάρτιση. (Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε., 2010).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της *E.Σ.Υ.Ε.* για το έτος 2009 ο αριθμός των ελληνικών αλιευτικών σκαφών ήταν 12.340. Από αυτά, τα 8 (ήτοι το 0,06%) είναι σκάφη υπερπόντιας αλιείας, τα 582 (ήτοι το 4,72 %) είναι σκάφη ανοιχτής θάλασσας, τα 706 (ήτοι το 5,72%) είναι μηχανότρατες, τα 270 (ήτοι 2,19 %) είναι γρι-γρι, ενώ τα υπόλοιπα 10.774 (87,31 %) είναι μικρά σε μέγεθος και αποτελούν το στόλο της παράκτιας αλιείας. Το σύνολο των μόνιμων εργαζομένων στα αλιευτικά σκάφη ήταν 12.220 άτομα το έτος 2009, η ποσότητα των αλιευμάτων ήταν 81.821,4 τόνοι ενώ η αξία των αλιευμάτων ανερχόταν σε 292.602.100 ευρώ. (Πηγή: *E.Σ.Υ.Ε.*, 2010)

Η απασχόληση στον κλάδο της αλιείας παίζει σπουδαίο ρόλο, γιατί στις παράκτιες και νησιωτικές περιοχές οι θέσεις εργασίας είναι περιορισμένες. Έτσι δημιουργούνται θέσεις εργασίας, όχι μόνο στην κυρίως αλιεία, αλλά και στην μεταποίηση, στη διάθεση και διανομή αλιευμάτων και στις υδατοκαλλιέργειες. Οι απασχολούμενοι, σε όλο το φάσμα της αλιείας - διάθεσης, ανέρχονται στους 37.700 το έτος 2009, από τους οποίους οι 3.906 είναι γυναίκες (Πηγή: *E.Σ.Υ.Ε.*, 2010).

Όσον αφορά το είδος των αλιευτικών εργαλείων, χρησιμοποιούνται τα δίχτυα για την υπερπόντια αλιεία (*trawl nets- overseas fishery*), τα δίχτυα μέσης (*trawl nets-open sea*), το σύστημα δικτυών που σύρονται από τράτα (*seine nets*), κυκλικά δίχτυα γρι-γρι (*ring nets*) και τα μικρά κυκλικά δίχτυα. (Πηγή: *E.Σ.Υ.Ε.*, 2010).

1.4.2. Οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα

Η υδατοκαλλιέργεια αποτελεί ζωτικό κλάδο της οικονομικής δραστηριότητας του ελληνικού αλιευτικού τομέα. Η Ελλάδα με το συγκριτικό πλεονέκτημα των περίπου δεκαέξι χιλιάδων χιλιομέτρων (16.000 km) ακτογραμμής, την ποσότητα των θαλάσσιων, λιμναίων και ποτάμιων υδάτων, του εύκρατου κλίματος, και του φυσικού περιβάλλοντος, είναι τόπος με ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών (Παπαναγιώτου Ε., 2008).

Ο Πίνακας 1.8 περιέχει την παραγόμενη ποσότητα των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων υδατοκαλλιέργειας (ψαριών και μαλακίων) για τη χρονική περίοδο 2001-2007. Στην τριετία 2001-2003 σημειώθηκε μια αυξομείωση, ενώ στην τετραετία 2004-2007 παρατηρήθηκε αυξητική τάση.

Πίνακας 1.8: Παραγωγή ελληνικών υδατοκαλλιεργειών (ψαριών, μαλακίων) σε τόνους

ΕΤΟΣ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΠΟΣΟΤΗΤΑ	97.802	87.928	101.209	97.068	106.208	113.384	113.258

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., (2009)

Η παρατηρούμενη σταδιακή αύξηση της ποσότητας των προϊόντων των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα οφείλεται στους παρακάτω παράγοντες:

1. Στις ανάγκες διατροφής του ανθρώπου, λόγω της μείωσης των προϊόντων της συλλεκτικής αλιείας. Η μείωση αυτή αποδίδεται στη ρύπανση και μόλυνση των υδάτων, στην ανορθόδοξη αλίευση, στην υπεραλίευση και στο συνεχώς αυξανόμενο κόστος αλιείας (ανθρώπινη εργασία, υψηλό κόστος εργαλείων αλιείας, ακριβά καύσιμα κλπ.)
2. Στην παραγωγή τροφών για κατοικίδια και αγροτικά ζώα από τα προϊόντα αλιείας.
3. Στα συνεχώς εξελισσόμενα συστήματα εκτροφής και τεχνολογίες εκτροφής των ποικίλων ειδών υδροβίων οργανισμών τα τελευταία χρόνια.
4. Στις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες και της ανάγκης εύρεσης τροφής μικρού κόστους και μεγάλης βιολογικής αξίας. (Παπουτσόγλου Σ., 1986).

Οι σημαντικότεροι από τους παράγοντες που καθορίζουν το είδος του υδρόβιου οργανισμού που θα καλλιεργηθεί είναι η ποσότητα και η ποιότητα του νερού και η επιλογή της κατάλληλης τοποθεσίας της επιχείρησης (Κάγκαλου Ι., 2010).

Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την παραγωγή, την ανάπτυξη και την ποιότητα του αλιευτικού προϊόντος είναι οι φυσικές, χημικές και βιολογικές ιδιότητες του περιβάλλοντος της υδατοκαλλιέργειας, όπως ο φωτισμός, οι τοξικές ουσίες και επικίνδυνοι μικροοργανισμοί (μικρόβια, βακτήρια, μύκητες).

Ο τομέας της υδατοκαλλιέργειας αποτελεί μια σημαντική πηγή προσφοράς εργασίας. Για το 2005 ο αριθμός των απασχολούμενων στις υδατοκαλλιέργειες ήταν 4.834 (Ε.Σ.Υ.Ε., 2006). Στην περίοδο 2000 – 2004 τα προϊόντα των υδατοκαλλιεργειών αυξήθηκαν από 59.593,8 τόνους σε 83.749,1 τόνους, παρουσιάζοντας συνολική αύξηση 40,5 % με μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 8,9 % (Ι.Ο.Β.Ε., 2010).

1.5. Μαλάκια

Τα μαλάκια, που ανήκουν στην κατηγορία 0307 των αλιευτικών προϊόντων, είναι πολυπληθής ομάδα ζώων με πάνω από 100.000 μέλη. Τα γνωστότερα από αυτά είναι το μύδι (*Mytilus*), το χταπόδι (*Octopus vulgaris*), το καλαμάρι (*Loligo*), η σουπιά (*sepia*), το σαλιγκάρι (*Helix pomatia*), το χτένι (*Placopecten*) και το στρείδι (*ostreum*). Ζουν σε θάλασσες-ωκεανούς, υφάλμυρα και γλυκά νερά. Αποτελούν βασική τροφή πολλών λαών, όπως αυτών της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ασίας, γι' αυτό και στις χώρες αυτές συναντούμε τη μεγαλύτερη αναλογία υδατοκαλλιεργειών μαλακίων παγκοσμίως.

Στον Πίνακα 1.9 φαίνεται η παγκόσμια παραγωγή μαλακίων γλυκού νερού και θάλασσας για τη χρονική περίοδο 2001-2007. Παρατηρήθηκε ότι οι ποσότητες των θαλάσσιων μαλακίων είναι πολλαπλάσιες από αυτές του γλυκού νερού και παρουσιάζουν μια μικρή σταδιακή μείωση στη χρονική περίοδο 2001-2003, ενώ στη χρονική περίοδο 2005-2007 εμφανίζουν μια αυξητική τάση. Οι ποσότητες μαλακίων του γλυκού νερού το 2001-2002 διατηρούνται σχεδόν σταθερές και ίσες περίπου με 560.000 τόνους, ενώ στην αρχή της περιόδου 2003-2007 η παραγωγή πέφτει απότομα στους 380.000 τόνους περίπου και διατηρείται στην τιμή αυτή μέχρι το έτος 2007.

Πίνακας 1.9: Παραγωγή μαλακίων παγκοσμίως (σε τόνους)

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΜΑΛΑΚΙΩΝ ΓΛΥΚΟΥ ΝΕΡΟΥ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΑΛΑΚΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΜΑΛΑΚΙΩΝ
2001	560.391	6.662.559	7.222.950
2002	559.056	6.601.481	7.160.537
2003	388.405	6.533.559	6.921.964
2004	382.241	6.656.081	7.038.322
2005	369.137	6.569.719	6.938.856
2006	383.371	6.946.954	7.330.325
2007	382.566	7.181.668	7.564.234

Πηγή : F.A.O. (2009) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στους Πίνακες 1.10 και 1.11 φαίνονται οι αλιευτικές ποσότητες ελληνικού μυδιού και χταποδιού αντίστοιχα, για τη χρονική περίοδο 2005-2009.

Οι αλιευτικές ποσότητες του μυδιού παρουσιάζουν αυξητική τάση και έντονη αυξομείωση στην περίοδο 2004-2009, ενώ αυτές του χταποδιού παρουσιάζουν μια σταδιακή μείωση καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2004-2009.

Πίνακας 1.10: Ποσότητα ελληνικών μυδιών (σε τόνους)

ΕΤΗ	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΠΟΣΟΤΗΤΑ	337,3	164,5	222,8	473,9	285,3	707,8

Πηγή : Ε.Σ.Υ.Ε. (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 1.11: Ποσότητα ελληνικού χταποδιού (σε τόνους)

ΕΤΗ	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΠΟΣΟΤΗΤΑ	3173,8	2733,6	2662,2	2636,8	2214,1	2056,9

Πηγή : Ε.Σ.Υ.Ε. (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

1.5.1. Το χταπόδι (*Octopus vulgaris*)

Ο όρος χταπόδι προέρχεται από την ελληνική λέξη οκτάπους, «οχτώ πόδια».

Το **χταπόδι** (*octopus*) είναι ένα κεφαλόποδο μαλάκιο που ανήκει στη σειρά *Octopoda* και στην οικογένεια *Octopodidae*. (Εικ. 1.1). Πηγή: FISHBASE <http://www.fishbase.com/>

Εικόνα 1.1: Χταπόδι (*Octopus vulgaris*)

Το χταπόδι έχει δύο μάτια, τέσσερα ζευγάρια πλοκαμιών, τα οποία είναι επενδεδυμένα με βεντούζες, στερούνται εσωτερικό κέλυφος και όπως και άλλα κεφαλόποδα παρουσιάζει

αμφίπλευρη συμμετρία. Το πιο εντυπωσιακό χαρακτηριστικό όμως του χταποδιού είναι το ευρύ φάσμα των τεχνικών που χρησιμοποιεί για να αποφύγει τους εχθρούς του. Η πιο εκπληκτική γραμμή άμυνας που χρησιμοποιεί είναι η ικανότητά του να κρυφτεί σε κοινή θέα. Χρησιμοποιεί ένα δίκτυο κυττάρων χρωστικών ουσιών και με τους ειδικούς μυς που έχει στο δέρμα του το χταπόδι μπορεί σχεδόν ακαριαία να ταιριάζει με τα χρώματα και τα σχήματα του περιβάλλοντος χώρου του. Όταν αντιληφθεί ότι κάποιο αρπακτικό ζώο όπως οι καρχαρίες, τα χέλια και τα δελφίνια κολυμπούν γύρω του τότε εξαπολύει μελάνι μαύρο χρώματος, κερδίζοντας έτσι χρόνο να κολυπήσει μακριά.

Είναι καλός και γρήγορος «κολυμβητής». Όταν κολυμπά σπρώχνει τα οχτώ πλοκάμια του προς τα πίσω και κινείται προς τα εμπρός αποβάλλοντας νερό μέσα από τους μανδύες του. Το μαλακό σώμα του μπορεί να συμπιεστεί και έτσι μπορεί να τρυπώσει σε απίστευτα μικρές ρωγμές όπου τα αρπακτικά ζώα είναι δύσκολο να το ακολουθήσουν. Αν κατά τη διάρκεια της προσπάθειας του να γλιτώσει από τον εχθρό του χάσει κάποιο από τα πλοκάμια του, τότε αυτό θα αναγεννηθεί αργότερα χωρίς μόνιμη βλάβη. Επίσης έχουν ένα σκληρό δόντι με το οποίο μπορεί να δαγκώσει και να ελευθερώσει δηλητηριώδες σάλιο στον εχθρό του ή στο θήραμά του.

Θεωρείται ως το πιο έξυπνο από όλα τα ασπόνδυλα. Βρίσκεται στα τροπικά και εύκρατα ύδατα των ωκεανών του πλανήτη και προτιμά τους κοραλλιογενείς υφάλους. Το μήκος του φτάνει τα 1.3 μέτρα και ζυγίζει μέχρι 10 κιλά, αν και οι μέσοι όροι είναι πολύ μικρότεροι.

Στην ευρύτερη έννοια υπάρχουν περίπου 300 αναγνωρισμένα είδη χταποδιών, τα οποία είναι πάνω από το ένα τρίτο του συνολικού αριθμού των γνωστών ειδών κεφαλοπόδων. Ο όρος *χταπόδι* μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για να αναφερθεί μόνο σε αυτά τα πλάσματα στο γένος *Octopus*.

Το *Giant Octopus*, που ζει στο Βόρειο Ειρηνικό αναφέρεται συχνά ως το μεγαλύτερο χταπόδι από τα υπόλοιπα είδη. Τα ενήλικα άτομα συνήθως ζυγίζουν περίπου 15 κιλά (με έκταση βραχίονα μέχρι 4,3 m). Το μεγαλύτερο σε βάρος του είδους που αλιεύτηκε ήταν με μια ζωντανή μάζα 71 kg. Τα μικρά μπλε χταπόδια (γένος *Hapalochlaena*) είναι γνωστό ότι είναι πολύ επικίνδυνα για τον άνθρωπο.

Αποτελεί σπουδαία τροφή σε πολλά μέρη του πλανήτη. Οι βραχίονες και τα άλλα μέρη του σώματος μαγειρεύονται με διάφορους τρόπους, στις διάφορες κοινωνικές ομάδες. Τα χταπόδια είναι ένα συνηθισμένο συστατικό στην ιαπωνική κουζίνα. Το συναντούμε και σαν συστατικό του σουσί. Μερικές φορές το τρώνε ζωντανό ως μια καινοτομία τροφής. Δηλαδή,

ένα ζωντανό χταπόδι μπορεί να τεμαχιστεί και τα πόδια τρώγονται ενώ ακόμα αυτό σπαρταράει, πράγμα το οποίο είναι αδιανόητο για το δυτικό κόσμο. Εκτός από τροφή του ανθρώπου, το χταπόδι είναι επίσης ένα δημοφιλές δόλωμα για τα ψάρια.[<http://animals.nationalgeographic.com>]

1.5.2. Το μύδι (*mytilus spp*)

Η κοινή ονομασία «μύδια» (*mytilus spp.*) χρησιμοποιείται για μέλη αρκετών οικογενειών οστρακοειδών ή δίθυρων μαλακίων, που ζουν σε αλμυρά ή σε γλυκά νερά. (Εικ.1.2). Ανήκουν στη σειρά *Mytiloidea* και στην οικογένεια *Mytilidae*. Χαρακτηρίζονται από ένα κέλυφος, συνήθως μωβ, μπλε, ή σκούρου καφέ χρώματος, το οποίο διαθέτει ομόκεντρες γραμμές ανάπτυξης που προέρχονται από την άρθρωση. Το εσωτερικό του κελύφους είναι χρώματος μαργαριτάρι-άσπρο ενώ ο εσωτερικός του μανδύας έχει ένα υπόλευκο- κίτρινο χρώμα, με μία ουλή στον οπίσθιο προσαγωγό συγκριτικά μεγαλύτερη από την πρόσθια ουλή στον προσαγωγό του. (Tyler-Walters and Seed, 2006). (Πηγή: FISHBASE <http://www.fishbase.com/>)

Εικόνα 1.2: Μύδια (*Mytilus spp.*)

Το εξωτερικό κέλυφος είναι δίθυρο, αποτελείται από δύο κελύφη. Τα κελύφη είναι ενωμένα μεταξύ τους εξωτερικά με ένα σύνδεσμο, και κλείνουν όταν είναι απαραίτητο από δυνατούς εσωτερικούς μύες. Τα κελύφη του μυδιού εκτελούν μια σειρά λειτουργιών, όπως υποστήριξη των ελαφρών ιστών, προστασία από τους εχθρούς και προστασία ενάντια στην ξήρανση. Το κέλυφος έχει τρία στρώματα. Στα μαργαριτοειδή μύδια υπάρχει ένα εσωτερικό ιριδίζων στρώμα αποτελούμενο από ανθρακικό ασβέστιο, το οποίο συνεχώς καλύπτεται από

το μανδύα. Το πρισματικό στρώμα, ένα μεσαίο στρώμα από κιμωλοειδείς άσπρους κρυστάλλους από ανθρακικό ασβέστιο. Τέλος είναι το περίοστρακο, ένα εξωτερικό περίβλημα που μοιάζει με επιδερμίδα.

Όπως τα περισσότερα δίθυρα, τα μύδια έχουν ένα σχετικά τεράστιο όργανο που ονομάζεται πόδι. Σε αυτά του γλυκού νερού, το πόδι είναι μεγάλο, μυώδες, και γενικά έχει το σχήμα τσεκουριού. Χρησιμεύει για να το βοηθάει να κινείται στο έδαφος. Στα θαλάσσια μύδια, το πόδι είναι μικρότερο, έχει γλωσσοειδές σχήμα με μια αυλακία στην κοιλιακή χώρα. Αυτό το πόδι χρησιμεύει σαν μέσο προφύλαξης του μυδιού από διάφορα εχθρικά μαλάκια.

Τόσο τα μύδια του γλυκού νερού όσο και τα μύδια της θάλασσας τρέφονται με πλαγκτόν και άλλα μικροσκοπικά θαλάσσια πλάσματα. Διηθούν το νερό που εισρέει στον οργανισμό τους, κρατούν τα συστατικά που χρειάζονται και αποβάλλουν το περισσευούμενο νερό.

Και τα θαλασσινά μύδια και αυτά του γλυκού νερού είναι γονοχωριστικά, με ξεχωριστά αρσενικά και θηλυκά άτομα. Στα θαλάσσια μύδια όπως και στα μύδια του γλυκού νερού, η αναπαραγωγή γίνεται έξω από το σώμα, με ειδική διεργασία που διαρκεί από τρεις εβδομάδες έως έξι μήνες.

Η λέξη «μύδι» επίσης χρησιμοποιείται για πολλά δίθυρα του γλυκού νερού, συμπεριλαμβανομένων των μαργαριτοφόρων μυδιών του γλυκού νερού. Τα διάφορα είδη του γλυκού νερού ζουν σε λίμνες, ποτάμια, ορμίσκους και κανάλια συγκεντρωμένα σε διαφορετικές υποτάξεις, παρά την ομοιότητα στην εμφάνιση πολλών από αυτά.

Τα θαλάσσια μύδια καταναλώνονται από ανθρώπους, θαλάσσιους αστερίες, θαλασσοπούλια και από πολύ μεγάλο αριθμό ειδών θαλάσσιων γαστερόποδων της οικογένειας *Muricidae*. ενώ του γλυκού νερού καταναλώνονται από ανθρώπους, ενυδρίδες, πάπιες και χήνες.

Τα θαλάσσια μύδια αφθονούν στις χαμηλές και μεσαίες παλιρροϊκές ζώνες, σε θάλασσες με κανονικές συνθήκες θερμοκρασίας. Κάποια είδη θαλασσιών μυδιών προτιμούν τους βάλτους με αλμυρό νερό ή ήσυχες παραλίες, ενώ άλλα προτιμούν τις κυματώδεις περιοχές ειδικά τις περιοχές με πολλούς βράχους. Το λευκό μύδι της Νότιας Αφρικής δεν προσκολλάται στους βράχους αλλά θάβεται σε αμμώδεις παραλίες βγάζοντας στην επιφάνεια δύο σωλήνες για αναζήτηση τροφής και αποβολή περιττωμάτων.

Τα μύδια του γλυκού νερού ζουν σε λίμνες, ποτάμια, κανάλια σε όλο τον κόσμο με εξαίρεση τις πολικές περιοχές. Προτιμούν νερό πλούσιο σε μεταλλικά στοιχεία. Χρησιμοποιούν ανθρακικό ασβέστιο για να κατασκευάσουν τα κελύφη τους.

Το 2005 η Κίνα κατείχε το 40 % της παγκόσμιας παραγωγής μυδιών σύμφωνα με μελέτη του F.A.O.. Εντός της Ε.Ε., η Ισπανία παραμένει η μεγαλύτερη παραγωγός χώρα μυδιών . Στη Βόρεια Αμερική το 80 % από τα καλλιεργούμενα μύδια παράγονται στο νησί *Prince Edward* του Καναδά.(F.A.O., 2009)

1.6. Σκοπός της εργασίας

Τα τελευταία χρόνια η παγκοσμιοποίηση της αγοράς, η συνεχής διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι ραγδαίες εξελίξεις σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, διαμορφώνουν ένα περιβάλλον εξαιρετικά ανταγωνιστικό για τις επιχειρήσεις, τους κλάδους παραγωγής και τις εθνικές οικονομίες

Ο τομέας των αλιευτικών προϊόντων είναι ένας σημαντικός κλάδος της ελληνικής οικονομίας που υφίσταται τις παραπάνω ανταγωνιστικές πιέσεις μέσα στην αγορά της ΕΕ-27. Συνεπώς παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον για οικονομική ανάλυση.

Η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία έχει βασικό σκοπό να διερευνήσει την ανταγωνιστική θέση των κυριότερων ειδών ελληνικών μαλακίων στην αγορά της ΕΕ-27 και ειδικότερα του μυδιού και του χταποδιού.

Στόχος της εργασίας αυτής είναι να εντοπιστούν τα είδη των μαλακίων και αφού εξεταστούν οι ιδιαιτερότητες του κάθε είδους χωριστά και όχι ολόκληρου του κλάδου αλιευτικών προϊόντων ως σύνολο, θα εξαχθούν όσο το δυνατόν πιο λεπτομερή αποτελέσματα και συμπεράσματα.

Στη συνέχεια εντοπίζονται οι σημαντικότερες εισαγωγικές χώρες-αγορές των μαλακίων που εξάγει η Ελλάδα. Γίνεται μια προσπάθεια διερεύνησης, με τη χρήση των δεικτών του Συγκριτικού Πλεονεκτήματος, της ανταγωνιστικής θέσης και της εξέλιξης του βαθμού ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού και χταποδιού, αλλά και των ανταγωνιστικών χωρών που εξαγωγή τα παραπάνω προϊόντα, σε κάθε μια από τις εισαγωγικές χώρες.

Στο τελευταίο στάδιο της παρούσας εργασίας εκτιμάται και ο βαθμός διεισδυτικότητας στην αγορά της Ελλάδας των ανταγωνιστικών χωρών τόσο για το μύδι, όσο και για το χταπόδι.

2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

2.1. Εισαγωγή

Τις τελευταίες δεκαετίες, σημαντικές οικονομικές αλλαγές και εξελίξεις έχουν επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων στην παγκόσμια αγορά αλλά και στην ΕΕ-27. Η συνεχώς εντεινόμενη παγκοσμιοποίηση της αγοράς, η πιθανή διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι διεθνείς συμφωνίες που στοχεύουν στην απελευθέρωση του εμπορίου, έχουν σαν αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των αγορών και συνεπώς την αύξηση του αριθμού των ομοειδών προϊόντων σε μια καθορισμένη αγορά. Επιπλέον, η ραγδαία αύξηση των καταναλωτικών απαιτήσεων για την ασφάλεια και την ποιότητα των προϊόντων γενικά, αλλά και ειδικά των τροφίμων είναι μερικές από τις σημαντικότερες εξελίξεις που επηρεάζουν το βαθμό ανταγωνιστικότητας των προσφερόμενων προϊόντων στην αγορά (Kotler P. , 1991 : Kotler P., and Keller K., 2006).

Για τη σημασία της έννοιας της ανταγωνιστικότητας έχουν δοθεί διάφοροι ορισμοί. Οι *Pitts and Lagnevik* (1998) καθόρισαν την ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης ως «*τη δυνατότητα να διεκδικείται επικερδώς και να διατηρεί το μερίδιο αγοράς στις εσωτερικές και στις ξένες αγορές*».

Ένας παρόμοιος ορισμός δόθηκε από τους *Drescher and Maurer* (1999) σύμφωνα με τους οποίους «*ανταγωνιστικότητα είναι η ικανότητα των εταιρειών και των βιομηχανιών να παραμένουν ανταγωνιστικοί. Η ικανότητά τους δηλαδή να προστατεύουν ή και να βελτιώνουν τη θέση τους σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους*».

Οι *Kim and Marion* (1997) δημοσίευσαν μελέτη με θέμα « Δομή εγχώριας αγοράς και δραστηριοποίηση στις διεθνείς αγορές : Θεωρία και εμπειρικά δεδομένα των βιομηχανιών τυποποίησης τροφίμων των ΗΠΑ» και το τελικό συμπέρασμά τους είναι: όσο ο ανταγωνισμός των επιχειρήσεων είναι μεγαλύτερος στην εγχώρια αγορά, τόσο περισσότερο αυξάνεται η ικανότητα των επιχειρήσεων αυτών να είναι ανταγωνιστικές στις διεθνείς αγορές. Αυτό εξηγείται από το ότι η έντονη εγχώρια ανταγωνιστικότητα προετοιμάζει κατάλληλα τις επιχειρήσεις, με τις εμπειρίες που απέκτησαν, ώστε να είναι ανταγωνιστικές και βιώσιμες στις διεθνείς αγορές.

Τέλος, υποστηρίζεται ότι γενικά οι επιχειρήσεις που έχουν την ικανότητα να προσαρμόζονται στις εκάστοτε στρεβλώσεις της εγχώριας και διεθνούς αγοράς και στη

συνεχή εξέλιξη των τιμών μέσω της πώλησης των προϊόντων τους, θα είναι ανταγωνιστικές και συνεπώς θα είναι ικανές να επιβιώσουν μέσα σε τέτοιο οικονομικό περιβάλλον.

Συνεπώς η ανταγωνιστικότητα είναι άμεσα συνδεδεμένη με :

- α) την ποιότητα του προϊόντος,
- β) τις τιμές που επικρατούν στην αγορά,
- γ) το κόστος παραγωγής και διανομής,
- δ) τις συνθήκες της αγοράς και
- ε) την αποτελεσματικότητα της εμπορίας και διανομής του προϊόντος.

2.2. Ανάλυση Δεικτών

Το πρόβλημα της διερεύνησης της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων, εντός μιας οικονομίας που συνεχώς μεταβάλλεται, είναι μια ενδιαφέρουσα πρόκληση για τη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Έχουν γίνει πολλές προσπάθειες ερευνητικής προσέγγισης του πολύπλοκου και με πολλές παραμέτρους αυτού προβλήματος. Οι προσπάθειες αυτές φανερώνουν τη σημασία της ανταγωνιστικότητας στη διαμόρφωση ευνοϊκών προϋποθέσεων για την επιβίωση συγκεκριμένων προϊόντων και συνεπώς κλάδων παραγωγής, σε συγκεκριμένες αγορές (εγχώριες και διεθνείς).

Πολλοί οικονομικοί ερευνητές, για να διερευνήσουν το βαθμό ανταγωνιστικότητας προϊόντων, επιχειρήσεων, βιομηχανιών και εθνικών οικονομιών, χρησιμοποίησαν διαφορετικούς δείκτες ο καθένας. Οι πιο σημαντικοί από τους δείκτες αυτούς παρουσιάζονται στη συνέχεια της εργασίας. Μετά την ανάλυση θα επιλεγούν οι πλέον κατάλληλοι για να χρησιμοποιηθούν στην παρούσα εργασία.

Ο πρώτος δείκτης είναι ο Δείκτης Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού Πλεονεκτήματος του *Balassa* (1965), (**Revealed Comparative Advantage, RCA**). Σύμφωνα με το συγκεκριμένο δείκτη το συγκριτικό πλεονέκτημα μπορεί να εκτιμηθεί παρατηρώντας αγορές στις οποίες αντανακλώνται τόσο τα σχετικά κόστη παραγωγής και το κόστος των πρώτων υλών όσο και οι διαφορές σε μη τιμολογιακούς παράγοντες.

Ο δείκτης αυτός μπορεί να οριστεί ως το μερίδιο μιας χώρας σε μια αγορά για ένα προϊόν ή έναν τομέα που διαιρείται με το μερίδιο της χώρας στην ίδια αγορά για όλα τα προϊόντα. Δηλαδή, ο δείκτης *RCA* αντιπροσωπεύει τη σχέση μεταξύ του μεριδίου αγοράς εξαγωγών

μιας χώρας για ένα προϊόν ή έναν τομέα και του μεριδίου αγοράς εξαγωγών της για το συνολικό εμπόριο στην παγκόσμια αγορά.

$$\text{O δείκτης εκφράζεται από τον τύπο : } RCA_{ij} = \frac{\frac{x_{ij}}{X_j}}{\frac{x_{iw}}{X_w}}$$

Όπου:

x, X : οι αξίες εξαγωγών

i : το προϊόν ή ένας τομέας προϊόντων

j : η χώρα

w : όλες οι χώρες παγκοσμίως

Ο δείκτης παίρνει τιμές μεγαλύτερες του μηδενός. Εάν ο δείκτης RCA παίρνει τιμή μεγαλύτερη από τη μονάδα τότε η κατηγορία προϊόντων διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα, ενώ μια τιμή μικρότερη της μονάδας σημαίνει έλλειψη συγκριτικού πλεονεκτήματος.

Ο δείκτης εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως το πόσο ευρύς είναι ο τομέας που εξετάζεται, πώς καθορίζονται οι χώρες αναφοράς και πώς καθορίζεται μια αγορά. Επιπλέον, οι συνολικές εξαγωγές μιας χώρας επηρεάζουν τις τιμές του RCA , αφού για το ίδιο μερίδιο αγοράς εξαγωγών ενός τομέα οι τιμές του RCA , μπορούν να είναι χαμηλότερες ή υψηλότερες, ανάλογα με τη διάσταση του μεριδίου αγοράς των εξαγωγών του συνολικού εμπορίου (Havrila I. and Gunawardana P., 2003).

Βέβαια εδώ θα πρέπει να τονιστεί ότι ο δείκτης υπολογίζει το σχετικό συγκριτικό πλεονέκτημα ενός προϊόντος ή ενός τομέα προϊόντων μιας χώρας και δεν αναλύει την πηγή αυτού του συγκριτικού πλεονεκτήματος.

Ο RCA μπορεί να ερμηνευθεί με τρεις τρόπους:

- Το διχοτομικό
- Τον τακτικό
- Το βασικό

Στον πρώτο τρόπο ερμηνείας ο RCA χρησιμοποιείται για να αξιολογήσει την ύπαρξη του συγκριτικού πλεονεκτήματος σε έναν τομέα, ο δεύτερος τρόπος είναι χρήσιμος για να ταξινομήσει τις χώρες ή τους τομείς με βάση τις τιμές του RCA , ενώ η τρίτη ερμηνεία χρησιμοποιείται για να μετρήσει τη διάσταση του RCA .

Άλλοι δείκτες που αφορούν άμεσα το συγκριτικό πλεονέκτημα είναι:

- Ο δείκτης του **Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (Relative Export Advantage**

$$\text{Index, RXA}), \text{ που εκφράζεται από την σχέση : } RXA_{ij} = \frac{\frac{X_{ij}}{X_{nj}}}{\frac{X_{ir}}{X_{nr}}}$$

- Ο δείκτης του **Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (Relative Import Advantage**

$$\text{Index, RMA}), \text{ που εκφράζεται από την σχέση : } RMA_{ij} = \frac{\frac{M_{ij}}{M_{nj}}}{\frac{M_{ir}}{M_{nr}}}$$

- Ο δείκτης του **Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος (Relative Advantage Trade Index, RTA)**, που εκφράζεται από την σχέση : $RTA = RXA_{ij} - RMA_{ij}$

- Ο δείκτης της **Σχετικής Ανταγωνιστικότητας (Relative Competitiveness Index, RC)**, που εκφράζεται από την σχέση : $RC_{ij} = \ln(RXA_{ij}) - \ln(RMA_{ij})$

Όπου:

X : οι αξίες εξαγωγών

M : οι αξίες εισαγωγών

i : το προϊόν ή ένας τομέας προϊόντων

j : η χώρα

n : το υπόλοιπο των προϊόντων

r : το υπόλοιπο των χωρών

Η μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ του δείκτη RCA και των παραπάνω δεικτών είναι ότι οι δεύτεροι αποφεύγουν τη διπλή καταμέτρηση χωρών και προϊόντων, καθώς επιτρέπουν το διαχωρισμό μεταξύ ενός συγκεκριμένου προϊόντος ανά χώρα και το υπόλοιπο των προϊόντων. Επιπλέον, οι τελευταίοι δείκτες μπορούν να εξετάσουν όλα τα προϊόντα και τις χώρες που υπάρχουν σε μια παγκόσμια αγορά, και όχι μόνο μία υποομάδα προϊόντων.

Επίσης, αυτοί οι δείκτες επιτρέπουν τον υπολογισμό του συγκριτικού πλεονεκτήματος σε ένα περιβάλλον το οποίο είναι εκτεθειμένο σε διάφορες στρεβλώσεις στην παγκόσμια αγορά.

Εάν $RXA > 1$, η χώρα έχει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα στην αξιολόγηση. Όταν $RXA < 1$, η χώρα διαθέτει συγκριτικό αποπλεονέκτημα.

Η τιμή του δείκτη RMA , επίσης παίρνει τιμές μεγαλύτερες του μηδενός και για τιμή αυτού μεγαλύτερη της μονάδας σημαίνει ότι η χώρα έχει εισαγωγικό πλεονέκτημα.

Οι τιμές του RTA μπορούν να είναι θετικές ή αρνητικές ανάλογα αν είναι οι εξαγωγές μεγαλύτερες από τις εισαγωγές ή το αντίθετο.

Ο Δείκτης ανταγωνιστικότητας (RC), ο οποίος είναι η διαφορά μεταξύ RXA και RMA με λογαριθμική μορφή είναι προτιμότερος, λόγω της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης που εμπεριέχει ο δείκτης. Όμως, υπάρχουν μερικά προβλήματα, δεδομένου ότι η εφαρμογή αυτού του δείκτη είναι περιορισμένη όταν είτε οι εξαγωγές ή οι εισαγωγές είναι μηδέν, ενώ είναι επίσης και πολύ ευαίσθητος στις μικρές τιμές των εξαγωγών και των εισαγωγών.

Από τους τέσσερεις παραπάνω δείκτες ο Δείκτης Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA), ο οποίος μειώνει τις επιδράσεις των στρεβλώσεων, είναι αυτός που χρησιμοποιείται πιο συχνά στην πράξη.

Για να εξεταστεί ο ρόλος των εξαγωγών και των εισαγωγών στην αξιολόγηση της ανταγωνιστικότητας, χρησιμοποιείται ο δείκτης **Καθαρής Εξαγωγιμότητας** (*Net Export Index*, (NEI)). Ο δείκτης NEI_{ij} λαμβάνει υπ' όψη τις αξίες των εξαγωγών X_{ij} ενός προϊόντος ή τομέα μιας χώρας και τις αξίες των εισαγωγών M_{ij} του ίδιου προϊόντος από άλλη χώρα. Η τιμή του δείκτη αυτού είναι το πηλίκο της διαφοράς $X_{ij} - M_{ij}$ προς το άθροισμα $X_{ij} + M_{ij}$

Ο δείκτης εκφράζεται ως: $NEI_{ij} = \frac{X_{ij} - M_{ij}}{X_{ij} + M_{ij}}$

Όπου:

X : οι αξίες εξαγωγών

M : οι αξίες εισαγωγών

i : το προϊόν

j : η χώρα

Όταν $X_{ij} = 0$ τότε $NEI_{ij} = \frac{0 - M_{ij}}{0 + M_{ij}} = -1$ και όταν $M_{ij} = 0$ τότε $NEI_{ij} = \frac{X_{ij} - 0}{X_{ij} + 0} = +1$

Δηλαδή οι τιμές του δείκτη κυμαίνονται μεταξύ του -1 και του +1, όπου την τιμή -1 την λαμβάνει όταν οι εξαγωγές είναι μηδενικές και την +1 όταν οι εισαγωγές είναι μηδενικές. Σε περίπτωση ισότητας των εισαγωγών και των εξαγωγών η τιμή είναι μηδέν.

Ο παραπάνω δείκτης δε λαμβάνει υπόψη το γενικό επίπεδο της αγοράς για ένα προϊόν αλλά μόνο τη σχετική αξία των εξαγωγών και των εισαγωγών για τα μεμονωμένα προϊόντα. Δηλαδή μια χώρα, που είναι αυτάρκης, με ένα μικρό εξαγωγικό πλεόνασμα και καμία εισαγωγή, θα είχε τον *NEI* ίσο με τη μονάδα και θα εμφανίζονταν έτσι να είναι εξαιρετικά ανταγωνιστική παρόλο που στην πραγματικότητα δεν κάνει καθόλου εμπόριο.

Ο επόμενος δείκτης είναι ο *Intra- Industry Trade Index- ITII (Rodas-Martini, 1998)* ή *Grubel-Lloyd Index*, ο οποίος χρησιμοποιείται για τη διευκρίνιση εάν πρόκειται για αγορά διακοινοτικού εμπορίου και ορίζεται όπως παρακάτω:

$$IT_i = 1 - \frac{|X_i - M_i|}{X_i + M_i}$$

Όπου:

X : οι αξίες των εξαγωγών

M : οι αξίες των εισαγωγών

i : η κατηγορία προϊόντων ανά βιομηχανία

$|X_i - M_i|$: απόλυτη τιμή

Οι τιμές του δείκτη κυμαίνονται μεταξύ του 0 και του 1 και όταν ο δείκτης πλησιάζει τη μονάδα, τότε οι εξαγωγές του προϊόντος είναι κατά προσέγγιση ίσες με τις εισαγωγές. Όταν ο δείκτης πλησιάζει το 0 τότε η αγορά αποτελείται μόνο από εισαγωγές ή μόνο εξαγωγές.

Για την ανάλυση της ανταγωνιστικότητας χρησιμοποιούνται :

- **Ο δείκτης του Μεριδίου Αγοράς Εξαγωγών (*Export Market Share, EMS*) και**
- **Ο δείκτης Μεριδίου Αγοράς Εισαγωγών (*Import Market Share, IMS*)**

Ειδικότερα :

Ο δείκτης του Μεριδίου Αγοράς Εξαγωγών (*Export Market Share, EMS*) ορίζεται ως εξής:

$$EMS = \frac{X_{ij}}{X_i} \cdot 100$$

Όπου: X_{ij} : οι αξίες εξαγωγών της χώρας για το προϊόν

X_i : οι παγκόσμιες εξαγωγές του προϊόντος

Ο δείκτης αυτός αξιολογεί το μερίδιο των εξαγωγών μιας χώρας σε ποσοστό, σε σχέση με τις παγκόσμιες εξαγωγές για ένα συγκεκριμένο τομέα. Η τιμή του κυμαίνεται από 0 έως 100, και όταν παίρνει την τιμή 0 σημαίνει ότι η χώρα δεν έχει εξαγωγές στον τομέα που

εξετάζεται ενώ για τιμή με 100 σημαίνει ότι η χώρα είναι ο μοναδικός εξαγωγέας. Άρα ο *EMS* εξετάζει την ανταγωνιστική θέση μιας χώρας σε μια διεθνή αγορά για έναν τομέα.

Ο δείκτης *IMS* ορίζεται από τον τύπο :

$$IMS = \frac{M_{ij}}{M_i} \cdot 100$$

Όπου:

M_{ij} : οι αξίες εισαγωγών της χώρας για το προϊόν

M_i : οι παγκόσμιες εισαγωγές του προϊόντος

Ο δείκτης αυτός εξετάζει το μερίδιο εισαγωγών μιας χώρας σε σχέση με τις παγκόσμιες εισαγωγές για τον συγκεκριμένο τομέα . Η τιμή του επίσης κυμαίνεται μεταξύ του 0 και του 100, και όταν λαμβάνει την τιμή 0 σημαίνει ότι η χώρα δεν εισάγει προϊόντα που αφορούν στον τομέα που εξετάζεται, ενώ για τιμή ίση με 100 σημαίνει ότι πρόκειται για τη μοναδική εισαγωγική χώρα του προϊόντος αυτού.

2.3. Επιλογή δεικτών

Έπειτα από την παραπάνω ανάλυση όλων των δεικτών επιλέχθηκε ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού Πλεονεκτήματος (*Revealed Comparative Advantage, RCA*) ο οποίος εκφράζει το συγκριτικό πλεονέκτημα ενός προϊόντος στην παγκόσμια αγορά, όπου η τιμή του στηρίζεται αποκλειστικά στα σχετικά κόστη και τις τιμές των προϊόντων .

Όμως, η παρούσα μελέτη αναφέρεται στη διερεύνηση του βαθμού της ανταγωνιστικότητας σε μια συγκεκριμένη αγορά-στόχο, την ΕΕ-27, και όχι στην παγκόσμια αγορά. Γι' αυτό χρησιμοποιήθηκαν οι τρεις δείκτες του συγκριτικού πλεονεκτήματος του *Vollrath* οι οποίοι είναι:

α) ο δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (*RXA*) (*Relative Export Advantage Index*),

β) ο δείκτης του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (*RMA*) (*Relative Import Advantage Index*) και

γ) ο δείκτης του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος (*RTA*) (*Relative Advantage Trade Index*).

Οι δείκτες αυτοί τροποποιήθηκαν, όπως φαίνεται παρακάτω, εξαιτίας του γεγονότος ότι η μελέτη αναφέρεται στη συγκεκριμένη αγορά της ΕΕ-27.

1. Ο Δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA) ορίζεται σαν ο λόγος της αξίας X_{ij} ενός προϊόντος που εξάγει μια χώρα, σε σχέση με την αξία $\sum X_{im}$ του προϊόντος των υπολοίπων χωρών που εξάγουν σε μια συγκεκριμένη αγορά προς το λόγο της αξίας $\sum X_{nj}$ των υπολοίπων προϊόντων που εξάγει η χώρα σε σχέση με την αξία $\sum \sum X_{nm}$ των υπολοίπων προϊόντων που εξάγουν όλες οι υπόλοιπες χώρες στην ίδια αγορά, δηλαδή :

$$RXA_{ij} = \frac{\frac{X_{ij}}{\sum_m X_{im}}}{\frac{\sum_n X_{nj}}{\sum_{nm} X_{nm}}}$$

Όπου

X: οι αξίες των εξαγωγών

i: προϊόν

j: η χώρα που εξάγει

n : ο αριθμός του υπολοίπου των υπό μελέτη εξαγόμενων προϊόντων

m : ο αριθμός του υπολοίπου των υπό μελέτη χωρών που εξάγουν

2. Ο Δείκτης του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA) ορίζεται ως ο λόγος της αξίας M_{ij} ενός προϊόντος που εισάγει μια χώρα, σε σχέση με την αξία $\sum M_{im}$ του προϊόντος των υπολοίπων χωρών που εισάγουν από μια συγκεκριμένη αγορά, προς το λόγο της αξίας $\sum M_{nj}$ των υπολοίπων προϊόντων που εισάγει η χώρα σε σχέση με την αξία $\sum \sum M_{nm}$ των υπολοίπων προϊόντων που εισάγουν όλες οι υπόλοιπες χώρες από

την ίδια αγορά, δηλαδή :

$$RMA_{ij} = \frac{\frac{M_{ij}}{\sum_m M_{im}}}{\frac{\sum_n M_{nj}}{\sum_{nm} M_{nm}}}$$

Όπου:

M: οι αξίες των εισαγωγών

i: προϊόν

j : η χώρα που εισάγει

n : αριθμός του υπολοίπου των υπό μελέτη εισαγόμενων προϊόντων

m : αριθμός του υπολοίπου των υπό μελέτη χωρών που εισάγουν

3. Η διαφορά των δεικτών RXA_{ij} και RMA_{ij} δίνει το Δείκτη του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος RTA_{ij} δηλαδή : $RTA_{ij} = RXA_{ij} - RMA_{ij}$

Οι τρεις αυτοί δείκτες επιτρέπουν να γίνει διάκριση μεταξύ ενός προϊόντος μιας χώρας και των υπολοίπων προϊόντων/χωρών.

Για να εξαχθούν όσο το δυνατόν, πιο ασφαλή συμπεράσματα ως προς τη δυνατότητα εξαγωγής των ελληνικών μυδιών και χταποδιών σε καθεμιά από τις σπουδαιότερες εισαγωγικές χώρες της ΕΕ-27, θα πρέπει να υπολογισθεί το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των μυδιών και χταποδιών χωριστά. Θα πρέπει συνεπώς να υπολογισθεί ο Δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος $RXCA$ (*Revealed Export Competitive Advantage*), ο οποίος θα υπολογίζει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του συγκεκριμένου προϊόντος, όχι στην παγκόσμια αγορά, αλλά σε μια συγκεκριμένη αγορά χώρας, από τις κυριότερες εισαγωγικές χώρες της ΕΕ-27 (*Himloopen and Marrewijk, 2001*).

$$RXCA_{ij} = \frac{\frac{X_{ij}}{\sum X_{ij}}}{\frac{\sum X_{ij}}{\sum \sum X_{ij}}}$$

Όπου:

X : αξίες των εξαγωγών

i : υπό μελέτη χώρες

j : υπό μελέτη προϊόντα

Στην παρούσα εργασία θα χρησιμοποιηθεί και ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών, IS (*Import Share*), για να εκτιμηθεί ο βαθμός διεισδυτικότητας στην αγορά της Ελλάδας των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών τόσο για το μύδι, όσο και για το χταπόδι. Ο δείκτης αυτός δίνεται από τη σχέση:

$$ISi = \frac{I}{\sum_j^n I_j}$$

Όπου

I : Εισαγωγές

n : Διαφορετικές χώρες

2.4. Πηγή δεδομένων

Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα έρευνα αφορούν τις αξίες των ελληνικών εξαγωγών και εισαγωγών σε αλιευτικά προϊόντα, προς και από τις χώρες της ΕΕ- 27 για μια σειρά ετών, προέρχονται από το *Eurostat*, όπως και τις αξίες των εισαγωγών και εξαγωγών σε αλιευτικά προϊόντα μεταξύ των χωρών της ΕΕ-27.

Πίνακας 2.1: Κατηγορίες αλιευτικών προϊόντων και οι κωδικοί τους

Κωδικός κατηγορίας	Περιγραφή των αλιευτικών προϊόντων
0301	Ψάρια ζωντανά
0302	Ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304
0303	Ψάρια κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304
0304	Φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών (έστω και αλεσμένα), νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα
0305	Ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ψάρια καπνιστά, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ψαριών, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων
0306	Μαλακόστρακα, έστω και χωρίς το όστρακό τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άλμη. Μαλακόστρακα με το όστρακό τους, βρασμένα σε νερό ή ατμό, έστω και διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) μαλακοστράκων, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων.
0307	Μαλάκια, έστω και χωρισμένα από το κοχύλι τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ασπόνδυλα υδρόβια, άλλα από τα μαλακόστρακα και τα μαλάκια, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ασπόνδυλων υδρόβιων άλλων από τα μαλακόστρακα, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων

Πηγές: Eurostat (2010) και <http://www.ypan.gr>

Τα αλιευτικά προϊόντα κατατάσσονται σε επτά κατηγορίες, και σε κάθε κατηγορία αντιστοιχεί ένας κωδικός. Οι κωδικοί είναι: '0301', '0302', '0303', '0304', '0305', '0306', '0307'.

Τα μαλάκια ανήκουν στην κατηγορία των αλιευμάτων με κωδικό 0307.

Στον παραπάνω πίνακα 2.1. φαίνονται τα είδη των αλιευτικών προϊόντων, που κατατάσσονται στις επτά κατηγορίες με τους κωδικούς τους, σύμφωνα με τη *Eurostat*.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

3.1. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων

Η διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών μαλακίων που περιλαμβάνονται στην κατηγορία των αλιευτικών προϊόντων 0307 στην αγορά της Ε.Ε.-27 είναι το θέμα της παρούσας μεταπτυχιακής εργασίας. Όμως είναι σκόπιμο να διερευνηθεί αρχικά ο τομέας των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων για την απόκτηση μιας γενικότερης και περισσότερο ολοκληρωμένης εικόνας του κλάδου. Εξετάζονται και οι εξαγωγές προς την ΕΕ-27 και οι εισαγωγές από την ΕΕ-27 των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων.

3.1.1. Εξαγωγές των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων

Οι ελληνικές εξαγωγές των αλιευτικών προϊόντων προς την αγορά της ΕΕ-27 παρουσιάζουν σταδιακή αύξηση στην περίοδο 2001-2009 (*Polymeros et al.*, 2005 : *Polymeros and Katrakilidis*, 2008). Όπως φαίνεται στον Πίνακα 7.2 του παραρτήματος, η αξία του συνόλου των εξαγόμενων αλιευτικών προϊόντων από 279.418.322 ευρώ το 2001 φθάνει τις 398.048.725 ευρώ το 2009, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 42,46 %. Από τις επτά κυριότερες κατηγορίες των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων, η κατηγορία 0302 κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών σε αλιευτικά προϊόντα στην αγορά της ΕΕ-27 (Λιόλιου κ.ά., 2008: Λιόλιου, 2009). Τη δεύτερη θέση κατέχει η κατηγορία 0307, η οποία περιέχει και τα μαλάκια και από 19.074.246 ευρώ το 2001 φθάνει στις 24.194.765 ευρώ το 2009, παρουσιάζοντας αύξηση 26,85 %.

Από τον Πίνακα 7.2 του παραρτήματος που περιέχει τις εξαγόμενες ποσότητες των Ελληνικών αλιευτικών προϊόντων στην ΕΕ-27 για τη χρονική περίοδο 2001-2009 σχηματίστηκε ο Πίνακας 3.1 που δείχνει τις τιμές του δείκτη του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (*RXA*) των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων.

Από τον πίνακα αυτό προκύπτει ότι η κατηγορία 0307 που περιλαμβάνει τα μαλάκια εμφανίζει χαμηλό συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τις κατηγορίες 0301 και 0302, αλλά υψηλότερο σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες. Η τιμή του δείκτη είναι 0,649 το 2001, γίνεται 0,997 το 2002 παρουσιάζοντας μια εντυπωσιακή αύξηση κατά 53,62 % , στη συνέχεια όμως ελαττώνεται, με μικρές αυξομειώσεις, στην τιμή 0,619 το 2009. Κατά τη χρονική περίοδο 2001-2009 η συνολική ποσοστιαία μεταβολή είναι -4,62 %.

Πίνακας 3.1: Τιμές του Δείκτη του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA) στην αγορά της ΕΕ- 27 των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων

RXA	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Μεταβολή
										% 2001-2009
301	1,294	1,049	0,882	0,761	0,991	0,719	0,683	1,040	1,583	22,48
302	2,886	2,764	2,944	2,851	2,816	2,75	2,931	2,885	2,662	-7,96
303	0,230	0,277	0,289	0,219	0,431	0,378	0,346	0,323	0,288	26,09
304	0,010	0,006	0,006	0,010	0,011	0,010	0,023	0,044	0,078	700,00
305	0,428	0,414	0,368	0,359	0,207	0,136	0,106	0,081	0,061	-86,05
306	0,111	0,157	0,127	0,248	0,266	0,264	0,211	0,196	0,137	27,27
307	0,649	0,997	0,758	0,885	0,876	0,845	0,700	0,652	0,619	-4,62

Πηγή : Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Η κατηγορία 0302 των αλιευτικών προϊόντων παρουσιάζει τη μεγαλύτερη τιμή του δείκτη και εξαγωγικό πλεονέκτημα και η 0304 των φιλέτων τη μικρότερη τιμή του δείκτη και εξαγωγικό μειονέκτημα. Το ενθαρρυντικό είναι ότι σχεδόν όλες οι κατηγορίες παρουσιάζουν μια σταδιακή, μικρή ή μεγάλη, αύξηση, με εξαίρεση την 0305, που παρουσιάζει μια σταδιακή μείωση. Η κατηγορία 0302, που παρουσιάζει σχετικό εξαγωγικό πλεονέκτημα, παρουσιάζει μια μικρή διακύμανση της τιμής του δείκτη, παραμένει όμως μεγαλύτερος της μονάδας σε όλη τη διάρκεια της περιόδου 2001-2009.

3.1.2. Εισαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά προϊόντα από την Ε.Ε.-27

Οι εισαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά προϊόντα από την αγορά της ΕΕ-27 για την περίοδο 2001-2009 φαίνονται στον Πίνακα 3.2.

Τα δεδομένα του πίνακα αυτού φανερώνουν ότι η αξία των εισαγομένων όλου του κλάδου των αλιευτικών προϊόντων αυξάνει σταδιακά, από 145.485.000 ευρώ σε 166.149.000 ευρώ την περίοδο 2001-2009, δηλαδή παρουσιάζει μια ποσοστιαία αύξηση 14,2 %. Για το έτος 2009 η κατηγορία 0302 κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο των ελληνικών εισαγωγών, ακολουθεί η κατηγορία 0305, μετά οι κατηγορίες 0303, 0306, 0307 με περίπου ισόποση αξία

εισαγωγών, προτελευταία η κατηγορία 0304 και τελευταία η 0301. Όλες οι κατηγορίες παρουσιάζουν αυξομειώσεις τιμών, λιγότερο ή περισσότερο έντονες, από έτος σε έτος, που σημαίνει ότι το περιβάλλον της αγοράς των αλιευτικών προϊόντων είναι ευμετάβλητο.. Οι ποσοστιαίες μεταβολές για τις κατηγορίες 0301 και 0305 είναι αρνητικές, ενώ για τις πέντε υπόλοιπες κατηγορίες είναι θετικές, με τιμές αρκετά ή πολύ μεγάλες.

Στους Πίνακες 7.2 και 3.2 φαίνεται ότι οι τιμές των εξαγωγών και εισαγωγών, προς και από την ΕΕ-27 το έτος 2009 είναι αντίστοιχα 398.098.000 ευρώ και 166.149.000 ευρώ, αντίστοιχα. Δηλαδή οι εξαγωγές είναι μεγαλύτερες των εισαγωγών.

Πίνακας 3.2: Εισαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά προϊόντα από την αγορά της ΕΕ 27 (000 ευρώ)

ΠΡΟΙΟΝ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	ΠΟΣΟΣΤΟ % 2009
301	3.764	4.985	3.442	2.106	6.567	7.555	4.495	2,71
302	21.776	22.141	20.993	30.075	38.802	40.364	39.137	23,56
303	18.896	22.504	28.884	26.047	24.257	28.467	24.208	14,57
304	12.202	12.267	13.259	18.480	17.197	20.423	20.931	12,60
305	24.148	37.028	32.650	38.387	37.516	36.032	29.930	18,01
306	16.450	18.763	15.291	21.276	25.129	22.455	24.065	14,48
307	18.185	17.577	19.426	21.540	23.959	37.437	23.382	14,07
ΣΥΝΟΛΟ	115.421	135.265	133.946	157.912	173.428	192.733	166.149	100,00

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Ο Πίνακας 3.3 παρουσιάζει το Δείκτη του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA) για τις εισαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά προϊόντα από την αγορά της ΕΕ-27.

Πίνακας 3.3: Τιμές του δείκτη του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA) των αλιευτικών προϊόντων που εισάγει η Ελλάδα από την αγορά της ΕΕ-27

RMA	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Μεταβολή % 2001- 2009
301	1,94	1,93	1,43	1,82	1,27	0,73	1,84	1,74	1,6	-17,53
302	0,70	0,58	0,66	0,58	0,54	0,64	0,76	0,71	0,77	10,00
303	1,55	1,28	1,6	1,63	2,03	1,6	1,34	1,46	1,36	-12,26
304	0,36	0,43	0,52	0,43	0,47	0,53	0,47	0,49	0,58	61,11
305	2,30	2,26	2,01	2,49	2,2	2,22	1,82	1,55	1,45	-36,96
306	0,85	0,85	0,87	0,87	0,74	0,93	0,98	0,82	1,12	31,76
307	1,26	1,76	1,33	1,15	1,35	1,28	1,32	1,88	1,41	11,90

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στον πίνακα φαίνεται ότι οι τιμές του δείκτη *RMA* των κατηγοριών 0301, 0303, 0305 και 0307, είναι μεγαλύτερες της μονάδας, που σημαίνει ότι υπάρχει σχετικό εισαγωγικό πλεονέκτημα. Οι κατηγορίες 0302, 0304 και 0306 εμφανίζουν τιμές μικρότερες της μονάδας, που σημαίνει ότι παρουσιάζουν σχετικό εισαγωγικό μειονέκτημα. Συνεπώς, οι κατηγορίες 0302, 0304 και 0306 παρουσιάζουν μικρή διεισδυτική ικανότητα στην ελληνική αγορά των αλιευτικών προϊόντων.

Όμως οι κατηγορίες 0302 και 0306 παρουσίασαν μια αυξητική τάση την περίοδο 2001-2009, και μάλιστα η 0306 είναι μεγαλύτερη της μονάδας το έτος 2009. Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι μελλοντικά οι τιμές της κατηγορίας 0306 μπορούν να υπερβούν την μονάδα και να παρουσιάσουν σχετικό εισαγωγικό πλεονέκτημα.

Για να υπολογιστούν οι τιμές του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος *RTA* χρησιμοποιήθηκε ο γενικός τύπος : $RTA = RXA - RMA$. Από τις τιμές του δείκτη *RXA* του Πίνακα 3.1 και τις τιμές του δείκτη *RMA* του πίνακα 3.3 σχηματίστηκε ο Πίνακας 3.4 ο οποίος δίνει τις τιμές του δείκτη *RTA* για όλες τις κατηγορίες των αλιευτικών προϊόντων στην περίοδο μελέτης 2001-2009.

Πίνακας 3.4: Τιμές δείκτη του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος (*RTA*)

RTA	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Μεταβολή
										%
										2001- 2009
301	-0,65	-0,88	-0,55	-1,06	-0,28	-0,01	-1,16	-0,70	-0,02	96,92
302	2,19	2,18	2,28	2,27	2,28	1,99	2,17	2,18	1,89	-13,70
303	-1,32	-1,00	-1,31	-1,41	-1,6	-1,22	0,00	-1,13	-1,07	18,94
304	-0,35	-0,42	-0,51	-0,34	-0,46	-0,52	-0,45	-0,45	-0,50	-42,86
305	-1,87	-1,85	-1,64	-2,13	-1,99	-2,11	-1,71	-1,47	-1,39	25,67
306	-0,74	-0,69	-0,74	-0,62	-0,47	-0,67	-0,77	-0,62	-0,98	-32,43
307	-0,63	-0,76	-0,57	-0,27	-0,47	-0,44	-0,62	-1,23	-0,79	-25,40

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στον πίνακα αυτό φαίνεται ότι σε έξι κατηγορίες αλιευτικών προϊόντων οι τιμές του δείκτη *RTA* είναι αρνητικές και μόνο στην 0302 είναι θετικές και μεγαλύτερες της μονάδας, παρατηρείται όμως μείωση κατά 13,70 % το 2009 σε σχέση με το 2001. Η μεγάλη τιμή του δείκτη αυτού φανερώνει ότι η κατηγορία 0302 των αλιευτικών προϊόντων (φρέσκα ψάρια)

έχει συγκριτικό πλεονέκτημα. Οι κατηγορίες 0301 και 0303 εμφανίζουν τάσεις βελτίωσης, ενώ οι 0304, 0305, 0306 και 0307 εμφανίζουν τάσεις επιδείνωσης για την περίοδο 2000-2009. Οι τιμές των δεικτών στους Πίνακες 3.1, 3.3 και 3.4 παρουσιάζουν διακυμάνσεις από έτος σε έτος. Αυτό δείχνει ότι το περιβάλλον της αγοράς των αλιευτικών προϊόντων είναι ανταγωνιστικό και ασταθές και επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες.

Συμπερασματικά, η παραπάνω μελέτη για την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων στην αγορά της ΕΕ-27, με τη χρήση των δεικτών *RXA*, *RMA* και *RTA*, έδειξε ότι από τις επτά κατηγορίες αλιευτικών προϊόντων η 0302 παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των υπολοίπων κατηγοριών. Η κατηγορία 0307 που περιλαμβάνει και τα μαλάκια εμφανίζει τιμές του δείκτη *RXA* μικρότερες της μονάδας, αρκετά μεγάλη διεισδυτική ικανότητα στην αγορά της Ελλάδας και με αρνητικές τιμές του δείκτη Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος. Η διαπίστωση αυτή για την κατηγορία 0307 δε σημαίνει ότι και όλα τα επιμέρους προϊόντα της παρουσιάζουν αρνητική τιμή του δείκτη *RXA*. Η διερεύνηση των επιμέρους προϊόντων της 0307 μας δίνει πιο ασφαλή συμπεράσματα διότι μπορεί η κατηγορία 0307 να εμφανίζει σχετικό εξαγωγικό μειονέκτημα, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι όλα τα επιμέρους προϊόντα της δεν είναι ανταγωνιστικά στο σύνολο τους. Η απάντηση θα μπορούσε να δοθεί αν μελετηθεί το καθένα από τα επιμέρους προϊόντα της κατηγορίας 0307 χωριστά στην αγορά της ΕΕ-27.

3.2. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού και χταποδιού

3.2.1. Εισαγωγή

Στην προηγούμενη ενότητα έγινε διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των επτά κατηγοριών των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων στην αγορά της ΕΕ-27 και αποδείχθηκε ότι η κατηγορία 0307 παρουσιάζει έλλειψη εξαγωγικού πλεονεκτήματος. Στην παρούσα ενότητα γίνεται διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των δύο βασικότερων προϊόντων της κατηγορίας 0307, που είναι το μύδι και το χταπόδι.

Ειδικότερα επιχειρείται η διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης του ελληνικού μυδιού και του χταποδιού σε κάθε μια από τις κυριότερες εισαγωγικές χώρες. Επίσης, διερευνάται η ανταγωνιστική θέση των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών ως προς τις εξαγωγές του μυδιού και του χταποδιού σε κάθε μια από τις εισαγωγικές αγορές.

Η μελέτη έγινε με τη χρήση του δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος *RXCA* για τις κυριότερες εισαγωγικές χώρες-αγορές των χωρών της ΕΕ-27 για το μύδι και το χταπόδι.

Ο Πίνακας 3.5 δείχνει τις κυριότερες χώρες-αγορές της ΕΕ-27 που εισάγουν τα προϊόντα της κατηγορίας 0307 και τις αξίες των προϊόντων. Οι χώρες αυτές είναι η Ισπανία, η Ολλανδία η Γαλλία, το Ην. Βασίλειο, και η Ιταλία. Αυτές εισάγουν συνολικά 39,14 % των προϊόντων της κατηγορίας 0307, ενώ οι υπόλοιπες χώρες της ΕΕ-27 εισάγουν το 60,86 % των προϊόντων αυτών για το έτος 2009.

Πιο συγκεκριμένα η Ισπανία έρχεται πρώτη σε εισαγωγές με ποσοστό 14,59 %, ακολουθεί η Ολλανδία με 7,18 %, η Γαλλία με 6,79 %, το Ην. Βασίλειο με 5,96 % και τελευταία η Ιταλία με 4,62 %.

Γι' αυτό η μελέτη των ελληνικών μυδιών και χταποδιών, αλλά και των κυριότερων ανταγωνιστικών προς την Ελλάδα χωρών ως προς αυτά τα προϊόντα θα γίνει σε αυτές τις πέντε αγορές- στόχους.

Πίνακας 3.5: Κυριότερες εισαγωγικές χώρες της ΕΕ-27 για την κατηγορία 0307 (000 ευρώ)

ΧΩΡΑ	2004	2005	2006	2007	2008	2009	ΠΟΣ % 2009
ΙΣΠΑΝΙΑ	303.373	311.213	315.850	324.626	324.376	304.198	14,60
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	154.818	162.307	164.828	170.551	154.362	149.790	7,18
ΓΑΛΛΙΑ	154.016	142.111	160.594	194.353	168.541	141.566	6,79
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	138.482	131.314	136.738	137.199	111.433	124.354	5,96
ΙΤΑΛΙΑ	92.665	94.285	115.284	114.832	104.352	95.904	4,60
ΛΟΙΠΕΣ	1.200.154	1200751	1333234	1351887	1250588	1268977	60,87
ΣΥΝΟΛΟ	2.043.508	2.041.981	2.226.528	2.293.448	2.113.652	2.084.789	100,00

Πηγή : Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στον Πίνακα 3.6 φαίνονται οι αξίες των εισαγόμενων μυδιών της ΕΕ-27 από όλες τις χώρες, στην περίοδο 2002-2009. Παρατηρούμε ότι το 2009 η Ολλανδία εισάγει το 57,55 % των μυδιών, ακολουθεί η Ισπανία, η Ιρλανδία, η Ελλάδα που είναι η τέταρτη σε ποσότητα εισαγωγής και ακολουθεί η Δανία με ποσοστό 3,31 %. Οι υπόλοιπες χώρες της ΕΕ-27, εισάγουν μόλις το 15,69 % των συνολικά εισαγόμενων μυδιών.

Πίνακας 3.6.: Εισαγωγές μυδιών της ΕΕ-27 από όλες τις χώρες παγκοσμίως σε (000) €

ΧΩΡΑ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	ΠΟΣ % 2009
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	97.116	97.542	94.934	96.956	107.582	103.453	105.084	57,55
ΙΣΠΑΝΙΑ	22.372	23.756	14.381	21.805	22.162	21.032	23.190	12,70
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	18.186	16.428	15.001	31.075	14.941	15.953	11.180	6,12
ΕΛΛΑΔΑ	8.217	11.048	10.150	12.026	8.296	6.915	8.449	4,63
ΔΑΝΙΑ	8.848	8.503	6.196	6.961	8.716	5.827	6.044	3,31
ΛΟΙΠΕΣ	36.778	31.044	35.063	31.883	36.517	31.074	28.632	15,69
ΣΥΝΟΛΟ	191.517	188.321	175.725	200.705	198.213	184.254	182.579	100

ΠΗΓΗ: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στην εργασία που ακολουθεί θα διερευνηθεί η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού μυδιού σε σχέση με τα μύδια της Ολλανδίας, της Ισπανίας, της Ιρλανδίας και της Δανίας, στις αγορές της Ισπανίας, της Γαλλίας, του Ην. Βασιλείου, της Ιταλίας και της Ολλανδίας χρησιμοποιώντας το δείκτη *RXCA*.

Ο Πίνακας 3.7 περιλαμβάνει τις κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες του ελληνικού χταποδιού, με πρώτη την Ισπανία με ποσοστό 54,65 % το 2009 ακολουθούν η Ελλάδα, η Ολλανδία, η Δανία και τελευταία η Ιρλανδία. Συνεπώς στην εργασία θα διερευνηθεί η ανταγωνιστικότητα του Ελληνικού χταποδιού σε σχέση με το χταπόδι της Ισπανίας, της Ολλανδίας, της Δανίας και της Ιρλανδίας στις αγορές της Ισπανίας, της Γαλλίας, του Ην. Βασιλείου, της Ιταλίας και της Ολλανδίας με τη χρήση του δείκτη *RXCA*.

Πίνακας 3.7:Εισαγωγές χταποδιού της ΕΕ- 27 από όλες τις χώρες παγκοσμίως (000 ευρώ)

ΧΩΡΑ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	ΠΟΣΟΣΤΟ% 2009
ΙΣΠΑΝΙΑ	5.433	6.928	8.027	7.933	6.862	16.352	20.473	54,67
ΕΛΛΑΔΑ	105	310	219	100	296	318	193	0,51
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	25	79	79	97	110	125	146	0,39
ΔΑΝΙΑ	48	36	34	88	52	52	41	0,10
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	21	12	26	3	1	2	2	0,01
ΛΟΙΠΕΣ	23.284	20.561	22.929	16.798	18.088	31.015	16.602	44,32
ΣΥΝΟΛΟ	28.917	27.925	31.315	25.019	25.410	47.862	37.457	100,00

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.2.2. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μύδιού

Ο Πίνακας 3.8 δίνει τις κυριότερες χώρες της ΕΕ-27 στις οποίες εξάγεται το ελληνικό μύδι το 2009. Το μεγαλύτερο μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών κατέχει η αγορά της Ιταλίας με αξία συναλλαγών 3.761.302 ευρώ και ποσοστό 50,90 %, ακολουθούμενη από την αγορά της Γαλλίας με συναλλαγές 2.489.303 ευρώ και ποσοστό 33,69 %. Τρίτη κατά σειρά είναι η Ισπανία με αξία συναλλαγών 1.102.264 ευρώ και ποσοστό 14,92 %, και ακολουθούν η Ρουμανία και η Κύπρος με λιγότερες συναλλαγές και μικρότερα ποσοστά. Οι λοιπές χώρες παρουσιάζουν συναλλαγές μόλις 11.640 ευρώ και πολύ μικρό ποσοστό 0,16 %.

Πίνακας 3.8: Εξαγωγές της Ελλάδας στην ΕΕ 27 σε μύδι το 2009 (ευρώ)

ΧΩΡΕΣ	ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
1 ΙΤΑΛΙΑ	3.761.302	50,90
2 ΓΑΛΛΙΑ	2.489.303	33,68
3 ΙΣΠΑΝΙΑ	1.102.264	14,92
4 ΡΟΥΜΑΝΙΑ	13.969	0,19
5 ΚΥΠΡΟΣ	11.025	0,15
6 ΛΟΙΠΕΣ	11.640	0,16
ΣΥΝΟΛΟ	7.389.503	100,00

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.2.2.1. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού στην αγορά της Ισπανίας

Ο Πίνακας 3.9 δείχνει την αξία των εισαγωγών της Ισπανίας σε μύδι από τη Δανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία και την Ολλανδία. Η Ελλάδα αν και κατέχει την πρώτη θέση μεταξύ των ανταγωνιστικών χωρών, όμως παρουσιάζει σοβαρές διακυμάνσεις στην αξία του εξαγόμενου μυδιού για την περίοδο 2001-2009. Σοβαρές αυξομειώσεις παρουσιάζει η Δανία, ενώ οι αξίες των εξαγωγών της Ιρλανδίας και Ολλανδίας παρουσιάζουν σχεδόν μια συνεχή μείωση. Το συμπέρασμα είναι ότι η αγορά της Ισπανίας για το μύδι είναι ευμετάβλητη. Οι συνολικές εισαγωγές της Ισπανίας σε μύδι από τις τέσσερις παραπάνω χώρες φθάνουν τις 977.624 ευρώ το έτος 2009

Πίνακας 3.9: Εισαγωγές σε μύδι της Ισπανίας από Δανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	229.180	698.594	713.140	224.801	1.865.715
2002	1.276	165.208	234.605	170.135	571.224
2003	60	377.660	106.704	157.328	641.752
2004	330.628	1.257.600	168.977	164.163	1.921.368
2005	2.878	946.585	88.197	213.249	1.250.909
2006	0	1.060.146	56.343	167.155	1.283.644
2007	930	1.266.049	19.299	148.781	1.435.059
2008	1.337	310.932	57.904	98.906	469.079
2009	57.113	796.581	37.395	86.535	977.624
ΜΕΤΑΒΟΛΗ% 2001- 2009	-75,08	14,02	-95,24	-61,51	-47,61

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Ο Πίνακας 3.10 δείχνει τις τιμές του δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA) στην αγορά της Ισπανίας.

Πίνακας 3.10: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ισπανίας για το μύδι

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2001	1,37	4,83	1,58	0,20
2002	0,01	2,66	1,78	0,54
2003	0,00	6,54	0,71	0,49
2004	0,62	5,55	0,39	0,21
2005	0,01	8,14	0,32	0,34
2006	0,00	7,91	0,20	0,29
2007	0,00	10,30	0,07	0,24
2008	0,01	20,33	0,59	0,40
2009	0,29	14,2	0,20	0,16
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	-78,83	194,00	-87,34	-20,00
ΜΕΓΙΣΤΟ	1,37	20,33	1,78	0,54
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	0	2,66	0,07	0,16
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	0,26	8,94	0,65	0,32
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	0,44	5,11	0,58	0,13

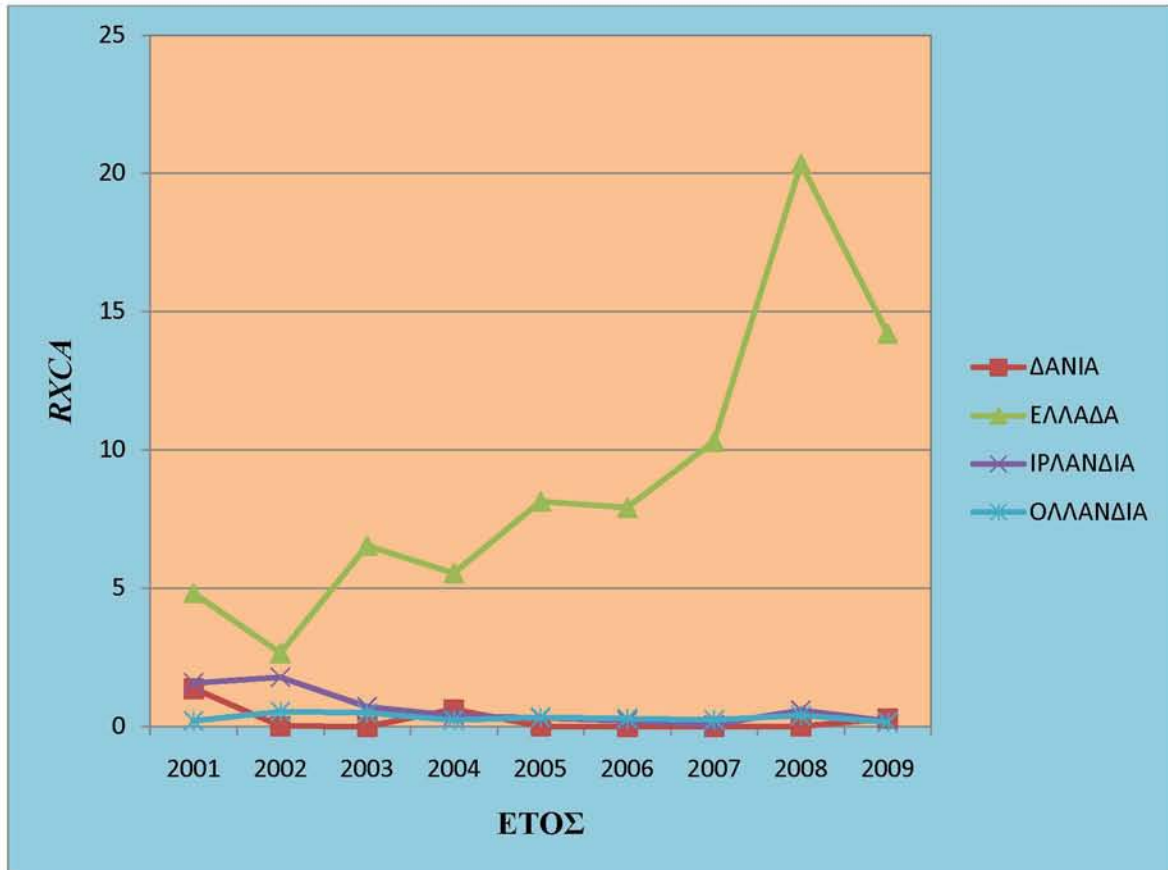
Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από τα αποτελέσματα της εφαρμογής του δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (*RXCA*) στην αγορά της Ισπανίας, προκύπτει ότι ο δείκτης της Ελλάδας ακολουθεί σχεδόν ανοδική πορεία μέχρι το 2008, παρουσιάζει όμως μικρή κάμψη το 2009 και είναι ο μόνος που παρουσιάζει αύξηση (+ 194,11 %). Οι δείκτες της Δανίας, της Ιρλανδίας και της Ολλανδίας παρουσιάζουν αυξομειώσεις με αρνητικές μεταβολές - 78,87 %, -87,34 % και -20,00 % αντίστοιχα.

Οι διακυμάνσεις του δείκτη παρουσιάζονται στο Σχήμα 3.1. Παρατηρούμε ότι ο δείκτης *RXCA* της Ελλάδας είναι πολύ μεγαλύτερος της μονάδας, ενώ των υπολοίπων τριών χωρών είναι μικρότεροι της μονάδας, με εξαίρεση το δείκτη του 2001 για τη Δανία και το δείκτη των ετών 2001 και 2002 για την Ιρλανδία που είναι πάνω από τη μονάδα.

Από τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το ελληνικό μύδι στην αγορά της Ισπανίας είναι σαφώς τα πλέον ανταγωνιστικά έναντι όλων των μυδιών των υπό μελέτη χωρών και με σημαντική υπεροχή. Δεύτερη βρίσκεται η Ιρλανδία, ακολουθείται από την

Ολλανδία, με τελευταία τη Δανία. Με εξαίρεση τη Δανία το 2001 και την Ιρλανδία το 2001 και 2002 οι τρεις ανταγωνιστικές χώρες εμφανίζουν ανταγωνιστικό μειονέκτημα έναντι της Ελλάδας.

Σχήμα 3.1 : Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ισπανίας για το μύδι

3.2.2.2. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού στην αγορά της Γαλλίας

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 3.11 για τις εισαγωγές σε μύδι της Γαλλίας, τα Ολλανδικά μύδια έχουν την πρώτη θέση στην αγορά της Γαλλίας και μάλιστα η αξία τους είναι, κατά μέσο όρο, μεγαλύτερη από το άθροισμα των αξιών των υπολοίπων τεσσάρων ανταγωνιστικών χωρών. Την τέταρτη θέση κατέχει η Ελλάδα η οποία παρουσιάζει μια σχεδόν σταθερή ανοδική πορεία. Η Ιρλανδία αν και είναι στην τρίτη θέση παρουσιάζει μια πτωτική τάση, ενώ στην τελευταία θέση είναι η Δανία που παρουσιάζει σοβαρές αυξομειώσεις.

Πίνακας 3.11: Εισαγωγές σε μύδι της Γαλλίας από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	1.399.088	5.677.173	771.712	8.650.849	12.995.835	29.494.657
2002	480.892	7.911.299	1.394.645	8.467.335	16.433.346	34.687.517
2003	454.254	7.232.504	1.276.985	8.969.896	22.667.861	40.601.500
2004	574.854	8.524.842	2.107.827	7.460.676	24.092.440	42.760.639
2005	154.290	6.638.694	2.563.429	5.960.688	23.488.216	38.805.317
2006	481.150	9.288.560	3.261.253	6.279.842	20.409.400	39.720.205
2007	901.841	9.435.788	2.542.703	3.934.766	18.965.070	35.780.168
2008	224.929	7.965.438	1.766.902	3.219.842	17.702.849	30.879.960
2009	1.798.766	9.369.678	2.664.866	3.158.964	18.100.437	35.092.711

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Οι τιμές του δείκτη *RXCA* για την αγορά της Γαλλίας παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.12. Η Ολλανδία, με όλες τις τιμές του δείκτη μεγαλύτερες από τη μονάδα, είναι σαφώς στην πρώτη θέση και παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Η Ελλάδα, με εξαίρεση τα έτη 2001 και 2007 έχει δείκτες με τιμές μεγαλύτερες της μονάδας και είναι στη δεύτερη θέση. Η Ιρλανδία είναι στην τρίτη θέση με δύο τιμές του δείκτη μεγαλύτερες της μονάδας, ακολουθεί η Ισπανία με τιμές του δείκτη μικρότερες της μονάδας και τελευταία είναι η Δανία με τιμή του δείκτη το 2009 πάνω από τη μονάδα και τις υπόλοιπες τιμές του δείκτη πολύ κάτω της μονάδας. Θετική μεταβολή εμφανίζει ο δείκτης της Δανίας (332,84 %), της Ισπανίας (16,27%) και της Ελλάδας (78,16 %) αλλά για την περίοδο 2001-2009 οι τιμές του δείκτη της Ελλάδας είναι πολύ μεγαλύτερες των τιμών του δείκτη της Δανίας και της Ισπανίας.

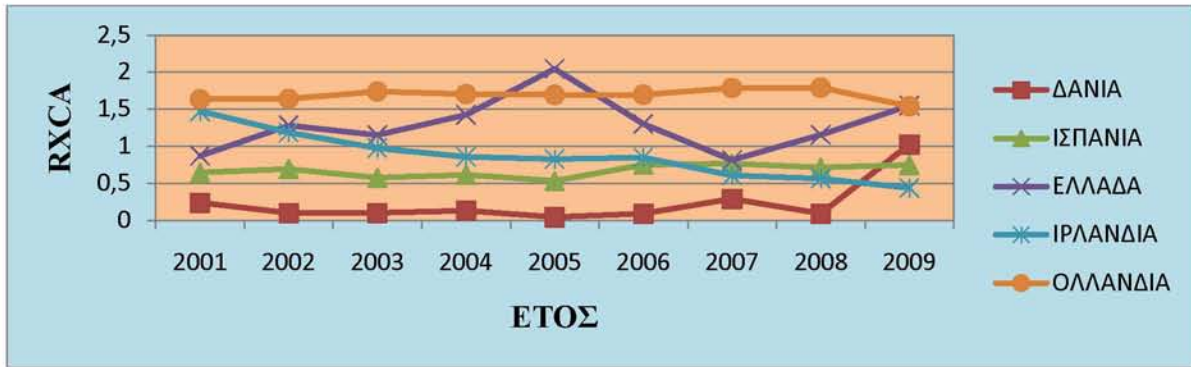
Τέλος αρνητική μεταβολή εμφανίζει ο δείκτης της Ιρλανδίας (- 70,5 %) και της Ολλανδίας (-5,87 %).

Πίνακας 3.12: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Γαλλίας για το μύδι

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2001	0,24	0,64	0,87	1,47	1,63
2002	0,10	0,69	1,28	1,18	1,64
2003	0,10	0,57	1,15	0,97	1,74
2004	0,13	0,61	1,42	0,85	1,70
2005	0,04	0,53	2,04	0,82	1,69
2006	0,09	0,75	1,30	0,85	1,70
2007	0,29	0,76	0,81	0,60	1,78
2008	0,09	0,71	1,15	0,56	1,79
2009	1,02	0,74	1,55	0,43	1,54
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	325,00	15,63	78,16	-70,75	-5,52
ΜΕΓΙΣΤΟ	1,02	0,76	2,04	1,47	1,79
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	0,04	0,53	0,81	0,43	1,54
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	0,23	0,67	1,29	0,86	1,69
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	0,29	0,08	0,35	0,3	0,07

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Οι αυξομειώσεις των τιμών του δείκτη στην περίοδο 2001-2009 για όλες τις υπό μελέτη χώρες παρουσιάζονται στο Σχήμα 3.2. Οι τιμές του δείκτη του μυδιού της Ελλάδας εμφανίζουν έντονες διακυμάνσεις, με την ελάχιστη τιμή 0,81 το έτος 2007 και τη μέγιστη τιμή 2,04 το 2005, η οποία είναι και η μεγαλύτερη μεταξύ των ανταγωνιστικών χωρών. Η Ολλανδία εμφανίζει μικρές διακυμάνσεις με ελάχιστη τιμή 1,54 το 2009 και μέγιστη τιμή 1,79 το 2008. Παρόμοια μορφή διακύμανσης τιμών εμφανίζει η Ισπανία με ελάχιστη τιμή 0,53 το 2005 και μέγιστη τιμή 0,76 το 2007. Οι τιμές του δείκτη της Ιρλανδίας ακολουθούν με σχεδόν συνεχή πτωτική τάση με μέγιστη τιμή 1,47 το 2001 και ελάχιστη τιμή 0,43 το 2009.

Σχήμα 3.2 : Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Γαλλίας για το μύδι

3.2.2.3. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού στην αγορά της Ιταλίας

Η αγορά της Ιταλίας αποτελεί μια αρκετά σημαντική αγορά για το ελληνικό μύδι. Στον Πίνακα 3.13 παρουσιάζονται οι αξίες του μυδιού που εισάγει η Ιταλία. Η Ισπανία κατέχει την πρώτη θέση μεταξύ των ανταγωνιστικών χωρών. Η αξία των εξαγωγών της Ισπανίας είναι μεγαλύτερη του αθροίσματος των υπολοίπων τεσσάρων χωρών. Στη δεύτερη θέση βρίσκεται η Ελλάδα, που ενώ στην αρχή παρουσιάζει μια ανοδική πορεία, στη συνέχεια ακολουθεί πτωτική πορεία. Μεγάλες αυξομειώσεις στις τιμές παρουσιάζουν η Ολλανδία και η Δανία.

Πίνακας 3.13: Εισαγωγές σε μύδι της Ιταλίας από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	29.196	8.611.110	4.202.772	269.535	134.057	13.246.670
2002	9.386	12.758.828	4.595.395	280.195	111.914	17.755.748
2003	90.638	4.235.163	6.542.051	839.725	229.743	11.937.320
2004	111.107	14.316.886	7.600.604	213.530	31.596	22.273.723
2005	73.787	6.777.268	6.630.152	218.431	139.234	13.838.872
2006	16.655	10.766.568	6.085.909	212.196	282.026	17.363.354
2007	38.535	11.152.270	3.901.774	574.158	251.984	15.918.721
2008	35.810	11.395.657	4.702.234	790.053	130.216	17.053.970
2009	14.208	11.983.309	4.965.342	852.275	54.642	17.869.776

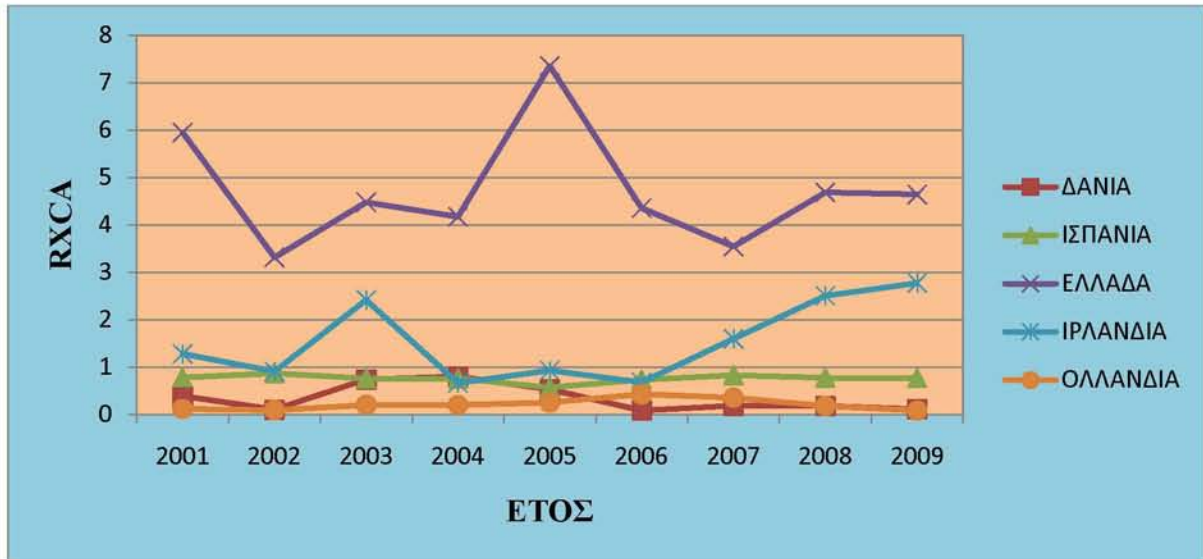
Πηγή : Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ιταλίας, (Πίνακας 3.14) προκύπτει ότι η Ελλάδα έχει όλες τις τιμές του δείκτη μεγαλύτερες από τη μονάδα, παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων τεσσάρων χωρών. Ο δείκτης της Ελλάδας μειώνεται το 2009 σε σχέση με το 2001 κατά 22 %. Η Ιρλανδία που παρουσιάζει τιμές του δείκτη μεγαλύτερες από τη μονάδα στα έτη 2001, 2003, 2007, 2008 και 2009, είναι στη δεύτερη θέση. Ο δείκτης της χώρας αυτής αυξάνεται το 2009 σε σχέση με το 2001 κατά 117 %. Ακολουθούν η Ισπανία, η Δανία και τελευταία η Ολλανδία, όλες με τιμές του δείκτη κάτω της μονάδας. Ο δείκτης της Ισπανίας παρουσιάζει ελαφρά μείωση το 2009 σε σχέση με το 2001 κατά 1,48 % της Ολλανδίας παρουσιάζει μείωση το 2009 σε σχέση με το 2001 κατά 32,15 %, ενώ στην αντίστοιχη χρονική περίοδο η Δανία παρουσιάζει τη μέγιστη μείωση 71,21 %. Στο Σχήμα 3.3 βλέπουμε τις μεταβολές της τιμής του δείκτη για τις χώρες που μελετώνται. Εντυπωσιάζει η μορφή της έντονης διακύμανσης των τιμών του δείκτη της Ελλάδας και της Ιρλανδίας σε σχέση με την ήπια διακύμανση των τιμών του δείκτη των υπολοίπων χωρών.

Πίνακας 3.14: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ιταλίας για το μύδι

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2001	0,38	0,78	5,94	1,28	0,12
2002	0,10	0,87	3,31	0,91	0,09
2003	0,74	0,76	4,47	2,41	0,20
2004	0,79	0,76	4,17	0,66	0,20
2005	0,53	0,56	7,35	0,92	0,25
2006	0,08	0,73	4,35	0,67	0,42
2007	0,18	0,82	3,54	1,50	0,30
2008	0,17	0,77	4,68	2,50	0,18
2009	0,11	0,77	4,64	2,77	0,08
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	-71,05	-1,28	-21,89	116,41	-33,33
ΜΕΓΙΣΤΟ	0,79	0,87	7,35	2,77	0,42
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	0,08	0,56	3,31	0,66	0,08
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	0,34	0,76	4,72	1,52	0,21
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	0,26	0,08	1,17	0,79	0,11

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 3.3: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ιταλίας σε μύδι

3.2.2.4. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού στην αγορά του Ην. Βασιλείου

Στον Πίνακα 3.15 παρουσιάζονται οι εισαγωγές σε μύδι του Ην. Βασιλείου από τη Δανία, την Ισπανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία και την Ολλανδία. Παρατηρούμε ότι, με εξαίρεση το 2002, το Ην. Βασίλειο δεν πραγματοποίησε εισαγωγές ελληνικού μυδιού. Αρκετές εισαγωγές πραγματοποίησε από τη Δανία, την Ιρλανδία και την Ολλανδία. Από την Ισπανία πραγματοποίησε σχετικά λίγες εισαγωγές.

Παρατηρούμε επίσης ότι όλες οι χώρες εμφανίζουν μείωση στις εξαγωγές μυδιού στο Ην. Βασίλειο μεταξύ των ετών 2001 και 2009. Συγκεκριμένα η Δανία από 1.223.966 το 2001 έφτασε τις 184.741 ευρώ το 2009. Η Ισπανία από 3.352 ευρώ το 2001 έφτασε τα 1.934 το 2009. Η Ιρλανδία από 429.305 το 2001 έφτασε τις 59.869 το 2009 και η Ολλανδία από 546.980 ευρώ το 2001 έφτασε τις 161.132 ευρώ εξαγωγές.

Βλέπουμε λοιπόν ότι υπάρχει πολύ μικρή προτίμηση από το Ην. Βασίλειο για το ελληνικό μύδι με μια εξαίρεση το 2002 που η Ελλάδα εξήγαγε μύδι αξίας 6.567 ευρώ. Η Ισπανία απουσίαζε για τέσσερα χρόνια από την αγορά του Ην. Βασιλείου, αλλά και οι εξαγωγές που πραγματοποίησε στα πέντε χρόνια παρουσίας της στην αγορά αυτή, δεν ήταν αξιόλογες. Αντίθετα οι υπόλοιπες ανταγωνιστικές χώρες πραγματοποίησαν σημαντικές εξαγωγές μυδιού για όλα τα έτη στο Ην. Βασίλειο.

Πίνακας 3.15: Εισαγωγές του Ην. Βασιλείου σε μύδι από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	1.223.96	3.352	0	429.305	546.980	2.203.603
2002	879.567	0	6.567	191.537	469.766	1.547.437
2003	595.855	0	0	1.171.926	110.734	1.878.515
2004	702.514	0	0	473.387	5.379	1.181.280
2005	450.853	1.576	0	1.431	156.345	610.205
2006	77.989	0	0	46.663	1.234.664	1.359.316
2007	36.402	71.165	0	44.020	548.308	699.895
2008	109.101	6.869	0	66.856	161.132	343.958
2009	184.741	1.934	0	59.869	442.496	689.040

Πηγή : Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη *RXCA* προκύπτει ότι η Δανία έχει το προβάδισμα με δύο τιμές του δείκτη κάτω της μονάδας και όλες τις άλλες τιμές μεγαλύτερες της μονάδας (Πίνακας 3.16). Ακολουθεί η Ολλανδία με δύο τιμές του δείκτη μικρότερες της μονάδας και στην τρίτη θέση βρίσκεται η Ιρλανδία με μόνο δύο τιμές πάνω από τη μονάδα. Για την Ισπανία και την Ελλάδα δεν μπορούν να βγουν ασφαλή συμπεράσματα διότι παρουσιάζουν μηδενική συμμετοχή για τέσσερα και οκτώ έτη αντίστοιχα.

Το συμπέρασμα είναι ότι οι τιμές του δείκτη παρουσίασαν σοβαρές αυξομειώσεις σε όλη τη διάρκεια της περιόδου 2001-2009 για όλες τις ανταγωνιστικές χώρες. Συγκεκριμένα για τη Δανία η ελάχιστη τιμή του δείκτη είναι 0,19 και η μέγιστη 1,64 και για την Ολλανδία η ελάχιστη τιμή είναι 0,03 και η μέγιστη 3,03.

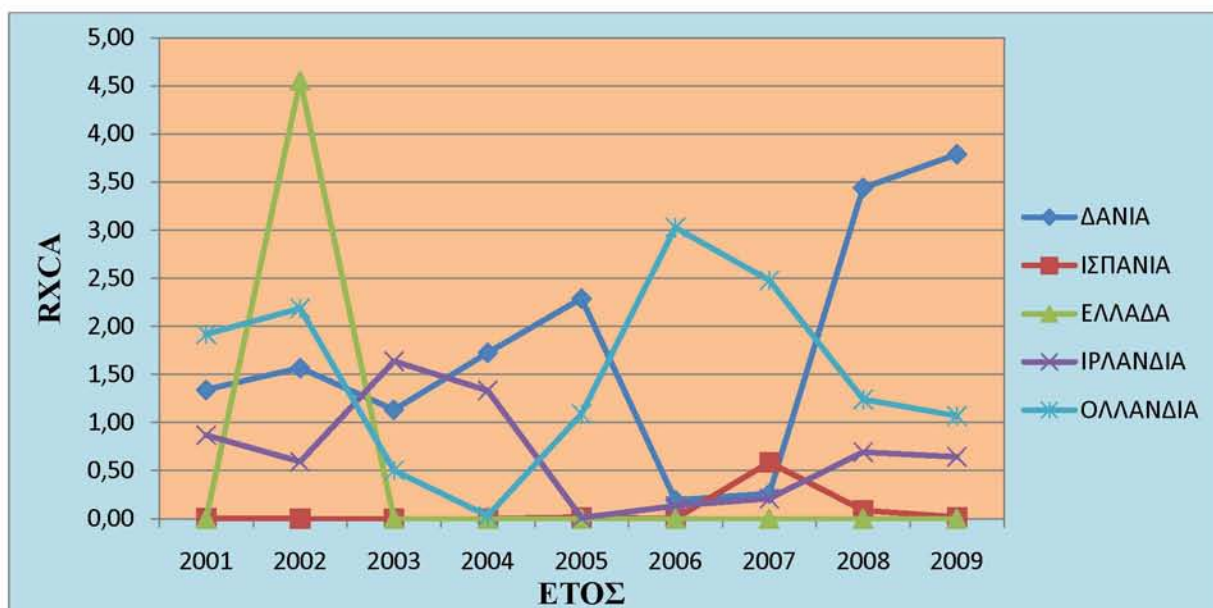
Το προϊόν της Δανίας είναι περισσότερο ανταγωνιστικό τα έτη 2004, 2005, 2008 και 2009 έναντι των ανταγωνιστικών χωρών, ενώ το προϊόν της Ολλανδίας είναι περισσότερο ανταγωνιστικό τα έτη 2001, 2006, και 2007 έναντι των ανταγωνιστικών χωρών.

Πίνακας 3.16: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά του Ην Βασιλείου για το μύδι

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2001	1,34	0,01	0,00	0,87	1,92
2002	1,57	0,00	4,55	0,59	2,19
2003	1,13	0,00	0,00	1,64	0,50
2004	1,72	0,00	0,00	1,33	0,03
2005	2,29	0,00	0,00	0,01	1,09
2006	0,19	0,00	0,00	0,13	3,03
2007	0,26	0,58	0,00	0,21	2,48
2008	3,44	0,08	0,00	0,69	1,24
2009	3,79	0,01	0,00	0,64	1,07
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	182,84	0,00	0,00	-26,44	-44,27
ΜΕΓΙΣΤΟ	3,79	0,58	4,55	1,64	3,03
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	0,19	0,00	0,00	0,01	0,03
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	1,75	0,08	0,51	0,68	1,50
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	1,18	0,18	1,43	0,51	0,91

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Οι αυξομειώσεις των τιμών του δείκτη για όλες τις υπό μελέτη χώρες και για την περίοδο μελέτης 2001-2009 παρουσιάζονται στο Σχήμα 3.4.

Σχήμα 3.4 : Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά του Ην Βασιλείου σε μύδι

3.2.2.5. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μύδιου στην αγορά της Ολλανδίας

Η αγορά της Ολλανδίας δεν είναι σημαντική για το ελληνικό μύδι, αφού δεν είχαν παρουσία σε αυτή τα έτη 2001, 2005 και 2009, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 3.17. Στην περίοδο 2002-2004 οι εξαγωγές από 20.350 ευρώ έφτασαν τις 77.451 ευρώ, δηλαδή σχεδόν τετραπλασιάστηκαν. Όμως στη συνέχεια οι εξαγωγές από 1.5597.453 ευρώ το 2006 έφτασαν τις 78.785 ευρώ το 2008.

Αντίθετα η Δανία και η Ιρλανδία πραγματοποίησαν σημαντικές εξαγωγές στην Ολλανδία. Συγκεκριμένα παρατηρήθηκε σταδιακή αύξηση των εξαγωγών της Ιρλανδίας από 1.483.728 ευρώ το 2001 σε 6.777.424 ευρώ το 2009. Οι εξαγωγές της Δανίας από 4.168.675 ευρώ το 2001 μειώθηκαν στις 1.236.684 ευρώ το 2009.

Η Ισπανία με μηδενικές εξαγωγές στα έτη 2001, 2008 και 2009, παρουσίασε μια σταδιακή μείωση στην περίοδο 2002-2007, από 230.214 ευρώ το 2002, έφτασε τις 15.202 ευρώ το 2007.

Η μέγιστη αξία των εισαγωγών της Ολλανδίας από τις τέσσερις χώρες αγγίζει τα 29.098.000 ευρώ το 2006, ενώ η ελάχιστη αξία είναι περίπου 5.652.000 το 2001, όπου απουσιάζουν η Ισπανία και η Ελλάδα.

Πίνακας 3.17: Εισαγωγές σε μύδι της Ολλανδίας από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	4.168.675	0	0	1.483.728	5.652.403
2002	5.535.656	230.214	20.350	4.406.003	10.192.223
2003	2.842.513	14.682	18.050	7.087.570	9.962.815
2004	2.395.177	23.371	77.451	7.993.757	10.489.756
2005	2.132.971	140.161	0	8.377.976	10.651.108
2006	2.899.734	250.393	1.597.453	24.350.977	29.098.557
2007	3.519.615	15.202	572.943	10.305.430	14.413.190
2008	2.342.929	0	78.785	11.576.838	13.998.552
2009	1.236.684	0	0	6.777.424	8.014.108

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη *RXCA* προκύπτει ότι η Ιρλανδία παρουσιάζει τιμές του δείκτη υψηλότερες της μονάδας για όλη την περίοδο 2001-2009, με πολύ μικρές αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Συνεπώς το προϊόν της έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Ο δείκτης της Δανίας, με εξαίρεση το 2001, εμφανίζει τιμές μικρότερες της μονάδας. Ο δείκτης της Ισπανίας εμφανίζει τιμές πολύ μικρότερες της μονάδας και χαρακτηρίζονται από ανταγωνιστικό μειονέκτημα.

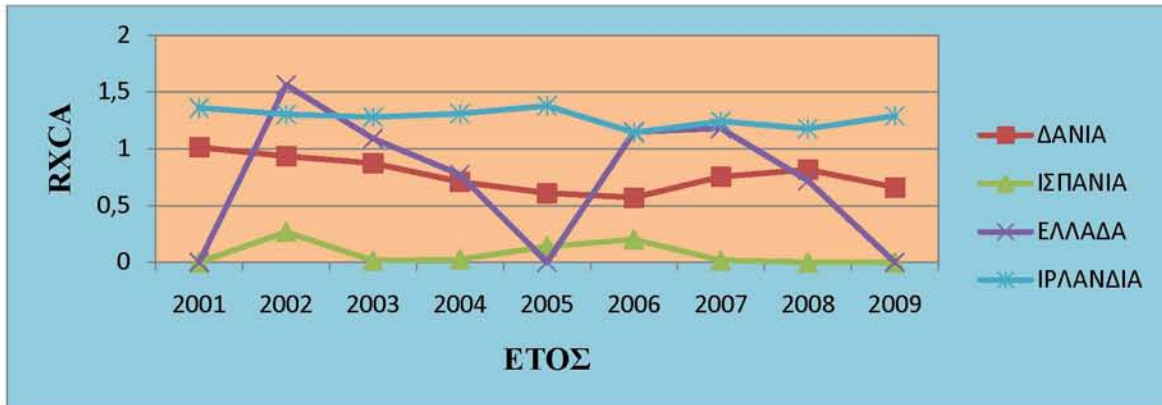
Τέλος ο δείκτης της Ελλάδας, με τρία έτη απουσίας, εμφανίζει τέσσερις τιμές μεγαλύτερες της μονάδας και δύο μικρότερες της μονάδας. Για την Ελλάδα και την Ισπανία δεν μπορούμε να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα λόγω των τριών ετών απουσίας των χωρών αυτών από την αγορά της Ολλανδίας.

Πίνακας 3.18: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ολλανδίας για το μύδι

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ
2001	1,01	0,00	0,00	1,36
2002	0,93	0,27	1,56	1,30
2003	0,87	0,01	1,09	1,28
2004	0,71	0,03	0,77	1,31
2005	0,61	0,14	0,00	1,38
2006	0,57	0,20	1,15	1,14
2007	0,75	0,02	1,18	1,24
2008	0,81	0,00	0,72	1,18
2009	0,66	0,00	0,00	1,29
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	-34,65	0,00	0,00	-5,15
ΜΕΓΙΣΤΟ	1,01	0,27	1,56	1,38
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	0,57	0,00	0,00	1,14
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	0,77	0,07	0,71	1,27
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	0,14	0,10	0,00	0,07

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Οι διακυμάνσεις των τιμών του δείκτη για όλες τις υπό μελέτη χώρες και για την περίοδο 2001-2009 φαίνονται στο διάγραμμα που ακολουθεί (Σχήμα. 3.5)

Σχήμα 3.5 : Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ολλανδίας για το μύδι

3.2.2.6. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του μυδιού στην αγορά της Ελλάδας

Για τη διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του μυδιού στην αγορά της Ελλάδας θα επιχειρηθεί να εκτιμηθεί ο βαθμός διεισδυτικότητας στην Ελληνική αγορά του μυδιού των ανταγωνιστικών χωρών. Για το σκοπό αυτό υπολογίζεται ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών, *IS* (*Import Share*), ο οποίος εκτιμά τη διεισδυτική ικανότητα των μυδιών της Δανίας, της Ισπανίας, της Ιρλανδίας, της Ολλανδίας καθώς και των λοιπών χωρών στην αγορά της Ελλάδας.

Με τις τιμές του Πίνακα 7.12 του παραρτήματος σχηματίζουμε τον Πίνακα 3.19 που δίνει το ποσοστό συμμετοχής της κάθε χώρας στην ελληνική αγορά. Στον πίνακα αυτό η Δανία εμφανίζει μέγιστη τιμή το 2005 με μερίδιο αγοράς 4,93% με πολύ χαμηλές τιμές τα υπόλοιπα έτη και μάλιστα στα έτη 2004, 2006 και 2008 εμφανίζει μηδενικές τιμές. Η Ισπανία εμφανίζει μέγιστο το 2002 έχοντας μερίδιο αγοράς 81,81 %. Παρατηρούμε ότι και στα υπόλοιπα έτη εμφανίζει αρκετά υψηλές τιμές, πράγμα που σημαίνει ότι κατέχει σημαντικό μερίδιο στην ελληνική αγορά. Αντίθετα η Ιρλανδία, όπως βλέπουμε, δεν κατέχει καθόλου μερίδιο στην ελληνική αγορά και σε όλα τα έτη ο δείκτης του μεριδίου της Ιρλανδίας στην ελληνική αγορά είναι μηδενικός.

Η Ολλανδία εμφανίζει μέγιστο το 2006 με μερίδιο 26,95 % ενώ στα υπόλοιπα έτη εμφανίζει χαμηλό μερίδιο που μάλιστα σε κάποια έτη είναι μηδενικό.

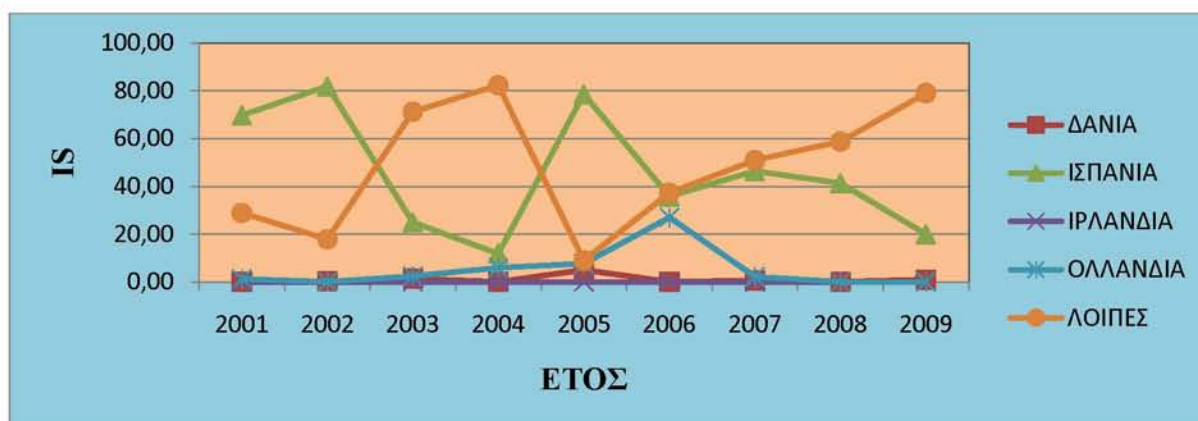
Πίνακας 3.19. Μερίδιο εισαγωγών στην αγορά της Ελλάδας για το μύδι (%)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΛΟΙΠΕΣ
2001	0,18	69,74	0,00	1,24	28,84
2002	0,35	81,81	0,00	0,00	17,84
2003	1,41	24,93	0,00	2,50	71,17
2004	0,00	11,85	0,00	5,92	82,22
2005	4,93	78,48	0,00	7,62	8,97
2006	0,00	35,75	0,00	26,95	37,30
2007	0,59	46,37	0,00	2,18	50,86
2008	0,00	41,29	0,00	0,00	58,71
2009	1,01	20,02	0,00	0,00	78,97
Μέγιστο	4,93	81,81	0,00	26,95	82,22
Ελάχιστο	0,00	11,85	0,00	0,00	8,97
Μέσος Όρος	0,94	45,58	0,00	5,16	48,32

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Τέλος οι υπόλοιπες χώρες παγκοσμίως κατέχουν σημαντικό μερίδιο από ελάχιστη τιμή 8,97 % το 2005 έως τη μέγιστη τιμή 82,22 % το 2004.

Οι διακυμάνσεις του μεριδίου εισαγωγών των υπό μελέτη χωρών στην αγορά της Ελλάδας για τα μύδια παρουσιάζονται στο Σχήμα 3.6 που ακολουθεί.

Σχήμα 3.6: Διακύμανση του δείκτη IS στην αγορά της Ελλάδας για το μύδι

Σύμφωνα με το Σχήμα 3.6 το μερίδιο της Ισπανίας παρουσιάζει έντονη διακύμανση κατά τη χρονική περίοδο 2001-2006 ενώ στην περίοδο 2007-2009 παρουσιάζει συνεχή

μείωση μεριδίου με τιμή 20,02 % το 2009. Στην περίοδο 2001-2006 το μερίδιο της Ολλανδίας αυξάνει συνεχώς από 1,24 % το 2001 μέχρι 26,95 % το 2006. Το 2007 μειώνεται σε 2,18 % για να μηδενισθεί στα έτη 2008 και 2009. Για τις λοιπές χώρες, το μερίδιο αυξάνεται από 28,84 % το 2001 μέχρι 78,97 % το 2009, αλλά σε όλη τη διάρκεια της μελέτης παρουσιάζει έντονη διακύμανση. Στην περίπτωση της Δανίας οι τιμές του μεριδίου είναι μικρές και με ασήμαντη διακύμανση.

3.2.3. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού

Το χταπόδι αποτελεί το ένα από τα δύο πιο σημαντικά είδη μαλακίων που εξάγει η Ελλάδα. Οι πέντε πιο σημαντικές αγορές του ελληνικού χταποδιού στην ΕΕ-27 είναι η Ισπανία, η Γαλλία, το Ην. Βασίλειο, η Ιταλία και η Ολλανδία.

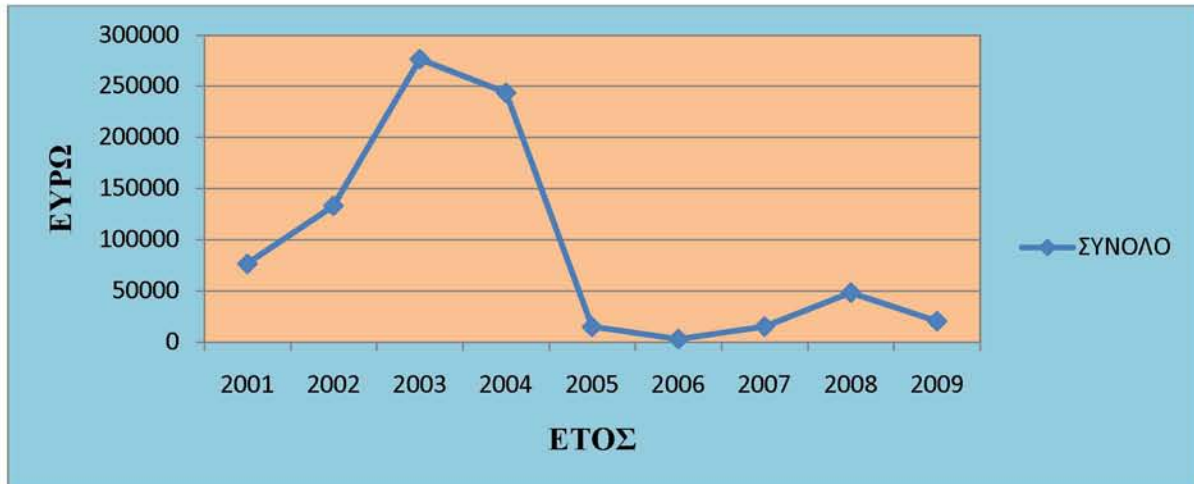
Στον Πίνακα 3.20 φαίνονται οι εξαγωγές της Ελλάδας σε μερικές χώρες της ΕΕ-27 σε χταπόδι το 2009.

Πίνακας 3.20: Εξαγωγές της Ελλάδας στην ΕΕ-27 σε χταπόδι το 2009 (ευρώ)

ΧΩΡΕΣ	ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
1. ΠΟΛΩΝΙΑ	8.177	39,62
2. ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	7.328	35,51
3. ΡΟΥΜΑΝΙΑ	4.802	23,27
4. ΚΥΠΡΟΣ	332	1,61
ΣΥΝΟΛΟ	20.639	100,00

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στο Σχήμα 3.7 φαίνονται οι αξίες των εξαγωγών χταποδιού της Ελλάδας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση τη χρονική περίοδο 2001-2009. Ξεκινώντας από 75.000 ευρώ το 2001 είχε μια εντυπωσιακή πορεία μέχρι το 2003, όπου έφτασε στην τιμή των 275.000 ευρώ. Στη συνέχεια είχε μια απότομη κάθοδο με μεγάλες διακυμάνσεις για να φτάσει την τιμή των περίπου 20.500 ευρώ το 2009.

Σχήμα 3.7 : Εξαγωγές της Ελλάδας στην αγορά της ΕΕ-27 σε χταπόδι (ευρώ)

Πηγή: Eurostat (2010)

3.2.3.1. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού στην αγορά της Ισπανίας

Ο Πίνακας 3.21 παρουσιάζει τις εισαγωγές της Ισπανίας σε χταπόδι από τη Δανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία και την Ολλανδία για την περίοδο 2001-2009. Παρατηρούμε ότι η Ισπανία εισήγαγε πολύ μικρές ποσότητες ελληνικού χταποδιού και μάλιστα μόνο το 2003 και το 2004 αξίας 1.000 ευρώ και 3.031 ευρώ αντίστοιχα. Αντίθετα η Δανία, η Ιρλανδία και η Ολλανδία εξήγαγαν στην Ισπανία μεγαλύτερες ποσότητες χταποδιού.

Πιο συγκεκριμένα μεταξύ των ετών 2001 και 2009 η Δανία παρουσιάζει αύξηση στις εξαγωγές χταποδιού στην Ισπανία φτάνοντας από τα 875 ευρώ το 2001 στα 4.717 ευρώ το 2009. Αντίθετα η Ιρλανδία παρουσίασε μείωση φτάνοντας από 14.228 ευρώ το 2001 στα 2.088 ευρώ το 2009. Η Ολλανδία με συναλλαγές τριών ετών είχε κατακόρυφη πτώση από τα 24.194 ευρώ το 2001 στο μηδέν το 2009. Η συνολική αξία του εισαγομένου χταποδιού στην αγορά της Ολλανδίας παρουσίασε σταδιακή μείωση και από 39.297 ευρώ το 2001 έφτασε τα 6.805 ευρώ το 2009.

Πίνακας 3.21: Εισαγωγές χταποδιού της Ισπανίας από Δανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	875	0	14.228	24.194	39.297
2002	28.537	0	6.468	0	35.005
2003	918	1.000	8.697	1.146	21.761
2004	4.586	3.031	1.219	0	8.836
2005	955	0	25.989	0	26.944
2006	404	0	3.227	0	7.272
2007	2.163	0	1.131	0	3.294
2008	2.639	0	145	9.262	13.356
2009	4.717	0	2.088	0	6.805

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στη συνέχεια υπολογίστηκε ο δείκτης *RXCA* τα αποτελέσματα του οποίου φαίνονται στον Πίνακα 3.22 . Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι η Ιρλανδία έχει το προβάδισμα με τιμές για τα έτη 2002, 2004, 2008 κάτω της μονάδας και τις υπόλοιπες πάνω από τη μονάδα. Ακολουθεί η Δανία με τιμές για τα έτη 2001, 2003, 2004, 2005, 2008 κάτω της μονάδας.

Πίνακας 3.22: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ισπανίας για το χταπόδι

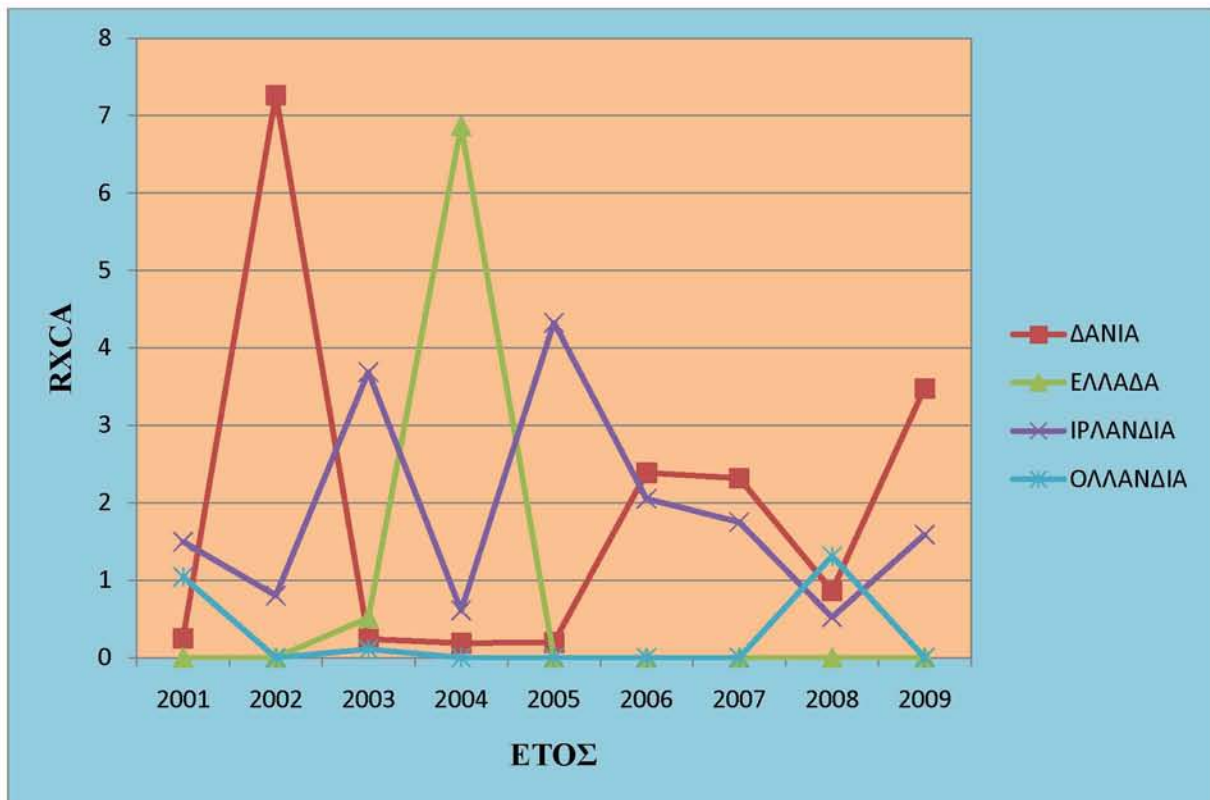
ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2001	0,25	0,00	1,49	1,04
2002	7,27	0,00	0,80	0,00
2003	0,14	0,51	3,69	0,11
2004	0,19	6,87	0,61	0,00
2005	0,20	0,00	4,32	0,00
2006	2,39	0,00	2,05	0,00
2007	2,30	0,00	1,75	0,00
2008	0,87	0,00	0,52	1,31
2009	3,48	0,00	1,59	0,00
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	1293,00	0,00	6,71	-100,00
ΜΕΓΙΣΤΟ	7,27	6,87	4,32	1,31
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	0,19	0,00	0,52	0,00
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	1,91	0,82	1,87	0,27
ΤΥΠΙΚΗ				
ΑΠΟΚΛΙΣΗ	2,21	2,14	1,25	0,49

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Η παρουσία της Ολλανδίας και της Ελλάδας δεν είναι σημαντική διότι έχουν μηδενική συμμετοχή για έξι και για επτά έτη αντίστοιχα. Ακόμη όμως και η μικρή αυτή συμμετοχή τους, τους εξασφαλίζει ικανοποιητικούς δείκτες. Η Ολλανδία παρουσιάζει δύο τιμές του δείκτη μεγαλύτερες της μονάδας και η Ελλάδα μία.

Το Σχήμα 3.8 παρουσιάζει τις τιμές του δείκτη *RXCA* των τεσσάρων χωρών στην αγορά της Ισπανίας για το χταπόδι. Οι τιμές του δείκτη για την Ιρλανδία είναι αυξομειούμενος, με πτωτική τάση. Για τη Δανία, ο δείκτης έχει αυξομειούμενες τιμές, παρουσιάζει όμως ανοδική τάση. Για την Ολλανδία και την Ελλάδα δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα, διότι η παρουσία τους στην αγορά της Ισπανίας είναι μόνο τρία έτη και δύο έτη αντίστοιχα.

Γενικά η αγορά της Ισπανίας παρουσιάζει αστάθεια.

Σχήμα 3.8 : Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ισπανίας για το χταπόδι

3.2.3.2. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού στην αγορά της Γαλλίας

Στον Πίνακα 3.23 παρουσιάζονται οι εισαγωγές χταποδιού της Γαλλίας από τη Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία. Η Γαλλία δεν πραγματοποίησε καμία

απολύτως εισαγωγή ελληνικού χταποδιού. Αντίθετα, οι υπόλοιπες χώρες και ιδιαίτερα η Ισπανία, πραγματοποίησαν εισαγωγές χταποδιών σημαντικής αξίας.

Πιο συγκεκριμένα η Ισπανία αύξησε τις εξαγωγές χταποδιού προς τη Γαλλία φτάνοντας από 1.206.927 ευρώ το 2001 στις 1.277.296 ευρώ το 2009. Η Δανία από μηδέν εξαγωγές που είχε προς τη Γαλλία το 2001 έφτασε τις 1.049 ευρώ το 2009, όπως και η Ολλανδία που ενώ το 2001 δεν είχε εξαγωγές το 2009 είχε 7.536 ευρώ. Αντίθετα η Ιρλανδία που ξεκίνησε το 2001 με εξαγωγές 13.849 ευρώ, το 2002 και το 2009 δεν πραγματοποίησε καμία εξαγωγή, ακολουθώντας μια φθίνουσα πορεία.

Πίνακας 3.23: Εισαγωγές χταποδιού της Γαλλίας από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	0	1206927	0	13849	0	1220776
2002	0	603788	0	0	80	604668
2003	0	621500	0	675	0	622175
2004	518	936504	0	55	0	936620
2005	1050	135320	0	244	159	1354662
2006	0	1256309	0	78	4214	126060
2007	0	948168	0	55	5548	953771
2008	0	1076595	0	4	10674	1087273
2009	1049	1277296	0	0	7536	1285881

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη *RXCA* για την εισαγωγική αγορά χταποδιού της Γαλλίας, προκύπτει ότι η Ισπανία έχει τις υψηλότερες τιμές, που είναι όλες πολύ μεγαλύτερες από τη μονάδα και περίπου σταθερές για όλη τη χρονική περίοδο. Συνεπώς το χταπόδι της Ισπανίας εμφανίζει υψηλό βαθμό ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για όλη την περίοδο μελέτης. Η Ιρλανδία παρουσιάζει μια πολύ μικρή τιμή του δείκτη το 2001, ενώ όλες οι υπόλοιπες τιμές του δείκτη τείνουν στο μηδέν διότι η αξία των εξαγωγών στα έτη αυτά είναι πάρα πολύ μικρή. Η Ολλανδία εμφανίζει τιμές δείκτη μικρότερες της μονάδας για πέντε

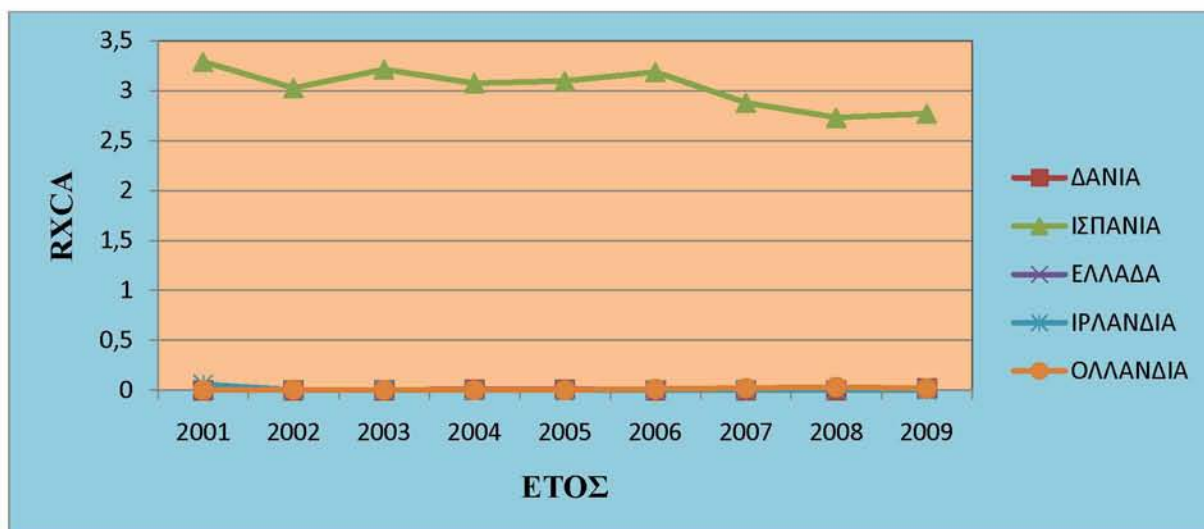
έτη και για τα υπόλοιπα τέσσερα έτη οι τιμές του δείκτη είναι μηδέν. Η Δανία έχει παρουσία μόνο στα έτη 2004, 2005 και 2009 με τιμές του δείκτη πολύ μικρότερες της μονάδας. Η Ελλάδα απουσιάζει καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου μελέτης (Πίνακας 3.24).

Πίνακας 3.24: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Γαλλίας για το χταπόδι

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2001	0,00	3,29	0,00	0,06	0,00
2002	0,00	3,03	0,00	0,00	0,01
2003	0,00	3,11	0,00	0,00	0,00
2004	0,01	3,08	0,00	0,00	0,00
2005	0,01	3,10	0,00	0,00	0,00
2006	0,00	3,19	0,00	0,00	0,01
2007	0,00	2,80	0,00	0,00	0,02
2008	0,00	2,73	0,00	0,00	0,03
2009	0,02	2,77	0,00	0,00	0,02
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	0,00	-15,81	0,00	-100,00	0,00
ΜΕΓΙΣΤΟ	0,02	3,29	0,00	0,06	0,00
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	0,00	2,73	0,00	0,00	0,00
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	0,00	3,03	0,00	0,00	0,01
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	0,01	0,19	0,00	0,02	0,01

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στο Σχήμα 3.9 φαίνονται οι αυξομειώσεις των τιμών του δείκτη για όλες τις υπό μελέτη χώρες για την περίοδο 2001-2009. Η Ισπανία έχει σαφές προβάδισμα και η μόνη με ιδιαίτερα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Η παρουσία της Ιρλανδίας, της Δανίας και της Ελλάδας είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη.

Σχήμα 3.9 : Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Γαλλίας για το χταπόδι

3.2.3.3. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού στην αγορά του Ην. Βασιλείου

Ο Πίνακας 3.25 παρουσιάζει τις εισαγωγές του Ην. Βασιλείου σε χταπόδι από τη Δανία, την Ισπανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία και την Ολλανδία. Βλέπουμε ότι το Ην. Βασίλειο δεν πραγματοποίησε εισαγωγές χταποδιού από τη Δανία, την Ελλάδα, και την Ιρλανδία σε όλη τη διάρκεια της μελέτης. Πραγματοποίησε εισαγωγή από την Ολλανδία μόνο το 2002 αξίας 1.372 ευρώ. Από την Ισπανία πραγματοποίησε εισαγωγές χταποδιού, σε όλη την περίοδο 2001-2009 που άρχισε με 5.721 ευρώ το 2001 και έφτασε στα 105 ευρώ το 2009.

Πίνακας 3.25: Εισαγωγές σε χταπόδι του Ην. Βασιλείου από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία σε ευρώ

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	0	5.721	0	0	0	5.721
2002	0	2.986	0	0	1.372	4.358
2003	0	294	0	0	0	294
2004	0	942	0	0	0	942
2005	0	21.527	0	0	0	21.527
2006	0	1.467	0	0	0	1.467
2007	0	42.094	0	0	0	42.094
2008	0	1.392	0	0	0	1.392
2009	0	105	0	0	0	105

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Ο Πίνακας 3.26 παρουσιάζει τις τιμές του δείκτη *RXCA* για το χταπόδι στην αγορά του Ην. Βασιλείου. Η Ισπανία έχει τιμές του δείκτη πολύ μεγαλύτερες από τη μονάδα σε όλη τη χρονική περίοδο 2001-2009. Η Ολλανδία με τη μοναδική παρουσία της το 2002, παρουσιάζει

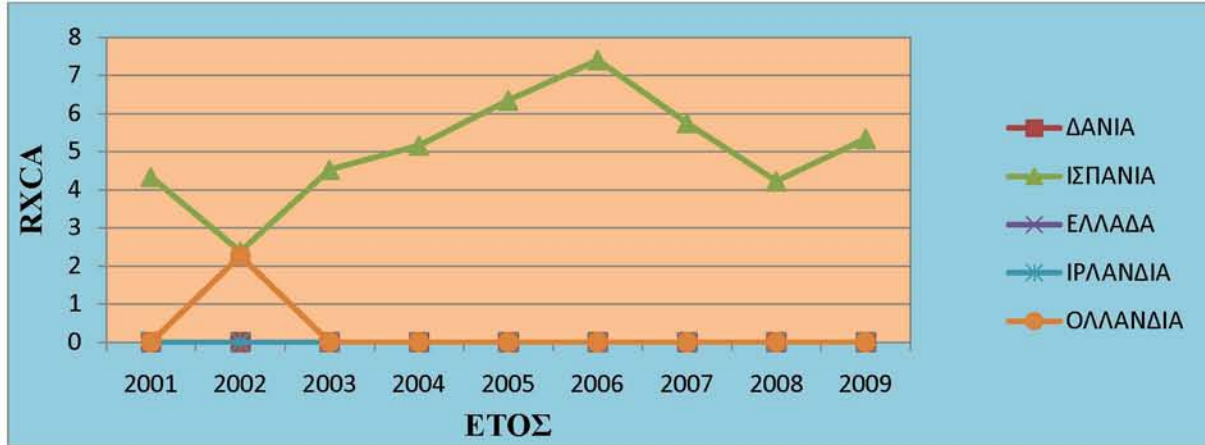
τιμή δείκτη για το έτος αυτό, μεγαλύτερη της μονάδας. Η Δανία, η Ελλάδα και η Ιρλανδία δεν έχουν παρουσία στην αγορά αυτή. Έτσι η Ισπανία εξασφάλισε για τη χρονική περίοδο μελέτης μία μοναδική και δυναμική παρουσία με υψηλές τιμές του δείκτη

Πίνακας 3.26: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά του Ην Βασιλείου για το χταπόδι

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2001	0,00	4,34	0,00	0,00	0,00
2002	0,00	2,38	0,00	0,00	2,27
2003	0,00	4,52	0,00	0,00	0,00
2004	0,00	5,16	0,00	0,00	0,00
2005	0,00	6,35	0,00	0,00	0,00
2006	0,00	7,41	0,00	0,00	0,00
2007	0,00	5,75	0,00	0,00	0,00
2008	0,00	4,22	0,00	0,00	0,00
2009	0,00	5,34	0,00	0,00	0,00
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	0,00	23,04	0,00	0,00	0,00
ΜΕΓΙΣΤΟ	0,00	7,41	0,00	0,00	2,27
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	0,00	2,38	0,00	0,00	0,00
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	0,00	5,05	0,00	0,00	0,25
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	0,00	1,35	0,00	0,00	0,71

Πηγή : Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στο Σχήμα 3.10 παρατηρούμε τις διακυμάνσεις του δείκτη και των πέντε χωρών. Ο δείκτης της Ισπανίας ακολουθεί ανοδική και καθοδική πορεία με αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Η μέγιστη τιμή του είναι 7,41 το 2006 και η ελάχιστη τιμή του είναι 2,38 το 2002 και εμφανίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Για το χρονικό διάστημα της μελέτης η μέγιστη μεταβολή του δείκτη είναι 23,12 %. Όσον αφορά τη Δανία, την Ελλάδα και την Ιρλανδία η τιμή του δείκτη είναι μηδέν για όλο το χρονικό διάστημα της μελέτης.

Σχήμα 3.10 : Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά του Ην Βασιλείου για το χταπόδι

3.2.3.4. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού στην αγορά της Ιταλίας

Ο Πίνακας 3.27 παρουσιάζει τις εισαγωγές της Ιταλίας σε χταπόδι από τη Δανία, τη Ισπανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία και την Ολλανδία. Παρατηρούμε ότι η Ιρλανδία πραγματοποίησε εξαγωγή χταποδιού στην Ιταλία μόνο το 2003. Οι υπόλοιπες χώρες πραγματοποίησαν εξαγωγές μικρής αξίας, με εξαίρεση την Ισπανία που διακρίνεται για τις εξαγωγές πολύ μεγαλύτερης αξίας.

Πιο συγκεκριμένα η Ισπανία είχε αύξηση στις εξαγωγές της μεταξύ των ετών 2001 και 2009 όπως και η Ελλάδα και η Ολλανδία. Αντίθετα η Δανία παρουσίασε μείωση με μεγάλες διακυμάνσεις σε όλη τη διάρκεια της μελέτης και με μέγιστη τιμή 69.556 ευρώ το 2006.

Πίνακας 3.27: Εισαγωγές της Ιταλίας από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία σε χταπόδι (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	10.172	1.342.310	3.894	0	29.418	1.385.794
2002	0	2.152.621	7.075	0	1.095	2.160.781
2003	1.775	2.998.530	15.583	1.892	1.854	3.019.634
2004	8.167	3.773.880	14.032	0	106	3.796.185
2005	23.477	4.684.770	3.278	0	297	4.711.822
2006	69.556	4.872.649	5.933	0	2.542	4.950.680
2007	5.581	4.766.790	145.120	0	0	4.917.491
2008	34.536	7.048.195	191.079	0	0	7.273.810
2009	8.914	6.323.410	151.955	0	53.298	6.537.577

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ιταλίας (Πίνακας 3.28) προέκυψε ότι η Ισπανία είχε τις υψηλότερες τιμές του δείκτη που είναι λίγο μεγαλύτερες από τη μονάδα και εμφανίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Η Δανία, με την απουσία της το 2002 είχε δύο τιμές του δείκτη μεγαλύτερες από τη μονάδα και παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα το έτος 2001. Η Ελλάδα άρχισε με μικρή συμμετοχή αλλά παρουσίασε σχεδόν συνεχή άνοδο με μικρές τιμές του δείκτη. Η Ολλανδία, ενώ ξεκίνησε δυναμικά, παρουσίασε σταδιακή μείωση, είχε δύο απουσίες τα έτη 2007, 2008 ενώ η παρουσία της το 2009 ήταν αξιοσημείωτη. Τέλος η Ιρλανδία με τη μοναδική συμμετοχή της το 2003, σχεδόν απουσίαζε. Συνεπώς η Ελλάδα, η Ολλανδία και η Ιρλανδία χαρακτηρίζονται από έλλειψη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

Πίνακας 3.28: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ιταλίας για το χταπόδι

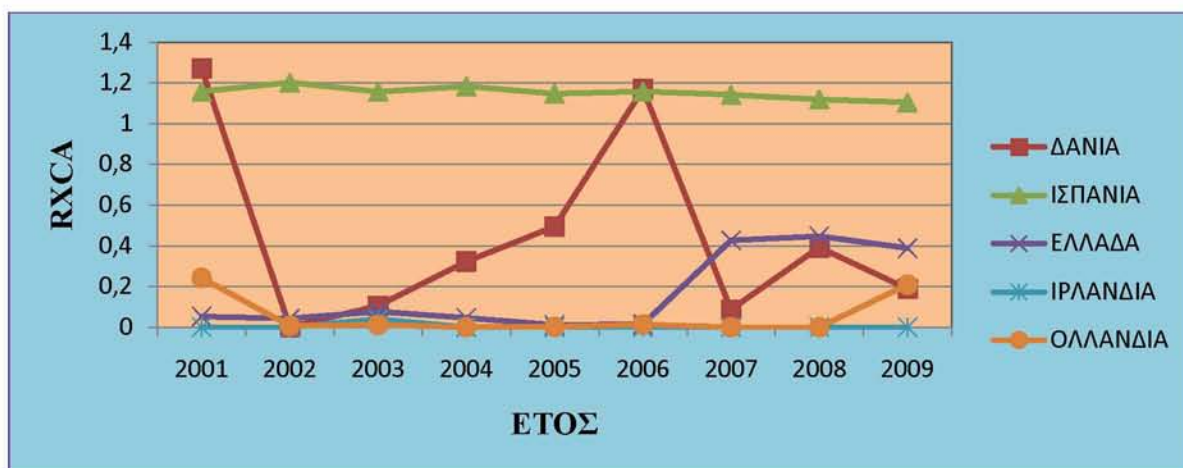
ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2001	1,27	1,16	0,05	0,00	0,24
2002	0,00	1,20	0,04	0,00	0,01
2003	0,10	1,16	0,08	0,04	0,01
2004	0,32	1,18	0,05	0,00	0,00
2005	0,49	1,15	0,01	0,00	0,00
2006	1,17	1,16	0,01	0,00	0,01
2007	0,09	1,14	0,43	0,00	0,00
2008	0,39	1,12	0,45	0,00	0,00
2009	0,19	1,10	0,39	0,00	0,21
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	-85,04	-5,17	680,00	0,00	-12,50
ΜΕΓΙΣΤΟ	1,27	1,20	0,45	0,04	0,24
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	0,00	1,10	0,01	0,00	0,00
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	0,45	1,15	0,17	0,00	0,05
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	0,44	0,03	0,18	0,01	0,09

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στο Σχήμα 3.11, με τις τιμές του δείκτη *RXCA* των ανταγωνιστικών χωρών, φαίνεται η σταθερή και δυναμική πορεία της Ισπανίας με μέγιστη τιμή του δείκτη 1,2 % το 2002 και ελάχιστη τιμή 1,1 το 2009, η ικανοποιητική παρουσία της Ελλάδας και της Δανίας, η υποτονική παρουσία της Ολλανδίας και η σχεδόν ανύπαρκτη παρουσία της Ιρλανδίας.

Η Δανία παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις της τιμής του δείκτη σε όλο το χρονικό διάστημα της μελέτης.

Οι τιμές του δείκτη για την Ελλάδα είναι μικρές αλλά εμφανίζουν αυξητική τάση. Η παρουσία της Ολλανδίας είναι υποτονική, ενώ η παρουσία της Ιρλανδίας είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Σχήμα 3.11 : Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ιταλίας για το χταπόδι

3.2.3.5. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού χταποδιού στην αγορά της Ολλανδίας.

Ο Πίνακας 3.29 παρουσιάζει τις εισαγωγές της Ολλανδίας σε χταπόδι από την Δανία, την Ισπανία, την Ελλάδα και την Ιρλανδία. Με εξαίρεση τα έτη 2008 και 2009 της Ισπανίας η Ολλανδία δεν πραγματοποίησε καμία εισαγωγή χταποδιού από τις υπόλοιπες χώρες.

Πίνακας 3.29: Εισαγωγές της Ολλανδίας από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία σε χταπόδι (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	0	0	0	0	0
2002	0	0	0	0	0
2003	0	0	0	0	0
2004	0	0	0	0	0
2005	0	0	0	0	0
2006	0	0	0	0	0
2007	0	0	0	0	0
2008	0	342	0	0	342
2009	0	642	0	0	642

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα.

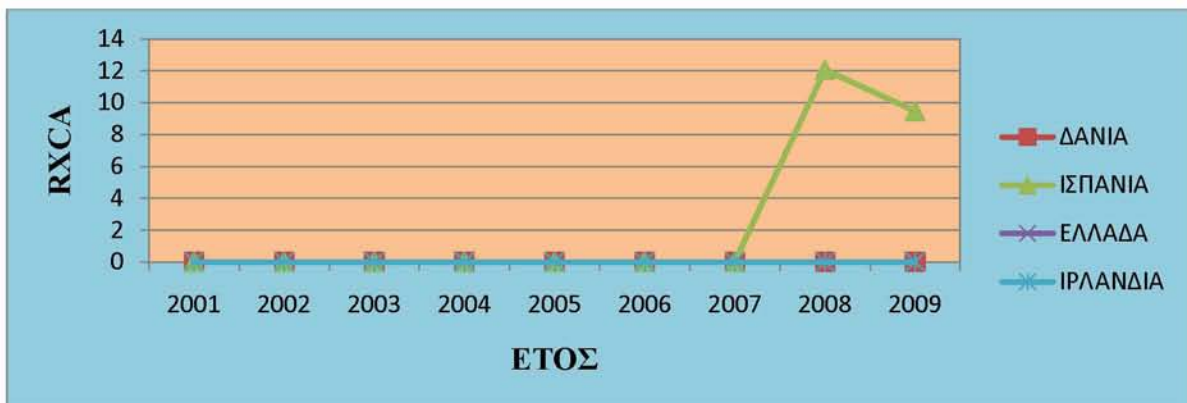
Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη *RXCA* προκύπτει ότι η Δανία, η Ελλάδα και η Ιρλανδία έχουν τιμές του δείκτη μηδέν σε όλο το χρονικό διάστημα της μελέτης. Οι δύο τιμές του δείκτη για την Ισπανία είναι πολύ υψηλές.

Πίνακας 3.30: Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ολλανδίας για το χταπόδι

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ
2001	0,00	0,00	0,00	0,00
2002	0,00	0,00	0,00	0,00
2003	0,00	0,00	0,00	0,00
2004	0,00	0,00	0,00	0,00
2005	0,00	0,00	0,00	0,00
2006	0,00	0,00	0,00	0,00
2007	0,00	0,00	0,00	0,00
2008	0,00	12,07	0,00	0,00
2009	0,00	9,47	0,00	0,00
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	0,00	0,00	0,00	0,00
ΜΕΓΙΣΤΟ	0,00	12,47	0,00	0,00
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	0,00	9,47	0,00	0,00
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	0,00	10,77	0,00	0,00
ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	0,00	0,00	0,00	0,00

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Οι τιμές του δείκτη *RXCA* για όλες τις υπό μελέτη χώρες και για όλη την περίοδο μελέτης παρουσιάζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί. (Σχ. 3.12)

Σχήμα 3.12 : Τιμές του δείκτη *RXCA* στην αγορά της Ολλανδίας για το χταπόδι

Το συμπέρασμα που προκύπτει για την αγορά της Ολλανδίας είναι ότι η αγορά αυτή είναι απρόθυμη να εισάγει χταπόδια, αλλά ούτε και υπάρχει διάθεση εξαγωγικών χωρών να διεισδύσουν στην Ολλανδική αγορά.

3.2.3.6. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του χταποδιού στην αγορά της Ελλάδας

Στο σημείο αυτό θα επιχειρηθεί να εκτιμηθεί ο βαθμός διεισδυτικότητας στην Ελληνική αγορά του χταποδιού των ανταγωνιστικών χωρών. Για το σκοπό αυτό υπολογίζεται ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών, *IS (Import Share)*, ο οποίος εκτιμά τη διεισδυτική ικανότητα του χταποδιού της Δανίας, της Ισπανίας, της Ιρλανδίας, της Ολλανδίας καθώς και των λοιπών χωρών στην αγορά της Ελλάδας.

Από τις τιμές του Πίνακα 7.13 του παραρτήματος, σχηματίζουμε τον Πίνακα 3.31 που δίνει το ποσοστό συμμετοχής της κάθε χώρας στην ελληνική αγορά. Σύμφωνα με τον τελευταίο πίνακα, η Δανία και η Ιρλανδία παρουσιάζουν μηδενικές εξαγωγές χταποδιού στην Ελλάδα στην περίοδο 2001-2009. Η Ολλανδία έχει σχετικά πολύ μικρό μερίδιο αγοράς, με δύο μηδενικές τιμές τα έτη 2005 και 2006 και με μεγάλες διακυμάνσεις των ποσοστών συμμετοχής στα υπόλοιπα επτά έτη.

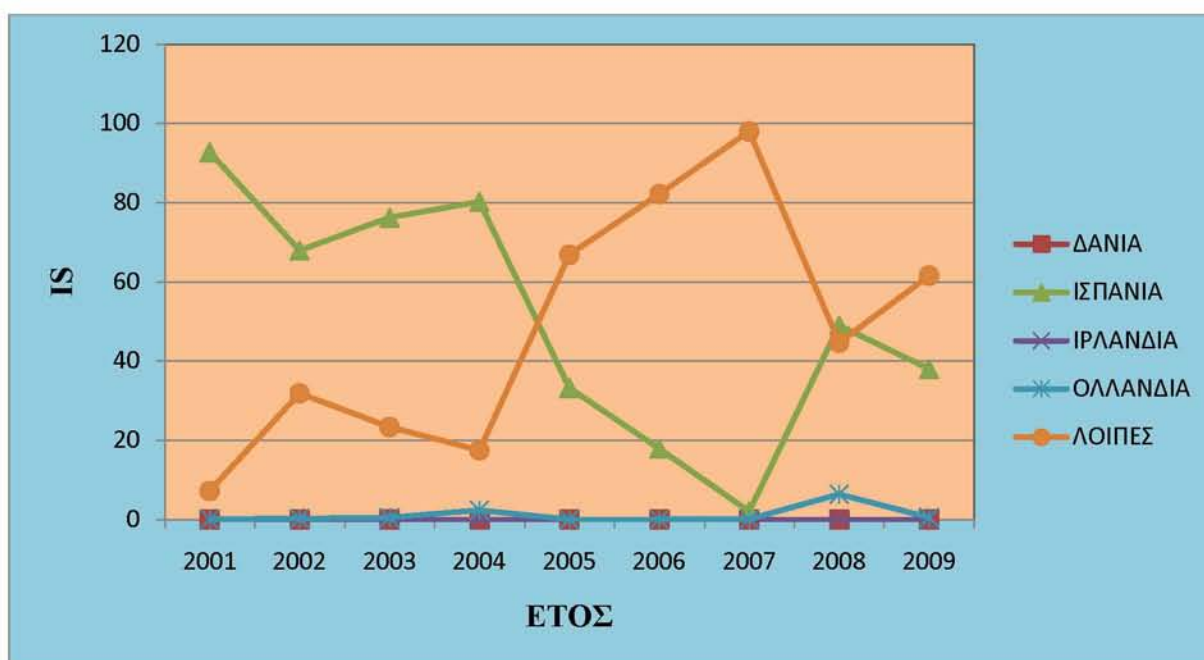
Η Ισπανία σε όλα τα έτη έχει ποσοστά συμμετοχής με εντονότερες διακυμάνσεις των τιμών που κυμαίνονται από 2,02 % το 2007 μέχρι 92,74 % το 2001.

Πίνακας 3.31: Μερίδιο εισαγωγών στην αγορά της Ελλάδας για το χταπόδι (%)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΛΟΙΠΕΣ
2001	0,00	92,74	0,00	0,08	7,18
2002	0,00	67,91	0,00	0,25	31,83
2003	0,00	76,19	0,00	0,49	23,32
2004	0,00	80,22	0,00	2,36	17,42
2005	0,00	33,19	0,00	0,00	66,81
2006	0,00	17,89	0,00	0,00	82,11
2007	0,00	2,02	0,00	0,05	97,93
2008	0,00	48,99	0,00	6,37	44,64
2009	0,00	37,95	0,00	0,51	61,55
Μέγιστο	0,00	92,74	0,00	6,37	97,93
Ελάχιστο	0,00	2,02	0,00	0,00	7,18
Μέσος Όρος	0,00	50,79	0,00	1,12	48,09

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Οι λοιπές χώρες παγκοσμίως παρουσιάζουν διακυμάνσεις τιμών παρόμοιες με της Ισπανίας, με ελάχιστη τιμή 7,18 % το 2001 και μέγιστη 97,93 % το 2007.

Σχήμα 3.13: Διακύμανση των τιμών *IS* στην αγορά της Ελλάδας για το χταπόδι

Το Σχήμα 3.13 παριστάνει τις διακυμάνσεις του μεριδίου εισαγωγών των ανωτέρω εξαγωγικών χωρών στην αγορά της Ελλάδας για το χταπόδι. Διακρίνεται η παντελής απουσία της Δανίας και της Ιρλανδίας, η υποτονική παρουσία της Ολλανδίας και η δυναμική παρουσία της Ισπανίας και των λοιπών χωρών με τις μεγάλες διακυμάνσεις από έτος σε έτος. Ειδικά η Ισπανία ξεκινά το 2001 με το εντυπωσιακό ποσοστό 92,74 %, στη συνέχεια όμως οι τιμές μειώνονται λόγω της συνεχούς βελτίωσης της θέσης των λοιπών χωρών στην αγορά της Ελλάδας.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ -ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών μαλακίων στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επειδή όμως τα μαλάκια ανήκουν στην κατηγορία των αλιευτικών προϊόντων με κωδικό 0307, θεωρήθηκε σκόπιμο να διερευνηθεί ο τομέας των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων, από την άποψη της ανταγωνιστικότητας τους μέσα στην αγορά της Ε.Ε.-27. Για την διεξαγωγή της έρευνας αυτής χρησιμοποιήθηκαν οι γνωστοί δείκτες του συγκριτικού πλεονεκτήματος του *Vollrath*, για τις επτά κατηγορίες των αλιευτικών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή αγορά. Η εξέταση της κάθε κατηγορίας ξεχωριστά, και όχι του κλάδου ως σύνολο, παρουσιάζει το πλεονέκτημα να δίνει ασφαλέστερα συμπεράσματα για τη συμπεριφορά ενός καθορισμένου είδους προϊόντος.

Για να υπολογισθεί ο βαθμός της ανταγωνιστικότητας των επτά κατηγοριών των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων (0301, 0302, 0303, 0304, 0305, 0306, 0307) στην αγορά της ΕΕ-27 χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (*RXA*). Το αποτέλεσμα ήταν ότι μόνο η κατηγορία 0302, με τιμές του δείκτη μεγαλύτερες της μονάδας για όλα τα έτη της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, είχε εξαγωγικό πλεονέκτημα σε σχέση με τις υπόλοιπες έξι κατηγορίες.

Η κατηγορία 0307 των αλιευτικών προϊόντων που περιλαμβάνει τα μαλάκια, εμφανίζει τιμές του δείκτη *RXA* μικρότερες της μονάδας και αυξομειούμενες από έτος σε έτος. (Πίνακας. 3.1). Η μικρότερη τιμή του είναι 0,619 το έτος 2009 και η μεγαλύτερη τιμή του είναι 0,997 το έτος 2002. Επίσης στα έτη 2004, 2005 και 2006 ο δείκτης αυτός έχει τιμές 0,885, 0,876 και 0,845 αντίστοιχα, που είναι λίγο μικρότερες από τη μονάδα, με αποτέλεσμα η κατηγορία 0307 να παρουσιάζει συγκριτικό μειονέκτημα. Όμως με το κατάλληλο Μάρκετινγκ (π.χ. πότε και πώς θα παραχθεί και θα διατεθεί το προϊόν στην αγορά) θα μπορούσε η τιμή του δείκτη να φθάσει και να ξεπεράσει τη μονάδα και το προϊόν να παρουσιάσει συγκριτικό πλεονέκτημα.

Με την εφαρμογή του δείκτη του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (*RMA*), βρέθηκε ότι οι κατηγορίες 0301, 0303, 0305 και 0307 έδωσαν τιμές του δείκτη μεγαλύτερες της μονάδας και αυτό σημαίνει ότι τα προϊόντα των κατηγοριών αυτών έχουν εισαγωγικό πλεονέκτημα. Όμως, οι κατηγορίες 0302, 0304 και 0306 με τιμές μικρότερες της μονάδας έχουν εισαγωγικό μειονέκτημα, και αυτό σημαίνει ότι τα προϊόντα αυτά είναι πολύ δύσκολο να διεισδύσουν στην Ελληνική αγορά.

Οι τιμές του δείκτη *RMA* της κατηγορίας 0307 των αλιευτικών προϊόντων είναι λίγο μεγαλύτερες από τη μονάδα και παρουσιάζουν αυξομειώσεις από έτος σε έτος. (Πίνακας. 3.3) και συνεπώς το προϊόν αυτό παρουσιάζει σχετικό εισαγωγικό πλεονέκτημα. Η μικρότερη τιμή του είναι 1,15 το 2004 και η μεγαλύτερη τιμή του είναι 1,88 το 2008. Με το κατάλληλο Μάρκετινγκ θα ήταν δυνατό τα προϊόντα της κατηγορίας 0307 να αποκτήσουν στα επόμενα έτη τιμές του δείκτη *RMA* μικρότερες της μονάδας και να παρουσιάσουν σχετικό εισαγωγικό μειονέκτημα ή σχετικό εξαγωγικό πλεονέκτημα.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι οι τιμές των δεικτών *RXA* και *RMA* εμφανίζουν μεγάλες αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Δηλαδή αν ένα προϊόν έχει σήμερα εξαγωγικό πλεονέκτημα και στα επόμενα χρόνια η τιμή *RXA* μειώνεται, τότε μπορεί να έχει εξαγωγικό μειονέκτημα, όταν η τιμή του θα γίνει μικρότερη της μονάδας. Επίσης αν ένα προϊόν έχει σήμερα εισαγωγικό πλεονέκτημα και στα επόμενα χρόνια η τιμή του *RMA* μειώνεται, τότε μπορεί να αποκτήσει εισαγωγικό μειονέκτημα όταν η τιμή του θα γίνει μικρότερη της μονάδας.

Με τη χρήση του δείκτη του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος $RTA=RXA-RMA$ μπορούμε να διερευνήσουμε αν ένα προϊόν εμφανίζει εξαγωγικό πλεονέκτημα ή εξαγωγικό μειονέκτημα, όταν η τιμή του είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη του μηδενός.

Η κατηγορία 0307 εμφανίζει τιμές του δείκτη *RTA* αρνητικές και αυξομειούμενες από έτος σε έτος, με μικρότερη τιμή - 1,23 το 2008 και μεγαλύτερη τιμή - 0,27 το 2004 (Πίνακας. 3.4). Συνεπώς η κατηγορία 0307 παρουσιάζει σχετικό εμπορικό μειονέκτημα σε όλη τη χρονική περίοδο μελέτης 2001-2009. Όμως είναι δυνατόν οι τιμές του δείκτη *RTA* για το προϊόν να γίνουν θετικές (π.χ. με τη βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος) και το προϊόν να αποκτήσει σχετικό εμπορικό πλεονέκτημα.

Για τη μελέτη της ανταγωνιστικότητας των μαλακίων επιλέχθηκαν πέντε χώρες της ΕΕ-27 που εισάγουν το μεγαλύτερο ποσοστό της κατηγορίας 0307 των μαλακίων. Οι χώρες αυτές είναι η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία, το Ην. Βασίλειο και η Ολλανδία. Ανάλογα επιλέχθηκαν και οι τέσσερις κυριότερες εξαγωγικές χώρες μαλακίων, η Δανία, η Ισπανία, η Ιρλανδία και η Ολλανδία που είναι και οι σημαντικότερες ανταγωνιστικές χώρες για τις ελληνικές εξαγωγές του μυδιού και του χταποδιού. Στη συνέχεια διερευνήθηκε η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού μυδιού και του χταποδιού, όπως επίσης και των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών ως προς το μύδι και το χταπόδι σε κάθε μια από τις πέντε εισαγωγικές χώρες. Για την πραγματοποίηση της μελέτης χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης του

Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος *RXCA*. Οι τιμές που παίρνει ο δείκτης αυτός για το προϊόν μιας καθορισμένης χώρας και για μια περίοδο ορισμένων ετών, δείχνει αν το προϊόν αυτό παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ή ανταγωνιστικό μειονέκτημα (έλλειψη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος).

Στην έρευνα αυτή χρησιμοποιήθηκε και ο δείκτης του *Μεριδίου Εισαγωγών I.S. (Import Share)* για την εκτίμηση του ποσοστού της διείσδυσης του μυδιού και του χταποδιού των ανταγωνιστικών χωρών στην ελληνική αγορά.

Με τις τιμές του δείκτη *RXCA*, που υπολογίστηκαν για το μύδι και χταπόδι κάθε ανταγωνίστριας χώρας και της Ελλάδας και για καθορισμένη χρονική περίοδο (2001-2009), είναι εύκολο να καθοριστεί ο βαθμός ανταγωνιστικότητας του μυδιού και του χταποδιού της Ελλάδας και των ανταγωνιστικών χωρών για καθεμιά από τις πέντε εισαγωγικές χώρες, όπως παρουσιάζεται παρακάτω:

1. Για την εισαγωγική αγορά της Ισπανίας

A) Το μύδι της Ελλάδας παρουσιάζει πάρα πολύ μεγάλο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για όλη τη χρονική περίοδο 2001-2009 και μάλιστα παρουσιάζει αυξητική τάση μέχρι και το 2008. Το έτος 2009 παρουσιάζει μια μικρή κάμψη, όμως ο δείκτης διατηρείται πολύ πιο πάνω από τη μονάδα. Ανταγωνιστικό μειονέκτημα παρουσιάζει η Ολλανδία σε όλη την περίοδο, με μικρές τιμές του δείκτη που παρουσιάζει συνεχή μείωση. Ο δείκτης της Ιρλανδίας είναι μεγαλύτερος της μονάδας για τα έτη 2001 και 2002, παρουσιάζεται όμως αυξομειούμενος και προς το τέλος αποκτά πολύ μικρή τιμή. Η Δανία έχει μηδενική συμμετοχή το 2006, παρουσιάζει τιμή μεγαλύτερη της μονάδας το 2001, και όλες οι υπόλοιπες τιμές είναι αυξομειούμενες και πάρα πολύ μικρές. Η συμπεριφορά του ελληνικού μυδιού στην αγορά αυτή είναι και η καλύτερη που παρατηρείται σε όλη την παρούσα μελέτη για το ελληνικό μύδι. Συνεπώς για την εισαγωγική αγορά της Ισπανίας το ελληνικό μύδι δεν απειλείται από αυτά των ανταγωνιστικών χωρών και όπως φαίνεται θα διατηρήσει και στο μέλλον το υψηλό βαθμό ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

B) Το χταπόδι της Ιρλανδίας εμφανίζει την καλύτερη εικόνα μεταξύ των ανταγωνιστικών χωρών, αλλά στα έτη 2002, 2004 και 2008 η τιμή του δείκτη είναι κάτω της μονάδας και παρουσιάζεται με αυξομειώσεις. Ακολουθεί η Δανία με τιμές του δείκτη κάτω της μονάδας στα έτη 2001, 2003, 2004, 2005 και 2008, αλλά οι υπόλοιπες τιμές είναι αρκετά πάνω από τη μονάδα. Η εμφάνιση της Ολλανδίας και της Ελλάδας είναι χλιαρή, με μόνον τρία χρόνια και

δύο χρόνια παρουσίας αντίστοιχα και χωρίς να φαίνεται μελλοντική βελτίωση για το ελληνικό χταπόδι αφού λείπει από την αγορά αυτή τα πέντε τελευταία χρόνια.

2. Για την εισαγωγική αγορά της Γαλλίας.

A) Το Ολλανδικό μύδι υπερέχει έναντι των άλλων χωρών με τιμές του δείκτη πάνω από τη μονάδα. Εμφανίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για όλη την περίοδο 2001-2009. Η τιμή του δείκτη παρουσιάζει μικρές αυξομειώσεις και εμφανίζει μια μικρή τάση να μειωθεί το έτος 2009. Ακολουθεί το Ελληνικό μύδι με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα εκτός των ετών 2001 και 2007 όπου η τιμή του δείκτη είναι ελαφρώς μικρότερη της μονάδας. Ο δείκτης παρουσιάζεται με μικρές αυξομειώσεις, Η Ιρλανδία παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στα δύο πρώτα έτη. Για την περίοδο 2003-2009 οι τιμές του δείκτη είναι μικρότερες της μονάδας και μάλιστα οι τιμές ακολουθούν πτωτική πορεία στην περίοδο 2006-2009. Η Ισπανία παρουσιάζει ανταγωνιστικό μειονέκτημα σε όλη την περίοδο με τιμές δείκτη μικρότερες της μονάδας και περίπου σταθερές. Τέλος η Δανία παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μόνον το 2009, οι τιμές του δείκτη είναι πολύ χαμηλές και χωρίς να εμφανίζονται ενθαρρυντικά σημεία ανάκαμψης.

B) Το Ισπανικό χταπόδι κυριαρχεί στην εισαγωγική αγορά της Γαλλίας με τιμές του δείκτη αρκετά υψηλότερες της μονάδας. Εμφανίζει μια μικρή πτωτική τάση, τα τέσσερα τελευταία χρόνια, χωρίς όμως να απειλείται από καμία ανταγωνιστική χώρα. Ακολουθεί η Ιρλανδία με δύο απουσίες στα έτη 2002 και 2009. Οι υπόλοιπες τιμές του δείκτη είναι πάρα πολύ μικρές και με μεγάλες αυξομειώσεις. Η Δανία δείχνει την παρουσία της μόνο στα έτη 2004 και 2005 με πολύ μικρές τιμές. Η παρουσία της Ελλάδας είναι εντελώς ανύπαρκτη.

3. Για την εισαγωγική αγορά της Ιταλίας.

A) Το ελληνικό μύδι παρουσιάζει πολύ μεγάλες τιμές του δείκτη σε όλη τη διάρκεια της περιόδου μελέτης και χωρίς να παρουσιάζει σημαντικές αυξομειώσεις. Εμφανίζει μεγάλο βαθμό Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος σε όλη την περίοδο 2001-2009. Πολύ πιο πίσω ακολουθεί η Ιρλανδία με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στα έτη 2001, 2003, 2007, 2008 και 2009, ενώ στα υπόλοιπα έτη, η τιμή του δείκτη είναι ελαφρώς μικρότερη της μονάδας. Παρατηρείται μια αυξητική τάση στην περίοδο 2006-2009. Στην τρίτη θέση βρίσκεται η Ισπανία με όλες τις τιμές του δείκτη λίγο κάτω από τη μονάδα και με ελαφρά πτωτική τάση τα τρία τελευταία χρόνια. Ακολουθεί η Δανία με μεγάλες διακυμάνσεις των τιμών του δείκτη και με τάση μείωσης τα τρία τελευταία χρόνια. Τελευταία θέση καταλαμβάνει η Ολλανδία με

πολύ μικρές τιμές του δείκτη και τάση μείωσης αυτών τα τέσσερα τελευταία χρόνια. Συνεπώς οι χώρες Ισπανία, Δανία και Ολλανδία εμφανίζουν ανταγωνιστικό μειονέκτημα.

B) Η κυριαρχία του χταποδιού της Ισπανίας είναι φανερή, με όλες τις τιμές του δείκτη λίγο πιο πάνω από τη μονάδα και με μικρές αυξομειώσεις. Παρατηρείται μια πολύ μικρή σταδιακή μείωση, χωρίς όμως αυτό να αποτελεί σοβαρή απειλή. Ακολουθεί η Δανία με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα τα έτη 2001 και 2006, αλλά με μεγάλες αυξομειώσεις του δείκτη. Η παρουσία της Ελλάδας είναι συνεχής σε όλη την περίοδο, οι τιμές του δείκτη είναι πολύ μικρές με αυξομείωση και παρατηρείται μια σταδιακή μείωση στην περίοδο 2008-2009. Η Ολλανδία σημειώνει δύο ετών απουσία, οι τιμές του δείκτη είναι πολύ μικρές με σοβαρή διακύμανση. Η παρουσία της Ιρλανδίας είναι σχεδόν ασήμαντη με μόνο μια παρουσία το 2003.

4. Για την εισαγωγική αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου

A) Το μύδι της Δανίας παρουσιάζει δύο τιμές του δείκτη κάτω από τη μονάδα και τις υπόλοιπες τιμές πάνω από τη μονάδα. Εμφανίζει αυξητική τάση κατά τη διάρκεια των ετών 2006-2009. Την ίδια εικόνα εμφανίζει η Ολλανδία με δύο τιμές του δείκτη κάτω της μονάδας και τις υπόλοιπες πάνω από τη μονάδα. Ακολουθεί η Ιρλανδία με συνεχή παρουσία, με δύο τιμές του δείκτη να δείχνουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και τις υπόλοιπες τιμές με σοβαρή διακύμανση. Στην περίοδο 2005-2009 εμφανίζει σταδιακή αύξηση των τιμών του δείκτη. Η Ισπανία με απουσία τεσσάρων ετών παρουσιάζει πολύ μικρές τιμές του δείκτη και εμφανίζει σταδιακή μείωση στη διάρκεια 2007-2009. Τέλος η Ελλάδα εμφανίζει μόνον μια παρουσία το 2002 με τιμή δείκτη 4,55 που είναι και η μεγαλύτερη όλων των ανταγωνιστικών χωρών στην αγορά αυτή.

B) Το Ισπανικό χταπόδι κυριαρχεί στην εισαγωγική αγορά του Ην. Βασιλείου, με υψηλές τιμές του δείκτη, και με μέτρια διακύμανση. Ακολουθεί η Ολλανδία, με μια μόνο παρουσία το 2002, αλλά με τιμή δείκτη 2,27. Η Ελλάδα, η Ιρλανδία και η Δανία απουσιάζουν σε όλη τη χρονική περίοδο της μελέτης.

5. Για την εισαγωγική αγορά της Ολλανδίας

A) Το Ιρλανδικό μύδι εμφανίζει όλες τις τιμές του δείκτη μεγαλύτερες από τη μονάδα και συνεπώς παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Οι τομές του δείκτη δεν παρουσιάζουν σοβαρή διακύμανση και εμφανίζουν μια πολύ μικρή αυξητική τάση. Ακολουθεί η Ελλάδα με τρεις απουσίες στα έτη 2001, 2005 και 2009, με τέσσερις τιμές του δείκτη μεγαλύτερες της μονάδας και με διακυμάνσεις των τιμών. Η Δανία με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μόνο το 2001 και τις υπόλοιπες τιμές του δείκτη με μικρή διακύμανση. Τέλος η Ισπανία σημειώνει

απουσίες τριών ετών με μικρές τις υπόλοιπες τιμές του δείκτη και με σοβαρή διακύμανση των τιμών και συνεπώς εμφανίζει ανταγωνιστικό μειονέκτημα.

Β) Η Ελλάδα, η Δανία και η Ιρλανδία απουσιάζουν σε όλη την περίοδο μελέτης από την αγορά χταποδιού της Ολλανδίας. Η Ισπανία κάνει την εμφάνιση της τα έτη 2008 και 2009 και σημειώνει πολύ υψηλή τιμή του δείκτη και συνεπώς για τα έτη αυτά εμφανίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Από την παραπάνω ανακεφαλαίωση διαπιστώνεται ότι επιτυγχάνεται ικανοποιητικός βαθμός ανταγωνιστικότητας του ελληνικού μυδιού στις αγορές της Ισπανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας. Για τις αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ολλανδίας δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα διότι το ελληνικό μύδι απουσιάζει από τις αγορές των χωρών αυτών για οκτώ και τρία έτη, αντίστοιχα. Οι προοπτικές για την αγορά της Ολλανδίας φαίνονται ευνοϊκότερες

Για την περίπτωση του ελληνικού χταποδιού στις πέντε εισαγωγικές χώρες, τα αποτελέσματα δεν είναι καθόλου ενθαρρυντικά. Συνεχής παρουσία του ελληνικού χταποδιού παρατηρείται μόνο στην αγορά της Ιταλίας, όμως εκεί εμφανίζει ανταγωνιστικό μειονέκτημα. Στην αγορά της Ισπανίας έχει παρουσία δύο ετών μόνο και συνεπώς δεν μπορούν να εξαχθούν αξιόπιστα συμπεράσματα. Δεν υπάρχει καμιά παρουσία του ελληνικού χταποδιού σε όλη την περίοδο 2001-2009 στις αγορές της Γαλλίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ολλανδίας και έτσι δεν μπορεί να διατυπωθεί κανένα συμπέρασμα στην περίπτωση αυτή.

Το τμήμα της παρούσας εργασίας που αναφέρεται στη διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των μυδιών στην αγορά της Ελλάδας πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια του δείκτη του Μεριδίου Εισαγωγών *I.S.* Η Ισπανία καταλαμβάνει μερίδιο μέσου όρου 45,58 % την περίοδο 2001-2009, η Ολλανδία 5,16 %, η Δανία 0,94 %, η Ιρλανδία απουσιάζει εντελώς και όλες οι υπόλοιπες χώρες 48,32 % .

Παρόμοια εικόνα εμφανίζει και η αγορά του χταποδιού με την Ισπανία να έχει μερίδιο μέσου όρου 50,79 %, την Ολλανδία με 1,12 %, και τις λοιπές χώρες παγκοσμίως με 48,09 %. Η Δανία και η Ιρλανδία απουσιάζουν σε όλη την περίοδο μελέτης Παρατηρούμε ότι τα ποσοστά συμμετοχής της κάθε χώρας δείχνουν μεγάλη διακύμανση. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η Ισπανία καταλαμβάνει μερίδιο κατά μέσο όρο ίσο με το 50 % περίπου των συνολικών εισαγωγών της Ελλάδας σε μύδι και χταπόδι και μέγιστο μερίδιο 81,81 % για το μύδι το 2002 και 92,74 % για το χταπόδι το 2001.

Οι παρατηρούμενες διακυμάνσεις των τιμών των δεικτών *RXCA*, *RXA*, *RMA*, και *RTA* που συμβαίνουν σε μια ορισμένη χρονική περίοδο και για το ίδιο προϊόν φανερώνουν ένα ιδιαίτερα ευμετάβλητο και ανταγωνιστικό περιβάλλον στην αγορά της Ε.Ε. -27.

Επομένως πρέπει να διερευνηθούν και να εντοπισθούν εκείνα τα χαρακτηριστικά των αλιευτικών προϊόντων που θα ικανοποιούν όσο το δυνατόν περισσότερες καταναλωτικές απαιτήσεις και ακόμα να διερευνηθούν τα διατροφικά πρότυπα, για τρόφιμα καλύτερης ποιότητας και υγιεινά, για κάθε συγκεκριμένη αγορά-στόχο που προορίζεται το προϊόν. Έτσι χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στο σχεδιασμό των στρατηγικών του Μάρκετινγκ ώστε να προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες των εισαγωγικών χωρών αλλά και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των προϊόντων που πρόκειται να εξαχθούν στις χώρες αυτές.

Συγκεκριμένα μια επιχείρηση αλιευτικών προϊόντων μπορεί να αυξήσει το βαθμό της ανταγωνιστικότητας μέσω της διαφοροποίησης ενός προϊόντος, δηλαδή με την μεταποίηση, την τυποποίηση και τη συσκευασία. (Πολύμερος Κ., 2001). Έτσι μπορεί να ικανοποιήσει διαφορετικές ανάγκες πληθυσμού με πολλές κοινωνικές ομάδες. Ταυτόχρονα όμως το Μάρκετινγκ μιας επιχείρησης πρέπει να στοχεύει και στη διασφάλιση της υγιεινής των παραγόμενων προϊόντων αλλά και στην ποιότητα αυτών, διότι οι καταναλωτές απαιτούν όλο και περισσότερο ασφαλή προϊόντα για την υγεία τους. Η εμπλοκή της σύγχρονης τεχνολογίας στην επιχείρηση προϊόντων αλιείας θα συμβάλλει στη μείωση του κόστους παραγωγής και συνεπώς θα αυξήσει το βαθμό του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Με τον τρόπο αυτό, οι επιχειρήσεις θα καταφέρουν να αυξήσουν ή να διατηρήσουν το μερίδιό τους σε μια διεθνοποιημένη αγορά μέσα σε ένα περιβάλλον με δύσκολα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα, και θα επιζήσουν διασφαλίζοντας έτσι τη βιωσιμότητα και την κερδοφορία τους.

Επειδή όμως το φαινόμενο της υπεραλίευσης και της μόλυνσης των θαλασσών δεν είναι μόνο παγκόσμιο, αλλά και ελληνικό πρόβλημα, θα πρέπει και η πολιτεία, μέσω των υπηρεσιών που διαθέτει, να συμβάλλει στην ορθολογική εκμετάλλευση των αλιευτικών πεδίων. Έτσι μπορεί να αυξηθεί η αλιευτική παραγωγή και να βελτιωθεί η ποιότητα των αλιευτικών προϊόντων.

Από όλη τη μελέτη που προηγήθηκε, σε σχέση με τα ελληνικά μαλάκια και ειδικότερα με το μύδι και το χταπόδι, βγαίνει το συμπέρασμα ότι τα προϊόντα αυτά χαρακτηρίζονται από ικανοποιητικό βαθμό ανταγωνιστικότητας σε ορισμένες από τις πέντε εισαγωγικές χώρες ενώ σε άλλες εισαγωγικές χώρες τα προϊόντα αυτά χαρακτηρίζονται από χαμηλό ή πάρα πολύ

χαμηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας. Σε αρκετές περιπτώσεις τα προϊόντα αυτά απουσιάζουν από τις αγορές σε όλη την περίοδο μελέτης ή απουσιάζουν ορισμένα έτη. Οι έντονες μεταβολές των τιμών του δείκτη *RXCA* υποδηλώνουν ότι η αγορά των προϊόντων αυτών λειτουργεί σε περιβάλλον που συνεχώς μεταβάλλεται. Οι αυξανόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών για συνεχή ποιοτική βελτίωση των προϊόντων αυτών, η αναζήτηση διαφορετικών προϊόντων για την ικανοποίηση των αναγκών των καταναλωτών ή η είσοδος νέων ανταγωνιστικών χωρών σε κύριες εισαγωγικές αγορές είναι μερικές από τις παραμέτρους που υποδηλώνουν ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό και ευμετάβλητο περιβάλλον λειτουργίας της εν λόγω αγοράς. Συνεπώς για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εξαγωγών των ελληνικών μαλακίων, (κυρίως του μυδιού και του χταποδιού) θα πρέπει, ενδεχομένως η εγχώρια παραγωγική βάση να είναι σε θέση να εκπληρώσει τις απαιτήσεις της εκάστοτε αγοράς-στόχου με τον πιο ανταγωνιστικό τρόπο. Θα πρέπει να διαθέτει και αν όχι, να αναπτύξει μηχανισμούς διερεύνησης και εντοπισμού των μεταβαλλόμενων απαιτήσεων των καταναλωτών στους οποίους απευθύνεται, διαμορφώνοντας έτσι ευνοϊκές προϋποθέσεις για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας και την περαιτέρω ανάπτυξη ολόκληρου του κλάδου των ελληνικών μαλακίων.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Ελληνική βιβλιογραφία

- **Θεοδώρου, Α. (2004).** Ωκεανογραφία: Εισαγωγή στο Θαλάσσιο Περιβάλλον. Εκδόσεις Σταμούλη. Αθήνα.
- **Κάγκαλου, Ι. (2010).** Ποιότητα του νερού για χρήση στις υδατοκαλλιέργειες. Βόλος
- **Λιόλιου, Μ. (2009).** ‘Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης’. Μεταπτυχιακή διατριβή. Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
- **Λιόλιου, Μ., Πολύμερος Κ. και Κατρακυλίδης Κ. (2008).** ‘Η δυναμική των ελληνικών εξαγωγών προϊόντων ζωικής προέλευσης στην αγορά της Ε.Ε.’ 10^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικονομίας, Θεσσαλονίκη, 27-29 Νοεμβρίου 2008.
- **Παπαναγιώτου, Ε. (2008).** Οικονομική Ζωικής παραγωγής. Εκδόσεις Γράφημα. Θεσσαλονίκη
- **Παπαναστασίου, Δ. (1980).** Αλιεύματα. Εκδόσεις Ίων. Περιστέρι, Αθήνα
- **Παπουτσόγλου, Σ. (1986).** Γεωπονική Υδροβιολογία. Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων. Αθήνα.
- **Πολύμερος, Κ. (2001).** Γεωργική Ανάπτυξη. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος.

B. Ξένη βιβλιογραφία

- **Balassa, B. (1965).** “Trade liberalization and revealed comparative advantage”. The Manchester School of Economics and Social Studies, 33: 99-123.
- **Drescher, K. and Maurer O. (1999).** “Competitiveness in the European Dairy Industries”. Agribusiness, 15: 163-177
- **Havrila, I. and Gunawardana P. (2003).** ‘Analyzing Comparative Advantage and Competitiveness : an Application to Australia’s Textile and Clothing Industries’. Australian Economic Papers, 42 (1), 103-117.
- **Hinllopen, J. and Marrewijk C., (2001).** ‘On the Empirical Distribution of the Balassa Index’. Weltwirtschaftliches Archiv, 137, 1-35.
- **Kim, D. and Marion, B.W. (1997).** Domestic Market Structure and Performance in Global Markets : Theory and Empirical Evidence from U.S. Food Manufacturing Industries : Review at Industrial Organization, 12: 335-354.
- **Kotler, P., (1991).** Marketing Management. Prentice Hall International Editions, Seventh Edition.
- **Kotler, P. and Keller K. (2006).** Marketing Management. New Jersey: pearson Education, Inc. 12th edition.
- **Pitts, E. and Lagnevik M. (1998).** What determines food industry competitiveness ? In W.B. Traill and E. Pitts (eds). Competitiveness in the Food Industry, London, Blackie, Academic and Professional, 1-34.
- **Polymeros, K. and Katrakilidis K. (2008).** ‘ The Dynamic Characteristics of Competitiveness in the E.U. Fish Market’. The International Journal of Economic Issues, Volume 1 (1), pp. 25-42.
- **Polymeros, K., Mattas K. and Tsakiridou E., (2005).** ‘ Assessing the Competitiveness of E.N. Mediterranean Fisheries and Aquaculture Industries’. 95th Seminar of the European Association of Agricultural Economists (EAAE). The Economics of Aquaculture with Respect to Fisheries, Civitavecchia (Rome), Italy, 9-10 December 2005.
- **Rodas-Martini, P. (1998).** “Intra-Industry Trade and Revealed Comparative Advantage in the Central American Common Market”. World Development, 26 (2): 337-344.

- **Tyler-Walters, H and Seed R.. (2006).** “The Marine Life Information Network” (Online). Accessed December 01, 2006 At <http://www.marlin.ac.uk/species/Mytilusedulis.htm>.

Γ. Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

- **E.Σ.Υ.Ε. (2009).** <http://www.statistics.gr/>: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας (Ε.Σ.Υ.Ε.) Βάση στατιστικών δεδομένων απασχόλησης στη θαλάσσια αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες.
- **E.Σ.Υ.Ε. (2010).** <http://www.statistics.gr/>: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας (Ε.Σ.Υ.Ε.)
- **Eurostat (2008).** <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/H ΚΑΠ σε αριθμούς>.
- **Eurostat (2010).** <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/> Εισαγωγές και Εξαγωγές προϊόντων από και προς την ΕΕ- 27.
- **F.A.O. (2009).** <http://www.fao.org/>: Παραγωγή προϊόντων αλιείας.
- **FISHBASE** <http://www.fishbase.com/>: Φωτογραφίες μυδιών και χταποδιού.
- http://animaldiversity.ummz.umich.edu/site/accounts/information/Mytilus_edulis.html#be1d4a9cc05392dbcf01c914885d8e38
- <http://animals.nationalgeographic.com/animals/invertebrates/common-octopus/>
- <http://www.ypan.gr/docs/library/L%2017.pdf>
- **I.O.B.E., Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (2010)** www.iobe.gr Παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας.

6. ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the competitiveness of Greek molluscs marketed in the European Union, especially of mussels and octopus. According to the literature there are various methodological approaches to investigate the competitiveness of different products or services. Among these are methodological applications and analyze the indicators of international trade. Specifically, the indicators of competitive advantage and market share are the most widely-used scientific approaches to analyzing the competitiveness of manufactured products, companies, industries or even entire national economies. In the present study used the ratio Relative Export Advantage (Relative Export Advantage Index, RXA), the ratio of the imports Advantage (Relative Import Advantage Index RMA), the ratio of the commercial advantage (Relative Trade Advantage Index RTA), the index Export of the Comparative Advantage (Relative Export Comparative Advantage Index RXCA) and the index of import shares (Import Share Index IS). This work was structured so that, once captured the market for fish products both globally and within the countries of the European Union and national, we investigated the competitive position of the seven categories of Greek fisheries products in the European Union of twenty seven Member States (EU-27). The applicability of the indicators of comparative advantage Vollrath (RXA, RMA and RTA) revealed that the 0307 class of fishery products, to which the mussels and octopus, show a competitive disadvantage.

Then, an attempt was made to determine the main countries involved in trade of mussels and octopus. This determination was made using the tables available to the European Statistical Office (Eurostat). So that was the major importing countries of the EU-27 in mussels and octopus are Spain, France, Italy, the United Kingdom and the Netherlands and the main export countries are Greece, Spain, Denmark, Ireland and Netherlands.

Given the basic purpose of the work calculated the ratio of the disclosure of Export Competitive Advantage (RXCA) in each of these countries import mussels and octopus. The results of RXCA price index for each of the export-competing countries, shows that prices vary a lot between the exporting countries, in particular import markets. Also, for each exporting country there are significant variations in the price index from year to year for the entire period of study. The results showed that the Greek mussels show a satisfactory degree of competitiveness in the markets of Spain and Italy, a low degree of competitiveness in the

markets of France and Holland and a very low level in the United Kingdom. Instead, the octopus shows satisfactory degree of competitiveness in the Italian market, a very low degree of competitiveness in the market of Spain and absent from the markets in three other countries.

Then calculated the ratio of import shares IS (Import Share Index), to assess the degree of penetration in the Greek market of competing countries, mussels and octopus. The results showed that Spain has the highest percentage for both the mussels and the octopus, but with very large fluctuations in rates from year to year. Followed by a very small percentage, the Netherlands with large fluctuations of the index.

This study showed that the Greek mussels and octopus are characterized by a satisfactory or low or very low degree of competitiveness in each of the five importing countries, according to the index values RXCA obtaining the product in the importing country market. Large fluctuations in the index indicates that the market for these products operate in an environment highly competitive and constantly changing. Therefore the design of Greek exports of these products must be seriously taken into account the particularities of the markets of importing countries, changing the strategy of competing countries, the growing demands of consumers in importing countries and especially the quality of exported products.

Key Words: Mollusks Mussel. Octopus, Competitiveness, Index, Greece, European Union

7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 7.1: Εξαγωγές ζωικών προϊόντων της Ελλάδας στην αγορά της ΕΕ 27 (ΕΥΡΩ)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1	562182	740772	1212818	1339505	1869050	2451424	1754080	2238275	2624690
2	12635739	11786857	13285582	15019371	25172115	17843413	25129625	46809471	32752189
3	279418322	209654613	273986103	298150014	294194780	353673533	383823560	407032634	398048725
4	110930568	98020613	120960079	145910946	139936488	167564440	197052813	222590091	232117924
5	3227271	2045954	1496094	2685732	1683312	1488355	2099350	1592985	1577866
ΣΥΝΟΛΟ	406774082	322248809	410940676	463105568	462855745	543021165	609859428	680263456	667121394

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.2. : Εξαγωγές των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων στην αγορά της ΕΕ (ΕΥΡΩ)

ΠΡΟΙΟΝ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
301	8988044	5260494	5201265	5106367	6546062	5100658	5592205	9056208	13209149
302	226866057	160605406	220256335	232606694	231026729	2,86E+08	319530195	339351275	333142850
303	6049814	5081634	6791097	5562059	10895910	11855986	11827352	12403267	10328812
304	619844	288474	361360	652704	760658	797407	2001038	4053654	7033486
305	12712849	10128723	11715766	13266651	7276438	5634143	4948025	3966661	2794955
306	5107468	5400400	5698446	11507552	11436535	13786672	12272566	11691226	7344708
307	19074246	22889482	23961834	29447987	26252448	30344891	27652179	26510343	24194765
ΣΥΝΟΛΟ	279418322	209654613	273986103	298150014	294194780	3,54E+08	383823560	407032634	398048725

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.3: Εξαγωγές των αλιευτικών προϊόντων της ΕΕ-27 στην αγορά της ΕΕ-27 (ΕΥΡΩ)

ΠΡΟΙΟΝ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
301	218234826	209423218	191223118	209782009	230932756	227374341	243479976	238636626	227113097
302	2470292682	2426566404	2426942398	2551422432	2867217860	3332747232	3241461290	3221988532	3407267849
303	826800207	766357279	761879409	792591323	883373484	1005805829	1017265833	1050803811	977696737
304	1956597077	1932925675	1993142420	2122058663	2519926615	2615678766	2614935158	2542333099	2456639653
305	933913391	1022007216	1034030223	1156404969	1231316063	1323728201	1389197272	1344048137	1240279365
306	1451649576	1438453624	1455404025	1452532684	1503238896	1672737062	1732396970	1638128047	1463939799
307	923320603	958341817	1025819917	1040359441	1047354075	1149755367	1173985983	1113932001	1063863929
ΣΥΝΟΛΟ	8780808362	8754075233	8888441510	9325151521	10283359749	11327826798	11412722482	11149870253	10836800429

Πηγή : Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.4 : Εισαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά προϊόντα από την αγορά της ΕΕ 27 (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ)

ΠΡΟΙΟΝ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
301	7000	5840	3764	0	3442	2106	6567	7555	4495
302	29526	19570	21776	22141	20993	30075	38802	40364	39137
303	22898	15590	18896	22504	28884	26047	2425	28467	24208
304	10763	10196	12202	12267	13259	18480	17197	20423	20931
305	35503	26576	24148	37028	32650	38387	37516	36032	29930
306	20500	17322	16450	18763	15291	21276	25129	22455	24065
307	19295	23189	18185	17577	19426	21540	23959	37437	23382
ΣΥΝΟΛΟ	145485	118283	115421	135265	133946	157912	173428	192733	166149

Πηγή : Eurostat(2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.5: Εισαγωγές της ΕΕ- 27 σε αλιευτικά προϊόντα από την αγορά της ΕΕ 27 (ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ)

ΠΡΟΙΟΝ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0301	217674	220940	195206	180610	198978	194843	226546	242729	176445
0302	2547275	2478729	2436203	2534519	2823320	3177158	3225960	3175210	3200519
0303	888656	888266	877771	909720	1042348	1098865	1150086	1090607	1118113
0304	1811571	1723677	1752016	1893753	2080266	2333510	2333103	2335604	2265217
0305	929852	857843	894821	981864	1083888	1166727	1309710	1298483	1302320
0306	1454435	1490625	1409303	1423971	1517447	1550524	1621928	1531658	1349798
0307	922682	962100	1016755	1009797	1053997	1137637	1155343	1114252	1042448
ΣΥΝΟΛΟ	8772145	8622179	8582075	8934234	9800243	10659263	11022676	10788544	10454860

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.6: Εισαγωγές της ΕΕ-27 σε μύδι από όλες τις χώρες παγκοσμίως (ευρώ)

ΧΩΡΑ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΑΥΣΤΡΙΑ	223	0	0	21700	4812	5263	9654	1044	7991
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	0	443	0	7577	0	0	0	0	0
ΒΕΛΓΙΟ	579660	1528011	2090708	1538010	1974830	2630947	3387786	2176466	3027852
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	0	0	0	0	0	0	39	0	0
ΚΑΝΑΔΑΣ	36249	107217	80195	80865	1176502	357030	578934	534441	124985
ΧΙΛΗ	242876	343434	211392	176782	947806	122367	45078	47367	43096
ΚΙΝΑ	0	189	0	0	0	0	0	0	0
ΚΥΠΡΟΣ	0	0	0	0	0	0	3888	464	15
ΤΣΕΧΙΑ	172	130		101	3047	22675	9869	2524	3378
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3836522	1925128	11416793	8365369	6991335	3589001	9652922	7857744	5232678
ΔΑΝΙΑ	16463530	15674248	8848434	8502759	6196364	6961083	8716124	5827162	6044298

ΕΣΤΟΝΙΑ	0	0	0	0	0	433	180	0	1796
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	0	0	1763	0	0	0	0	0	0
ΙΣΠΑΝΙΑ	14791291	22182573	22372481	23755624	14380670	21804543	22161539	21031621	23190457
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	3285	35713	9261	10117	6581	5579	2260	21298	7770
ΓΑΛΛΙΑ	6930474	8105041	7144456	5929639	5550765	5873539	5842075	5464945	4823973
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	8275039	7849755	8873758	6481481	8328463	9422620	8432223	6990119	7670125
ΓΟΥΙΝΕΑ	0	40	0	0	0	0	0	0	0
ΕΛΛΑΔΑ	5681602	6184724	8216591	11048468	10150454	12025564	8295501	6915173	8448983
ΚΡΟΑΤΙΑ	289	0	18170	29454	0	0	0	0	0
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	12011	12046	13311	15096	28	49	16	74	0
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	575	0	0	0	0	0	0	0	139
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	11578428	13600603	18185813	16427842	15001143	31074537	14940812	15952930	11179594
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	0	0	0	0	0	0	642	0	161
ΙΤΑΛΙΑ	3351787	4915834	3079350	3382775	4946652	6180905	5030548	4584046	4422530
ΙΑΠΩΝΙΑ	2789	1480	0	0	0	0	0	0	0
ΝΟΤΙΑ ΚΟΡΕΑ	0	0	0	0	0	0	75264	0	0
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	0	0	3090	0	0	33	7169	643	3028
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	21261	19388	15644	12830	8339	15976	746373	1091579	1218832
ΛΕΤΟΝΙΑ	0	0	0	0	1187	3315	5120	18089	24977
ΜΑΡΟΚΟ	276	0	1674	5522	0	0	0	1626	0
ΜΑΛΤΑ	0	0	0	0	0	0	0	33	0
ΜΕΞΙΚΟ	3056	0	0	0	0	0	0	0	0
ΝΑΜΙΒΙΑ	0	0	0	256	0	0	0	0	0
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	85410625	84742393	97115957	97542360	94933701	96955981	107582419	103453014	105084128
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	850768	931024	803935	1582329	2154926	1451922	1110396	725920	534198
ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ	270191	230683	338561	284025	324046	666845	314907	491399	632237

ΠΟΛΩΝΙΑ	0	0	1770	6674	0	0	0	1671	0
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	859545	131621	891223	152572	109326	127065	157526	43703	23590
ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΟΥ ΕΝΔΟΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	0	0	342	0	1750	0	0	0	0
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	0	0	745	0	0	0	4	3281	2200
ΣΟΥΗΔΙΑ	254506	182681	322301	1300888	929325	883606	988449	902847	654703
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	0	0	0	11303	23983	41279	88284	33931	93554
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	0	0	0	0	0	129	0	93	53
ΤΟΓΚΟ	0	67	1113	0	0	0	0	0	0
ΤΑΥΛΑΝΔΗ	0	0	1710	454	0	0	0	17497	0
ΤΥΝΗΣΙΑ	13849	62954	24572	553232	871612	0	0	18554	11400
ΤΟΥΡΚΙΑ	372574	306015	310767	64995	57589	75849	23793	22098	60802
ΤΑΙΒΑΝ	0	15238	4357	0	0	0	0	0	0
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	129	0	0	0	0	0	0	0	0
ΗΠΑ	0	550881	1113386	1029669	649655	406526	3257	20459	5817
ΒΙΕΤΝΑΜ	181	0	3395	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	159843763	169639554	191517018	188320768	175724891	200704661	198213051	184253855	182579340

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.7: Εισαγωγές της ΕΕ-27 σε χταπόδι από όλες τις χώρες παγκοσμίως (ευρώ)

ΧΩΡΑ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΑΛΒΑΝΙΑ	16006	49900	77537	30477	37828	44453	60884	2306	35843
ΑΥΣΤΡΙΑ	12895	0	5	2271	727	0	532	808	2109
ΒΕΛΓΙΟ	181849	54892	33898	19046	27176	31299	48988	63656	50912
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	0	0	567	18022	0	4260	0	28	0
ΜΠΕΛΙΖΕ	0	3476	0	0	0	0	0	0	0
ΚΑΝΑΔΑΣ	2324	0	0	0	4526	1341	1703	2638	1282
ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣΤΟΥ	0	0	0	0	1108	157	0	0	0
ΧΙΛΗ	1591	0	0	0	0	0	0	0	0
ΤΣΕΧΙΑ	0	0	0	4336	5195	14693	22230	5490	1081
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	27843	47921	62743	93906	221083	163557	136859	111963	103771
ΔΑΝΙΑ	51703	58311	48309	35645	34360	87667	52221	52010	41134
ΑΛΓΕΡΙΑ	11692	9571	1440	32956	170270	166366	165899	171793	106530
ΕΣΘΟΝΙΑ	0	0	0	0	33923	0	2874	792	2521
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	47359	58400	48995	14357	78791	35512	5021	146268	14463
ΙΣΠΑΝΙΑ	4772567	4740826	5432591	6927732	8027442	7932685	6862052	16351581	20472976
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	0	0	78	696	409	0	7657	0	0
ΦΙΤΖΙ	4199	0	0	0	0	0	0	0	0
ΓΑΛΛΙΑ	3071927	4653898	4089420	3662382	4184859	4161253	3503819	3597727	2616572
ΗΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	194542	324965	139173	36814	7924	10103	9487	90967	45688
ΓΡΕΝΑΔΑ	0	0	0	0	0	2930	0	0	0
ΓΚΑΝΑ	0	1478	59770	26123	1683	0	1223	0	0
ΕΛΛΑΔΑ	60634	76388	105300	309637	219331	99790	295827	317598	192595
ΚΡΟΑΤΙΑ	1368417	890199	889774	786988	1816456	1470558	1391449	1113049	1462177
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	0	0	0	165	578	272	0	0	0
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	10449	0	0	0	147	0	0	6	2954
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	28812	6468	21264	12247	26233	3335	1235	1590	2102
ΙΝΔΙΑ	0	30731	1687	4834	1044	35363	14136	29114	12369
ΙΤΑΛΙΑ	2439034	2779094	3254040	2967756	3595585	3968417	3679577	3807297	2816027
ΙΑΠΩΝΙΑ	0	0	0	0	0	0	0	0	8028
ΚΕΝΥΑ	0	1994	418	0	0	0	0	0	0
ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ	3334	0	0	0	0	0	0	0	0

ΛΕΤΟΝΙΑ	0	0	0	168	1106	807	4880	1756	1499
ΛΙΒΥΗ	6706	1653	3520	0	0	0	0	0	0
ΜΑΡΟΚΟ	995667	431239	624985	35456	29275	57281	400102	1635072	362682
ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ	0	23481	12716	6017	9227	16702	43370	67525	41313
ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ	30336	26393	196893	76469	4742	4077	58253	54522	0
ΜΑΛΤΑ	354	0	49	164	0	172	0	0	14
ΜΕΞΙΚΟ	0	0	0	0	104160	0	0	0	0
ΜΑΛΔΙΣΙΑ	0	0	0	13020	0	0	0	0	0
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	83197	41338	25255	79195	78529	97482	110438	124613	146082
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	0	4	85	1579	3271	3740	6487	3890	1760
ΠΕΡΟΥ	0	0	2135	0	0	0	0	0	0
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	0	2931	0	0	0	0	0	0	0
ΠΟΛΩΝΙΑ	0	0	0	0	0	0	0	0	30526
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	3333807	9030754	13605405	12442992	11737599	6194313	8027220	19866662	8491328
ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΟΥ ΕΝΔΟΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	39	1969	0	0	0	0	0	0	0
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	0	0	0	0	0	0	0	4910	0
ΣΕΥΧΕΛΛΕΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	3146
ΣΟΥΗΔΙΑ	2400	549	59	353	852	4323	14693	443	1127
ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	4101	0	0	0	0	0	0	0	44
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	44231	12638	18932	14193	41782	49979	83634	46089	88512
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	0	0	0	0	0	0	5	264	498
ΣΕΝΕΓΑΛΗ	52425	97670	41500	37118	59596	39772	52828	24870	87979
ΣΥΡΙΑ	0	970	999	0	0	0	0	0	0
ΤΑΥΛΑΝΔΗ	686	231	0	323	5355	19600	0	16403	0
ΤΥΝΗΣΙΑ	0	0	1440	156294	280888	141529	72469	20991	86928
ΤΟΥΡΚΙΑ	21455	90987	40187	71140	457279	153999	272082	109276	115463
TANZANIA	0	3866	4212	0	1646	0	0	0	0
ΗΠΑ	2186	0	0	3249	0	0	0	0	5265

ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ	1229	0	28073	1241	1293	0	0	14218	1382
ΒΙΕΤΝΑΜ	0	626	0	0	1253	1111	0	0	0
ΜΕΛΙΛΑΑ	0	0	0	0	0	0	0	3928	0
ΥΕΜΕΝΗ	0	0	1094	0	0	0	0	0	0
ΝΕΑ ΓΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	0	0	42604	0	0	0	0	0	0
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ	0	576	0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	16885996	23556387	28917152	27925361	31314531	25018898	25410134	47862113	37456682

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.8: Εισαγωγές προϊόντων κατηγορίας 0307 της Ισπανίας από Δανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	1632388	1412152	4410447	10753114	18208101
2002	1971547	1913863	4060258	9629134	17574802
2003	4147625	2098460	5435666	11644196	23325947
2004	7666659	3259992	6260273	10442851	27629775
2005	4541651	2331258	5596187	12615495	25084591
2006	5210717	2334238	4842021	9977944	22364920
2007	8602709	2598193	5951152	13180130	30332184
2008	4570618	652287	4187792	10599487	20010184
2009	4438396	1277091	4298694	12241774	22255955

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.9: Εισαγωγές προϊόντων κατηγορίας 0307 της Γαλλίας από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	21308868	31952352	3201677	21198549	28668390	106329836
2002	15055188	34669220	3301454	21684590	30387740	105098192
2003	11692147	32117823	2831870	23438596	33173285	103253721
2004	11231311	34870981	3718684	21948120	35554829	107323925
2005	11068331	35351296	3544187	20407962	39216767	109588543
2006	16206728	37756170	7625403	22548642	36580611	120717554
2007	9604928	38042744	9669564	20119564	32746908	110183708
2008	8144087	36463492	4987806	18713166	32228903	100537454
2009	5427167	38889578	5320918	22472240	36369555	108479458

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.10: Εισαγωγές προϊόντων κατηγορίας 0307 της Ολλανδίας από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, και Ιρλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	7896293	853104	0	2097756	10847153
2002	9287092	1356322	20421	5306787	15970622
2003	4721723	1645487	24004	8029696	14420910
2004	4764244	1251126	141125	8581868	14738363
2005	5063996	1455671	74471	8788294	15382432
2006	6036452	1482068	1648139	25254074	34420733
2007	6346142	1278120	659579	11265477	19549318
2008	3699687	1491169	140911	12662418	17994185
2009	2546215	1149586	48047	7143738	10887586

Πηγή : Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.11: Εισαγωγές προϊόντων κατηγορίας 0307 του Ην. Βασιλείου από Δανία, Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία και Ολλανδία (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	4612136	2564851	7269	2494621	1440719	11119596
2002	4486114	3559032	11518	2588884	1716253	12361801
2003	3388873	2672537	1442	4607605	1421754	12092211
2004	5008633	2814460	20686	4368892	2308837	14521508
2005	4729687	2309621	11746	4154495	3454378	14659927
2006	4135023	1854769	9187	3615272	4121334	13735585
2007	2760196	2413076	102950	4206164	4386565	13868951
2008	1045677	2685151	141678	3180978	4286703	11340187
2009	705761	1868597	44292	1347786	6007682	9974118

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.12: Εισαγωγές μυδιού στην αγορά της Ελλάδας (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΛΟΙΠΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	327	128673	0	2294	53209	184503
2002	1014	237068	0	0	51700	289782
2003	4591	81303	0	8146	232134	326174
2004	0	18613	0	9300	129100	157013
2005	6096	96967	0	9420	11078	123561
2006	0	105041	0	79203	109610	293854
2007	1787	141203	0	6639	154884	304513
2008	0	215852	0	0	306931	522783
2009	15341	304392	0	0	1200481	1520214

Πηγή: Eurostat (2010) και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 7.13: Εισαγωγές χταποδιού στην αγορά της Ελλάδας (ευρώ)

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΛΟΙΠΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2001	0	341489	0	289	26456	368234
2002	0	913165	0	3423	428047	1344635
2003	0	805026	0	5132	246410	1056568
2004	0	614473	0	18044	133451	765968
2005	0	176161	0	0	354679	530840
2006	0	52213	0	0	239655	291868
2007	0	10044	0	241	487213	497498
2008	0	260546	0	33887	237404	531837
2009	0	141453	0	1887	229437	372777

Πηγή: Eurostat (2010)και υπολογισμοί του συγγραφέα